STRIPSCHRIFT

VERSCHIJNT
MAANDELIJKS
NUMMER 99
PRIJS f 4,95

milton caniff
wallace wood
+
strip-oeriers-gumroad

STRIPSCHRIFT

no. 99 maart/april 1977

Uitgegeven door Thespa Uitgeverij voor Het Stripschap, Nederlands Centrum voor Belangstellenden in Strips, goedgekeurd bij K.B. 30 september 1968.

Uitgeverij Thespa
Koninginneweg 164,
Amsterdam
tel. (020) 79 13 19
Redactie: Postbus 9494,
Amsterdam
tel. (020) 17 13 32

Abonnementen en advertenties
tel. (020) 79 13 19

Redactie:
Hans van den Boom, Kees de Bree, Har Brok, Rob van Eijck, Wim van Helden, Nico Noordermeer, Martin Wassington.
Vormgeving
Hans Frederiks
Vaste medewerkers:
Domien ten Berge, Herman Pieter de Boer, Reinolt Duerings, A.den Dooier, Evert Geradts, F.Hansen, Marcel van der Hoff, Dick Matena, Henk J.Meier, Guus Ong.
Vaste tegenwerkers:
Maarten de M., Hans M.

Stripschrift is verkrijgbaar:
via een abonnement (jan t/m dec.) à f 32,50
giro 20 99 48 t.n.v. Stripschrift, Koninginneweg 164, Amsterdam; of via een lidmaatschap/abonnement van het Stripschap à f 38,50 giro no. 15 13 000 t.n.v. de penningmeester van het Stripschap te Amsterdam; in de losse verkoop à f 3,25.
Houders van een CJP-paspoort kunnen zich bij hun CJP-buro opgeven en betalen de gereduceerde abonnementsprijs van f 29,00 voor een kalenderjaar.
Lopende (bestaande) abonnementen kunnen niet omgezet worden!
Abonnementen op Stripschrift die in de loop van het abonnementsjaar worden opgegeven, kunnen slechts voor een gehele jaargang worden afgesloten.

NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD EN/OF OPENBAAR GEMAAKT, DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOCOPIE, MICROFILM OF OP WELKE ANDERE WIJZE OOK, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN STRIPSCHRIFT EN AUTEURS.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE GEPLAATSTE ARTIKELEN BERUST BIJ DE AUTEURS.

1. LUC ORIëNT
De Kristalpoort
PAAPE/GREG
Uitgeverij Helmond

2. BERNARD PRINCE
De Nevelburcht
HERMANN/GREG
Uitgeverij Helmond

3. SIMON VAN DE RIVIER
De Slaven
AUCLAIR
Lombard Uitgeverij

4. O.B. BOMMEL
Hoe vreselijk is dit alles
TOONDER
De Bezige Bij

5. RIK RINGERS
Het rode Spoor
TIBET/DUCHATEAU
Uitgeverij Helmond

6. HET KEIZERRIJK TRIGIë
Dreiging uit het Heelal
Uitgeverij Oberon b.v.

7. BUCK DANNY
Haaien in de Chinese Zee
HUBINON
Uitgeverij Dupuis

STRIP TOP TIEN

8. BRUNO BRAZIL
Quitte of Dubbel voor Atak 6
VANCE/ALBERT
Uitgeverij Helmond

9. ROODBAARD (4)
De Kaperbrief
HUBINON/CHARLIER
Oberon b.v./Dargaud

10. DONALD DUCK
Als Postbode e.a.
WALT DISNEY PROD.
Uitgeverij Oberon b.v.

Tussen alle voorjaarsaanbiedingen van Dupuis, Oberon/-Dargaud, De Bezige Bij, Standaard, Semic en Lombard, sloeg uitgeverij Helmond *met precisie* toe op maar liefst vier plaatsen. Van de vorige toptien-lijst bleef mede daardoor alleen *Roodbaard 'De Kaperbrief'* overeind. *Blueberry's Jeugd (1), de Hoempa Pa-herdrukken, Chick Bill, Dommel. Alain Chevalier, Tante Leny presenteert no.23* en de nieuwe door Helmond gestarte reeks van *Dany* (tek) en *Van Hamme* (scen.) onder de titel *Een Avontuur zonder Helden*, vielen net buiten de prijzen. Zou het gezien de toenemende populariteit van m.n. Franstalig stripmateriaal nu tijd worden plaats in te ruimen voor buitenlandse strips. . .?

De tussen (haakjes) vermelde getallen geven de notering op de vorige Toptienlijst aan. Gegevens voor deze Toptien werden verstrekt door Athenaeum Nieuwscentrum, De Blauwe Lotus, De Bijenkorf, Drukwerk, fa. Hermans, De Jacobijn, Lambiek, De Leeswinkel, Old Comic House, Plaatjes-Boekjes, Richard, Sjors, Wammes, Wammes Waggel en Wout.

MWMGW

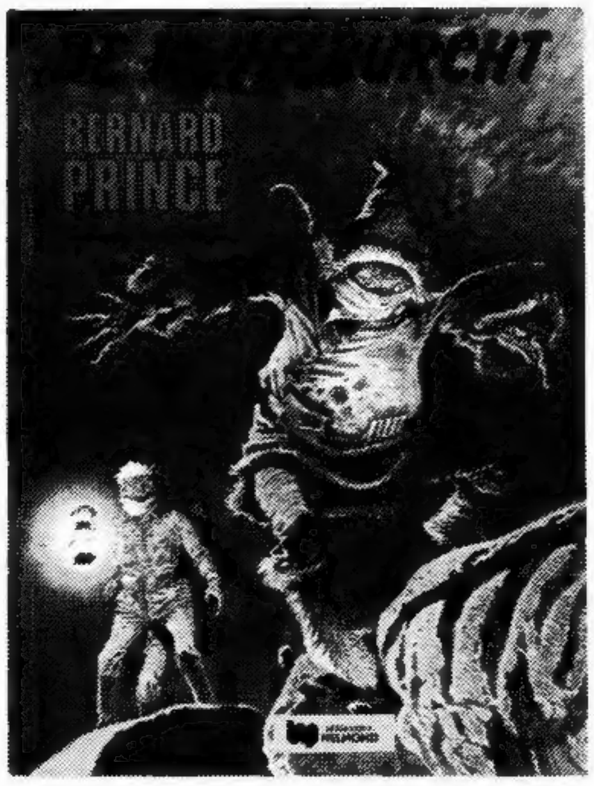

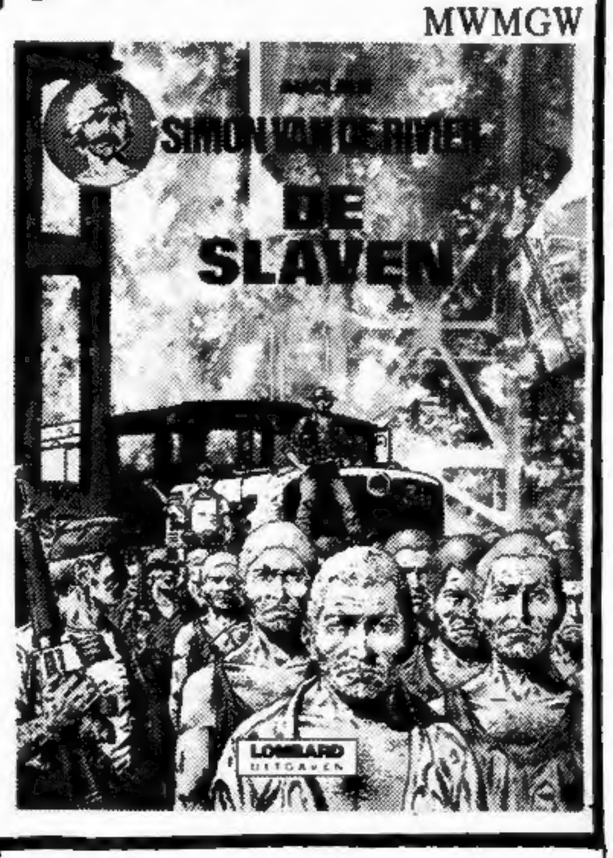

inhoud

Martin Lodewijk over Milton Caniff	3
Male Call herdruk van Caniff's gag strip	7
Teddy and the Pirates, een persiflage van Harvey Kurzman en Wallace Wood op Milton Caniff's Terry	10
De wereld van Wallace Wood; een exclusief interview	15
Herdruk van unieke Wood-strip The Curse	21
Trigië, Mein Kampf in stripvorm?	29
De Stripkoerier, een fonkelnieuwe stripkrant	32
Gummi, een rekbaar begrip staat voor het zorgeloos genieten van strip	34
Pogo, voortzetting reeks herdrukken	36
Kuifje-tentoonstelling	39
Angoulème, verslag van een indrukwekkend congres	40
Het Stripschap presenteert	42
Sentimental Me, jeugdsentiment verpakt in boekbespreking	44
La France Oh la la	45
Nieuws	46
Professor Pi, Simpelman, inhoud vlg. nummer etc.	48

SUMMARY

The issue of Stripschrift is mainly devoted to well-known American designers. First of all there's an article on *Milton Caniff*. You will also find an interview with *Wallace Wood* and reprints of as well Caniff as Wood-stories. We pay attention to the brand-new Dutch magazine *De Stripkoerier*, brim-full American comic-strips of 'the Golden Years' and the birth of *Gummi*, new magazine filled with reprints of Moebius, Alexis, Pichard, and Bretécher stories. . .

SOMMAIRE

Ce numéro de Stripschrift est surtout consacré aux dessinateurs Américains. Tout a' abord un article sur *Milton Caniff*. Il y a aussi un interview exclusive avec *Wallace Wood* et des réimpressions de quelques anciens histoires de Caniff et Wood.
Ensuite nous nous arrêtons à l'apparition d'un nouveau magazine, *De Stripkoerier*, rempli de bandes dessinée Américaines 'des années d'or' et à la naissance de *Gummi*, nouveau magazine Hollandais, que contiens des réimpressions des histoires de Moebius, Alexis, Pichard, Bretécher, etc.

Uitgeverij Oberon B.V. komt deze maand met '*de Stripkoerier*' (waarover elders meer) een veertiendaagse stripkrant boordevol [redacted] Amerikaanse strips. Martin Lodewijk neemt op verzoek van Stripschrift één van de grootste tekenaars uit '*de Gouden Tijd*' van de Amerikaanse strip onder de loep (red.)

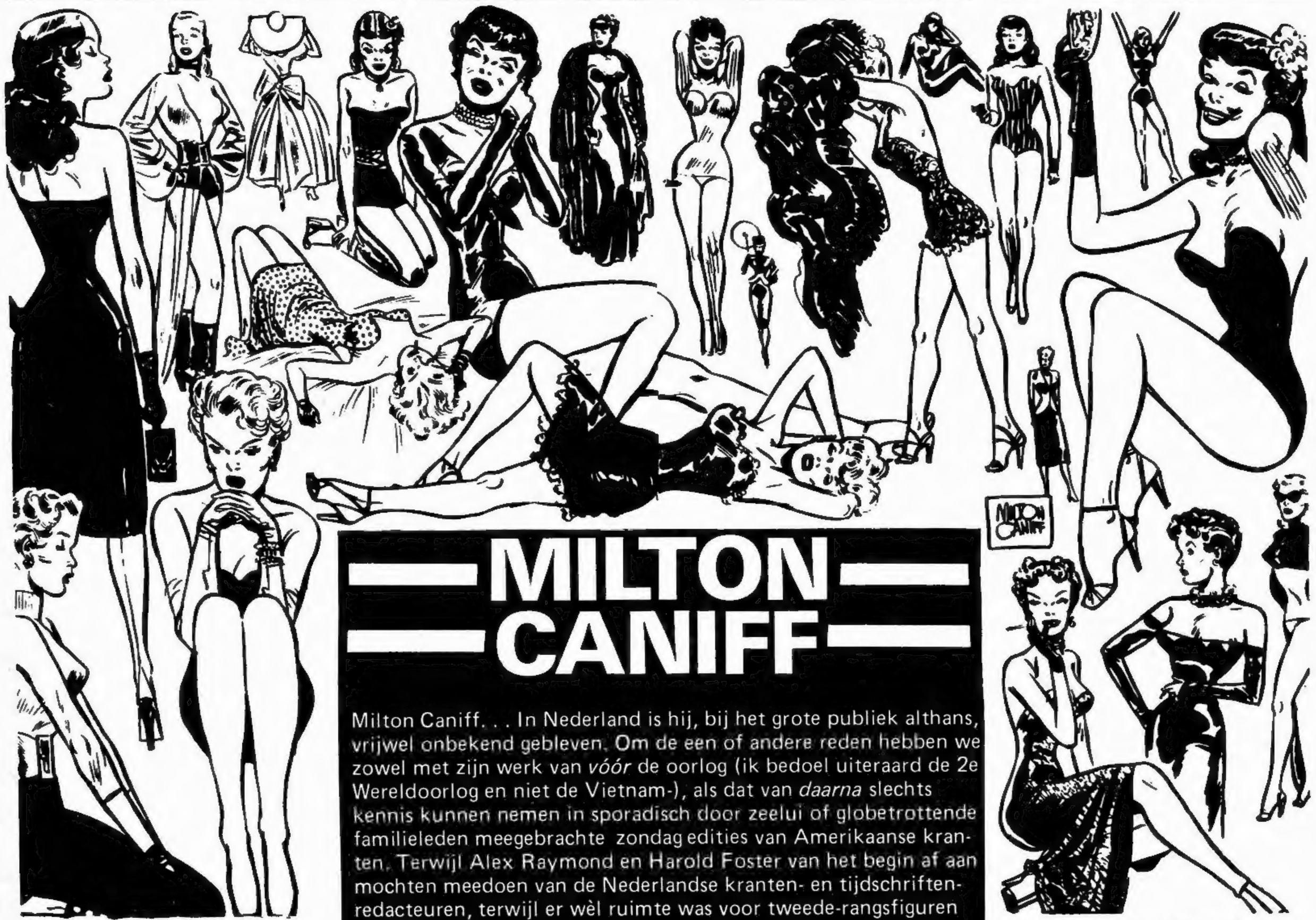

MILTON CANIFF

Milton Caniff. . . In Nederland is hij, bij het grote publiek althans, vrijwel onbekend gebleven. Om de een of andere reden hebben we zowel met zijn werk van *vóór* de oorlog (ik bedoel uiteraard de 2e Wereldoorlog en niet de Vietnam-), als dat van *daarna* slechts kennis kunnen nemen in sporadisch door zeelui of globetrottende familieleden meegebrachte zondag edities van Amerikaanse kranten. Terwijl Alex Raymond en Harold Foster van het begin af aan mochten meedoen van de Nederlandse kranten- en tijdschriften-redacteuren, terwijl er wèl ruimte was voor tweede-rangsfiguren als Lyman Young, en later tekenaars als Stan Drake en Dan Baray *wèl* mochten meedraaien door de vaderlandse persen, hebben we Milton Caniff altijd aan het ontbijt of na de afwas moeten missen. De enige Nederlandse uitgave die ik me van zijn werk kan herinneren bestaat uit een paar afleveringen die er gedrukt zijn van een reclame-stripkrantje, uitgegeven door Karels' Koffie. . . begin jaren vijftig meen ik.
Terwijl ik dit neer schrijf, schiet me opeens een reden te binnen. En in plaats van opnieuw te beginnen, leg ik die hier nu aan U voor, U daarmee een saillant kijkje gunnend in de *denk-keuken* van een striptekenaar die zo nodig een artikel moet schrijven.

De amerikaanse krantelezer kent sinds lang het fenomeen van de zondag-editie. Een meestal in telle kleuren gedrukte stripbijlage was hierin het meest populaire gedeelte. De strips die hierin stonden waren in veel gevallen losstaande grappen; soms waren het vervolgstrips. Een voorbeeld daarvan is *Prins Valiant*, een strip echter die in de kranten van alledag niet verscheen. *Terry and the Pirates*, de eerste grote creatie van Milton Caniff, was een strip die zowel in de maandag t/m zaterdagafleveringen van de krant geplaatst werd (uiteraard met een enkele 'regel'), als in de zondag bijlage (groter van formaat en in kleur). Hierbij liep het verhaal gewoon door. Er waren ook strips die door de week een ander avontuur vertelden dan op zondag b.v. *Johnny Hazard* van Frank Robbins, die dus gedwongen was met twee verhalen tegelijk te goochelen. Maar als Caniff, laten we zeggen, een Chinese jonk in vlammen wilde laten opgaan, bewaarde hij dat bij voorkeur voor de zondag bijlage, waarin het spectaculair in vurige kleuren uit de doeken kon worden gedaan. Karaktertekening en continuïteit van het verhaal kwamen dan wel door de weeks in zwart-wit. Voor de vaderlandse kranten, die geen zondag bijlage hadden, betekende dat, dat hun lezers veel spectaculairs zouden moeten missen. . . en *dat* is nou juist waar het om gaat bij beeldverhalen, niet waar? . . . En dus plaatste men *Terry* en *Steve Canyon* maar niet. Dat is dan alweer opgehelderd. Geen kwaadwillige discriminatie dus, maar gewoon eigen schuld. Ondertussen blijven we zitten met het onverkwikkelijke feit, dat bijna niemand Milton Caniff en zijn kreaties kent, behalve uit de diverse handboeken. Nu gaat daar hopelijk met het verschijnen van de nieuwe veertien-daagse Oberon-uitgave *De Stripkoerier* iets aan veranderen, want daarin wordt Caniff's tweede grote creatie, *Steve Canyon*, vanaf de eerste aflevering zo kompleet mogelijk, dus *inclusief* de zondagaflevering in kleur, herdrukt (even een applausje in eigen zak), maar daar hebben we hier niets aan.

INVLOEDEN

Goed. Wie en wat was en is Milton Caniff en hoezo? Uit o.a. het prachtboek van Ron Goulart, *The Adventurous Decade*, leren we het volgende: Milton, Arthur, Paul,Caniff, enig kind, geboren in 1907 in Hillsboro, Ohio. Zijn vader

werkte bij de plaatselijke krant en op zijn veertiende trad ook Milton daar in dienst, bij de tekenafdeling uiteraard. Twee invloeden waren van groot belang voor zijn latere werk, lijkt mij. *Ten eerste* de vakanties, die de familie ieder jaar naar Californië brachten. Zij brachten de winter altijd door in een stadje in de buurt van Hollywood en de jonge Caniff speelde zelfs meerdere malen als figurant en acteur mee in de aan de lopende band vervaardigde slapstick-produkties.
De tweede kwam later toen de familie verhuisde naar Dayton, Ohio (van Randy Newman weet u wel, maar ook van het fietsenwinkeltje van de luchtvaartpioniers, de gebroeders Wright).
De Caniffs woonden vlakbij het Mc-Cook vliegveld, waar belangrijke experimentele vliegevenementen plaatsvonden. En zoals eens Michiel Adriaenszoon de Ruyter op de kade naar de schepen zat te kijken en later dan ook naar zee ging, zo lag de jonge Caniff in het gras te staren naar de spinachtige bouwsels, die alle natuurwetten braken. En later tekende hij dan ook de twee belangrijkste luchtvaartstrips.

NOEL SICKLES

Voor dat het zover was volgde hij als vele andere tekenaars (o.a. Noel Sickles met wie hij later zou samen werken) de *Landon Cartoon School*, deed veel kruimeltekenwerk voor kranten en perssyndicates, zwierf een tijdje door Europa, trouwde zijn HBS-vriendinnetje opende in Columbus, Ohio, een tekenstudio samen met de al eerder genoemde illustrator en vriend Noel Sickles, deed die toen het niet zo best liep aan Noel over en belandde uiteindelijk in New York met een strip, *Dickie Dare*, die hij tekende voor Associated Press Syndicate. Samen met Noel Sickles, had hij een studio gehuurd, terwijl deze aan de strip *Scorchy Smith* werkte, kreeg Caniff van de direkteur van het Tribune News Syndicate - Captain Joe Patterson - het verzoek een *nieuwe* strip op poten te zetten. Patterson, een invloedrijk man in de Amerikaanse stripwereld, die al heel wat suksessen had geproduceerd (o.a. *The Gumps*), stelde als locatie China voor, toen een nog mysterieuzer werelddeel dan nu, met als hoofdfiguur een dapper jongetje, en er moesten vooral *piraten* in voorkomen.
Caniff die zijn kans rook, rende naar de bibliotheek, las daar alles wat hij over China te pakken kon krijgen, van de Encyclopedia Brittanica tot Pearl Buck. Hij schreef daarna een paar proefpagina's van de avonturen van *Tommy Tucker* en Captain Patterson zag er wel wat in, alleen de naam. . . .

zelfportret

Caniff gaf hem een lijst met wel vijftig namen en de Captain zette en cirkeltje om *Terry* en met de hand schreef hij erbij '*and the Pirates*', want hij wist wat hij wilde.

VOLWASSEN.

En zo begon in 1934 een nieuw tijdperk in de strip. Nadat Harold Foster in 1929 de eerste realistische avonturenstrip *Tarzan* had gecreëerd en Segar met *Popeye* de eerste doorlopende gagstrip, liet Milton Caniff met *Terry and the Pirates* de strip opgroeien. . . nou ja, opgroeien. . ., tenminste tot het peil van de beste Amerikaanse films uit de dertiger en veertiger jaren.
Als uw definitie van *volwassen* begint bij *Klee, Kafka* en *Kandinsky*, draagt Terry misschien nog een korte broek, maar in het gezelschap van *Hammett, Hemingway, Huston* en pakweg *Sternberg* (of Hitchcock om bij de H te blijven) blaast hij zijn partijtje mee. Ach, wat een verontschuldigende onzin eigenlijk! Alsof *Klee, Kafka* en *Kaniff* niet een even aannemelijk rijtje zou zijn. Maar goed we drijven af. Geef agt! Wat gebeurde er namelijk?

IMPRESSIONISME

Noel Sickles was veel meer dan Caniff een tekenaar. . . een artiest bijna. In zijn *Scorchy Smith*, experimenteerde hij dan ook met alle technieken die een striptekenaar ten dienste staan en ontwikkelde daarbij een bijna impressionistische vormgeving, die, mits je hem eenmaal onder de knie had, tot een zeer effectief resultaat leidde, gegeven de krantenreproduktietechniek. Een stijl die volledig afweek van de op klassieke illustratoren (als Charles Dana Gibson), berustende techniek van mensen als Foster en Raymond. De vorm werd bij Raymond bepaald door de lijn.

ILL BORN BANDITS REFUSE TO STAY PUT! -EVEN NOW THEY HAMMER AT THE GATE! INCONSIDERATE NO END!
BETTER MAKE FOR THE ENTRANCE TO THE MINE! -IF WE RUN AROUND IN THIS PLACE WE'LL GET LOST AND THEY'LL NAB US SURE!
OKAY! BEAT IT, DALE!
I'VE GOT IT, RAY... I'LL HAVE ONE OF THE BOYS GIVE YOU A SHOT OF MORPHINE...
N...NO... HURTS... BUT YOU MAY HAVE TROUBLE ...MORPHINE... WOULD MAKE ME DOPEY... KEEP HER IN THE AIR I... I'LL TRY TO TALK YOU IN...
MILTON CANIFF

ontwikkeling van Terry 1935-1944

COULTON WAUGH

Bij Sickles, dus later ook bij Caniff, werd de vorm gesuggereerd door licht en donker. Het best kunnen we Coulton Waugh, zelf striptekenaar, citeren; tenslotte doet Ron Goulart dat ook, en wie ben ik? Over Sickles werk:

'Impressionisme is het gebruik in tekening en schilderij van het uiterlijk van je onderwerp, in plaats van uit te gaan van je kennis van structuur ervan. Bijvoorbeeld, neem een stalen bint van een spoorbrug. Een tekenaar van de oude school, de strakke vorm ervan kennende, zou keurig alle parallelle lijnen trekken, de bouten tellen en ze met zorgvuldige, preciese kleine cirkeltjes tekenen. . . In de natuur daarentegen, worden dingen vervormd door licht en atmosfeer en het oog ziet iets dat helemaal niet op een diagram lijkt. Sickles zou in die bouteen patroon van scherpe schaduwen zien; hij zou die bouten suggereren door dat kleine hoekje zwarte schaduw dat van het licht af ligt; met één scherp haaltje van de penseel springt de hele bout van het papier.' De stijl, nogmaals als je hem eenmaal onder de knie had, was snel en effectief. Caniff zegt zelf: *'Het was pas toen Noel Sickles een manier had ontwikkeld om zeven dagen in de week kwaliteitswerk af te leveren, dat ik op hield met boksen tegen het productie-schema en tegelijkertijd drastisch het over-all peil van Terry op kon vijzelen.'*

SCENARIO'S

En dat deed hij dan ook. Terwijl Sickles, uitgeëxperimenteerd, de stripwereld verliet en een carrière opbouwde als illustrator, bracht Caniff diens lessen in praktijk. Zijn verhalen werden veelomvattender, zijn karakters uitgetekender, en geloofwaardiger. Zijn dialogen een lesje voor elke scenarioschrijver (zijn verzamelde werken zouden verplichte lectuur moeten zijn in Hilversum). Zijn inspiratie haalde hij uit het 'dagelijkse leven', literatuur en film. Zijn beroemde vrouwelijke piraat, *Dragon Lady*, was evenzeer geïnspireerd door de films van Joseph van Sternberg, als door Marlène Dietrich, als door een klein krantenbericht over een echte vrouwelijke piraat in de Chinese wateren. Filmsterren als *Jean Harlow*, *Carole Roubard* en *Joan Crawford* vormden zijn heldinnen zowel wat uiterlijk als karakter betreft. En lang voordat hij president werd, speelde *John Kennedy* een rol als Pipper de Piper (in Steve Canyon).

AUTHENTICITEIT

De lokaties waarin Terry speelde èn gegeven de Japanse inval

WHERE DO YOU THINK YOU'RE GOIN', CANYON?
BACK TO MISS CALHOON'S QUARTERS, KROON!... WHY?...
YOU'LL COME WHEN SHE SENDS FOR YOU, CANYON! ON THIS TRIP YOU SEE ME FIRST IF YOU WANTA SPEAK TO MISS CALHOON! D'YA CATCH?
SURE- I CATCH...
I'LL TAKE IT FOR A MINUTE, BRECK ....
RAHJ!
MILTON CANIFF

Caniff in 'optima forma' 1947

Steve Canyon opvoedkundig gebruikt.

in China èn Caniff's zucht naar authenticiteit deden Terry en zijn vriend *Pat Ryan* in de oorlog verzeild raken, lang vóór Pearl Harbour. Maar toen 't dan eenmaal officieel was zette Caniff zich ook volledig in. In 1944 schreef Esquire: *'Hoewel Milton Caniff is afgekeurd voor militaire dienst, draagt hij onnoemelijk veel bij door zijn strip.'* En de New Yorker: *'Caniff laat de Japanners zelfs wel eens een slag winnen.'* In deze omstandigheden ontdekte Caniff wie hij was: een patriot, een conservatief en met de jaren steeds rechtser. In de Tweede Wereldoorlog was dat allemaal nog wel in de haak. Maar in de zestiger jaren stond Caniff nog even vurig, zo moge lijk nóg vuriger aan de Amerikaanse zijde. En toen lagen de zaken niet meer zo simpel.

STEVE CANYON

In 1945 had Caniff, die niet de rechten bezat van *Terry* deze strip overgedragen aan *George Wunder* en was een nieuwe begonnen: *Steve Canyon*. Caniff bezat nu alle rechten en zette zich schrap om van Steve een nog groter sukses te maken dan Terry. En dat lukte bijna. Maar de wereldpolitiek stak er een stokje voor. Eerst probeerde Caniff de vooroorlogse draad van de avonturen weer op te pakken. Steve Canyon is een van de oorlog teruggekeerde piloot, wereldwijs, vermoeid, een beetje cynisch, bijna een *Chandler*-figuur. Zijn eerste avonturen doen sterk denken aan de vooroorlogse.

KOREA

Maar dan begint de strijd in Korea en de patriottistische Caniff kan er niet onder uit. Steve Canyon wordt weer onder de wapenen geroepen. Eenzelfde noodlot voltrekt zich in Europa aan Buck Danny en de zijnen. Na een verrukkelijk burger-luchtvaart avontuur verdwijnen ook *die* weer in de wapenrok. Maar goed en kwaad liggen niet meer zo eenvoudig verdeeld: *Goed-wij, kwaad-zij!* En de strip lijdt daaronder.

DIEPTEPUNT

De Vietnam-oorlog wordt een dieptepunt. De strip als spiegel van zijn tijd! Terwijl Caniff wat mentaliteit aangaat, nog in de veertiger jaren leeft, rijzen er protesten tegen zijn aanpak van alles wat niet Amerika is en omstreeks 1970 wordt Steve Canyon zelf, de New York Herald Tribune uitgeknikkerd. Als dank voor 't aangenaam verpozen. . .

OVER CANIFF

Caniff – Vanuit Florida, waarheen hij voor zijn gezondheid verhuisd is, stuurt hij nog dagelijks zijn strip op.

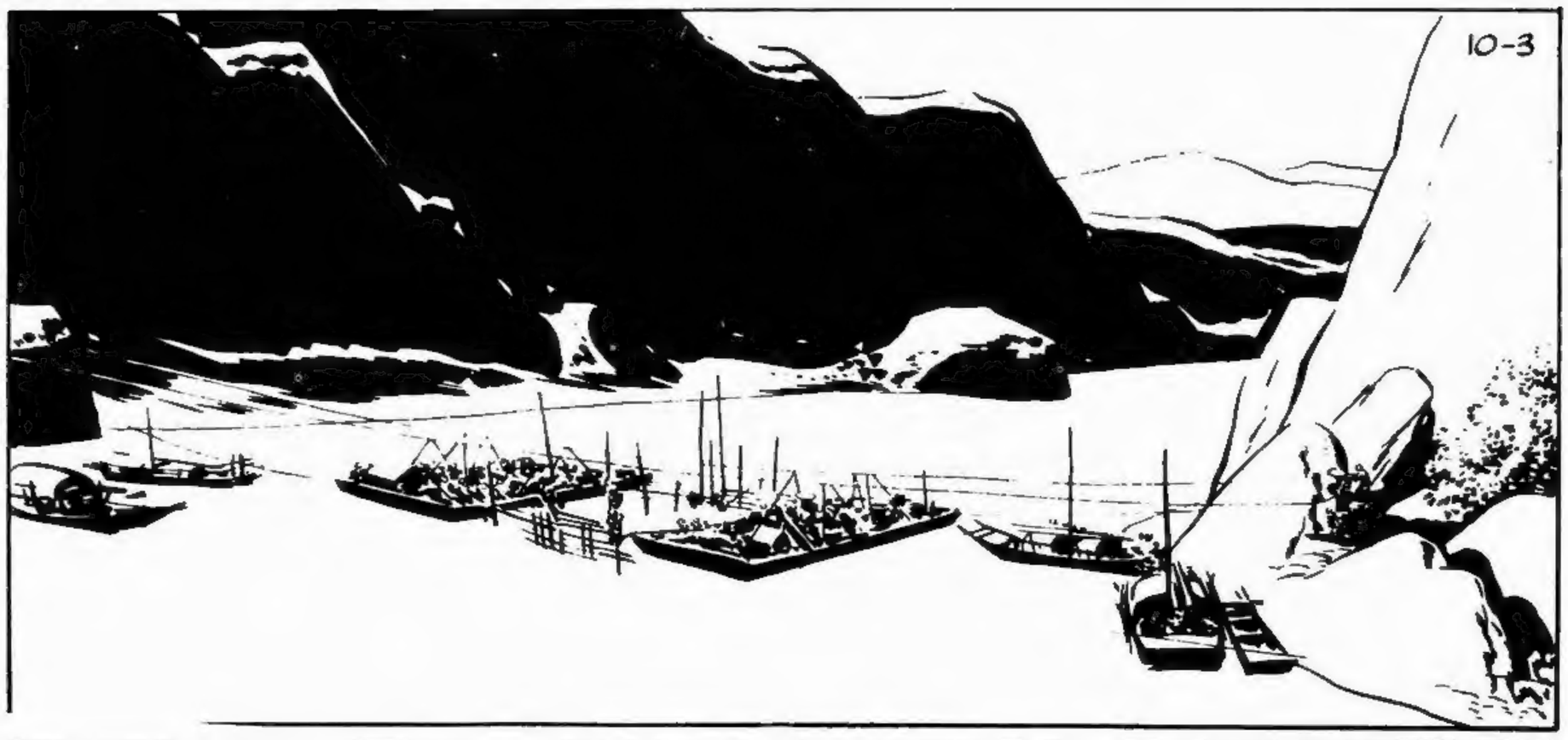

boven: Caniff 'meester' in zwart en wit.
onder: de 'Dragon Lady'.

Caniff – Volgens *Rube Goldberg* heeft hij een stem die zo hoog is, dat hij alleen gehoord wordt door een grote hond.
Caniff – Volgens *Mort Walker* is hij striptekenaar geworden omdat hij eigenlijk acteur wilde zijn en nu schrijft hij het scenario, tekent de decors, regisseert het verhaal en speelt alle rollen.
Caniff – een mening van *Dick Matena* 'Een groot striptekenaar, zéker geen goed tekenaar, helemaal geen goed naturalistisch tekenaar. Wèl een groot graficus, een man met veel gevoel voor zwart-wit verdeling, waardoor zijn werk sterk realistische effecten krijgt. Weet volgens mij niets van anatomie, maar heeft net als *Jijé* een handige truc gevonden die dat gemis min of meer camoufleert. Is hij toch anatomisch geschoold, dan vind ik dat hij erg achteloos met die kennis omspringt. Hoe dan ook, door zijn groot instinct voor afgewogen zwart-wit verdeling is zijn werk altijd overzichtelijk, recht op de man af, *zonder* nodeloze tierelantijnen, terwijl het toch een volle en doorwerkte indruk maakt. Ik vind hem, mèt Jijé, een van de grootste naturalistische versierders, d.w.z. dat hij met weinig technische bagage bij zijn publiek en bij vele collega's toch de indruk weet te wekken een geweldig, of zoals de Belg zegt, 'fameus' tekenaar te zijn. Overigens één van de belangrijkste stripmakers ter wereld.'

Volgens *mij* zegt één plaatje van Caniff méér dan wat ik verder ook nog kan verzinnen. Over zijn invloed hebben we 't nog wel eens een andere keer.

Martin Lodewijk

LITERATUUR

Terry and the pirates – Nostaliga Press; Terry and the pirates meet Birma – Nostalgia Press; Terry and the pirates enter the Dragon Lady – Nostalgia Press; Comics and their creators – Martin Sheridan - Luna Press; The Comics – Jerry Robinson - Putnam; The adventurous Decade – Ron Goulart - Arlington House; The Comics – Coulton Waugh - Luna Press; Citizen Caniff – Claudio Bertieri - Sgt. Kirk; Backstage at the strips – Mort Walker - Mason/Charter.

male call

Op de volgende 3 pagina's bieden we u een aantal herdrukken aan van:
Male Call, een **'gag'strip, speciaal door Caniff getekend voor de oorlogs-edities van het leger-tijdschrift** *Stars and Stripes*. **Caniff's bijdrage aan de overwinning. Over toewijding gesproken. (M.L.)**

male call

– Toe nou, Miss Lace!
– Neen!

– Maar. . .
– U hoorde me Generaal, neehee!

– Alstublieft!
– Ik wil geen moeilijkheden met u hebben. . .

...PARATROOPER OR NOT, THIS IS A FORMAL PARTY WE'RE GOING TO — AND YOU'VE GOT TO PUT YOUR PANTS LEGS OUTSIDE YOUR BOOTS!
MILTON CANIFF

– Parachutist of niet, we gaan naar een formele party - en dus moeten Uw pijpen *over* uw laarzen!

– Oh baby. Laat mij 's! Whee-e-e-ooo! Wat een isolators!

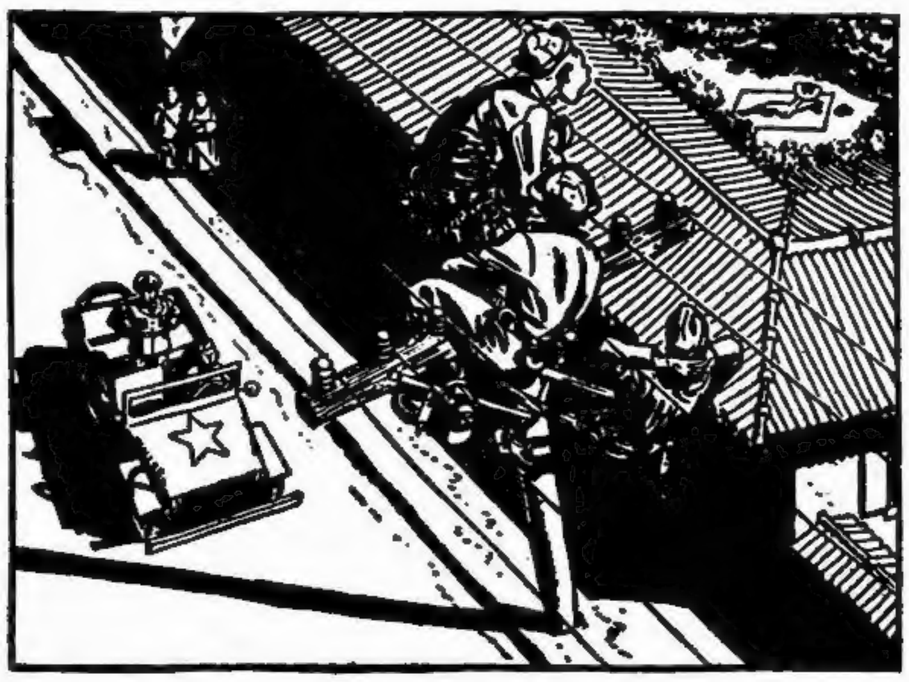

– En herhalen maar!
– Ik moet de lijn dichthouden. ., ik moet de lijn dichthouden. . . ik moet de . . .

– Zo'n kinderachtig gedoe! en dat voor gevechtstroepen! Haal die dingen eraf!

SIR, THERE IS A CERTAIN PRACTICE AMONG THE MEN THAT I ---
OH, HELLO - YOU'RE THE REPLACEMENT THEY SENT ME, AREN'T YOU? — BEEN WAITING FOR A LULL TO HAVE A CHAT WITH YOU... I PROMOTED A COUPLE OF CIGARS - WILL YOU COME IN AND HAVE A SMOKE?

– Sir, die gewoonte van de mannen om. . .
– Oh, hello - de vervanger die ze gestuurd hebben, nietwaar? Kom binnen en rook een sigaartje mee, ik wilde toch al een praatje met je maken. . .

– Wel luitenant, waarover wilde je me spreken?

– Gordijnen dicht, Miss Lace? – Nee, het is zo mooi buiten en geen enkel huis in de buurt. . .

HIGHLY COMMENDABLE THE WAY THOSE MEN WORKED UP A NIGHT PROBLEM ON THEIR OWN INITIATIVE...
YES INDEED, SIR. VERY FARSIGHTED
G-2 OR
MILTON CANIFF

– Uitstekend, zoals die mannen op eigen initiatief een nachtoefening organiseren. .,.
– Inderdaad Sir. Erg vooruitziend.

male call

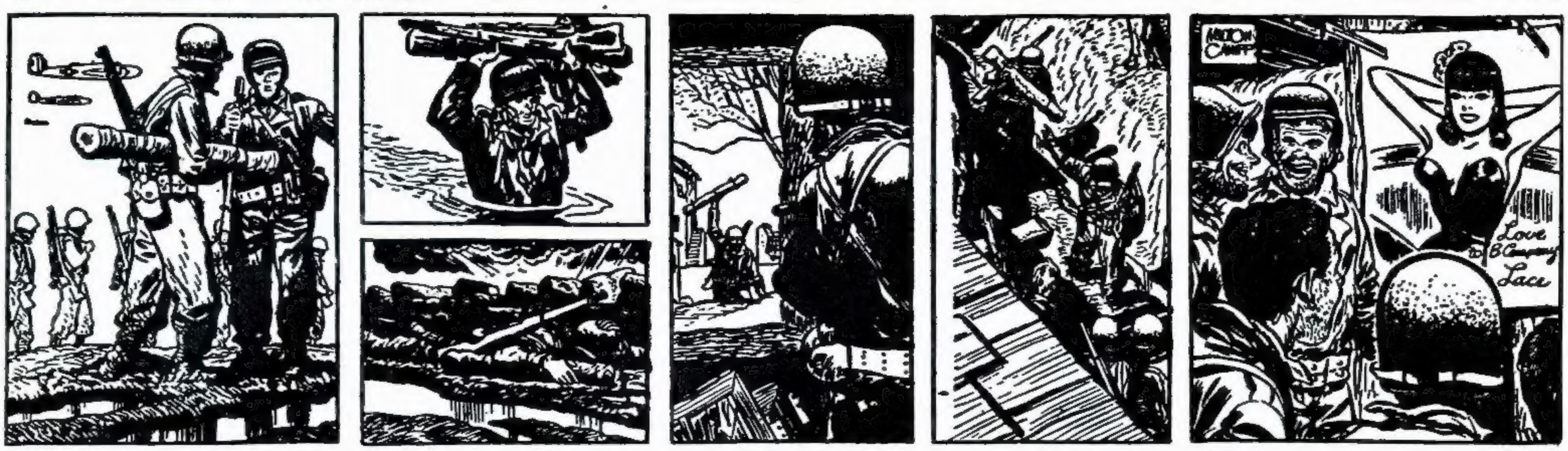

Goede verbindingslijnen

WHAT'S THIS G-1, G-2, G-3, G-4 STUFF I'M ALWAYS HEARING ABOUT IN THE ARMY?
WELL, MISS LACE, EVERY COMMAND HAS FOUR FUNCTIONS- IT'S LIKE THIS..
...TO IMPOSE YOUR WILL ON PEOPLE, YOU GOTTA HAVE SOLDIERS LIKE ME, SEE! -THAT'S G-1, THE PERSONNEL SECTION- AND YOU ARE THE OBJECTIVE I WANTA ATTAIN!
G-2 IS MILITARY INTELLIGENCE -I GIVE YOU THE O.O., SEE THAT YOU'RE NOT CONVOYED, SIZE UP THE POSSIBILITIES, ESTIMATE MY CHANCES -AND MAP MY CAMPAIGN...
G-3 IS OPERATIONS AND TRAINING - I THROW MY TACTICAL FORCE INTO ACTION... I SAY, 'HIYA, BABE, WANTA SMOLDER ON A SOLDIER'S SHOULDER?'
..AND G-4 IS SUPPLY AND EVACUATION...
I GET IT! WHEN YOU FIND OUT HOW MUCH IT COSTS TO SUPPLY ME -THEN YOU EVACUATE!

– Wat betekenen in het teger toch die G1, G2, G3 en G4 toestanden?
– Wel, Miss Lace, iedere commandopost heeft 4 functies. . .

– Je hebt mensen als ik nodig om de mannen je wil op te leggen. Wij zijn G1, de personeelssectie, en u bent m'n doelwit!

– G2 is de militaire inlichtingendienst. Ik kijk of u niet wordt geëscorteerd, overweeg m'n kansen en ontwerp een campagne. . .

– G3 is Operations en Training. Ik breng m'n tactische strijdkrachten in stelling. . . ik zeg: Hey Babe, rust maar eens uit in m'n armen. . .

– en G4 is bevoorrading en evacuatie.
– Ik snap het. Als u ontdekt hoeveel het kost om mij te bevoorraden - wordt alles meteen geëvacueerd!

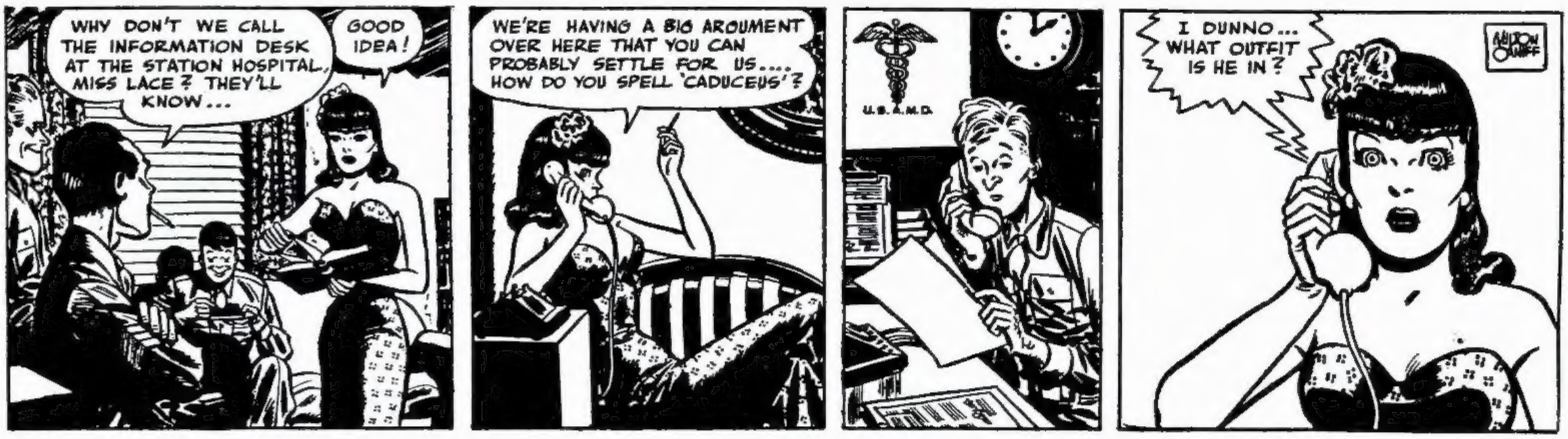
WHY DON'T WE CALL THE INFORMATION DESK AT THE STATION HOSPITAL, MISS LACE? THEY'LL KNOW...
GOOD IDEA!
WE'RE HAVING A BIG ARGUMENT OVER HERE THAT YOU CAN PROBABLY SETTLE FOR US.... HOW DO YOU SPELL 'CADUCEUS'?
U.S.A.M.D.
I DUNNO... WHAT OUTFIT IS HE IN?

– Waarom bellen we het ziekenhuis van de basis niet even, Miss Lace? Die weten het wel. . .
– Goed idee!

– We hebben hier een probleem dat u ongetwijfeld kunt oplossen. . . Hoe spel je 'esculaap'?

– Kweenie. . . In welke afdeling zit hij?

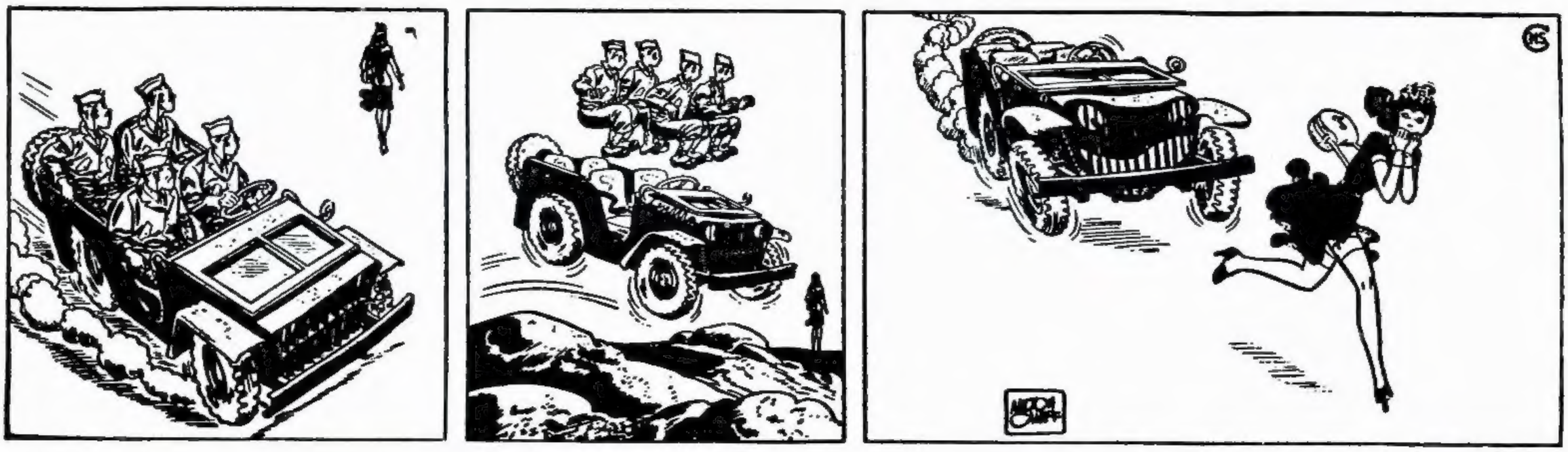

Wat het nieuws niet liet zien.

I TELL YUH, MY FRIENDLY—I CAN GET PLENTY DOUGH FOR THIS PIECE OF ESSENTIAL EQUIPMENT FROM A CIVILIAN I KNOW IN TOWN...
... SELLING GOVERNMENT PROPERTY!

Luister nou 's. Van een burger in de stad kan ik voor dit onderdeel een macht geld krijgen. . .
– . . . verkopen van staatseigendom!

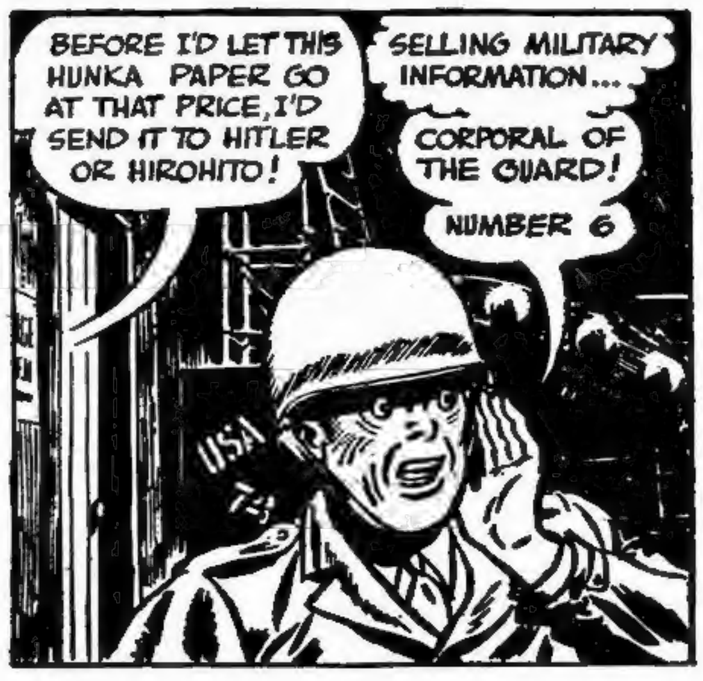
BEFORE I'D LET THIS HUNKA PAPER GO AT THAT PRICE, I'D SEND IT TO HITLER OR HIROHITO!
SELLING MILITARY INFORMATION...
CORPORAL OF THE GUARD!
NUMBER 6
USA

– Voor die prijs verkoop ik deze stukken liever aan Hitler of Hirohito!
– Inlichtingen verkopen. . . spionage! ALARM!

TAIN-SHUD!
TRADE A BABE
BEAUTY IS BOOTY—TRADE HER IN ON
PIN-UP EXCHANGE
IT'S NO SIN TO UN-PIN
GET A DOLL FOR YOUR WALL
GOTTA HAVE TO SELL OR TRADE?

– GEEF ACHT!

PIN-UP RUILBEURS

– Heb ik de pest aan deze late ronde. . .
– Nou en of!

EVEN WHEN THE CHIEF PUT YOU ON THE BEAT AT THE END OF THE CAR LINE BACK HOME THERE WAS ALWAYS SOME! EXCITEMENT!
YOU WUZ A COP BEFORE ?

– Zelfs als we vroeger het eindpunt van de bus moesten surveilleren was er nog meer te beleven!
– Ben je agent geweest?

– Klopt - nog maar 19 jaar tot m'n pensioen!
– Meisjes vallen wel op dat uniform!

YEAH—IF A MAN KEPT HIS EYES OPEN HE COULD DO ALL RIGHT! WELL, NOTHIN' COMIN' OFF HERE... MIGHT AS WELL MOVE ALONG...
YEAH...
MILTON CANIFF

WHAT'S EATING YOU, SERGEANT?
I HAD A DATE WITH MISS LACE, SIR... THEM GOONIES HEARD WE WUZ ALERTED AN' I HAD TO CANCEL... NOW THEY'RE GONNA GO AN' GRAB THE OPEN TIME!

– Wat is er sergeant?
– Ik had een afspraak met Miss Lace. Sir. . . Die smeerlappen hebben gehoord dat ik plotseling moest vliegen. . . en nu willen ze mijn afspraak inpikken!

– So long, sukkel!
– VERD. . .
– Rustig maar, Sergeant!

– Ik geef het op. In zo'n mist zou zelfs Columbus het huis van Miss Lace misiopen!

En nou nog een grap ook?

Gonnnnnnnnnng! Het Verre Oosten! Ons verhaal begint in Hong Kong. . . middelpunt van mysterie en intrige! Daar, temidden van de wriemelende mensenhopen, raadsels ontwarrend, vele verdachte sporen volgend samen met zijn sympathieke assistent Halfwas Charlie, ontmoeten we. . .

TEDDY AND THE PIRATES!

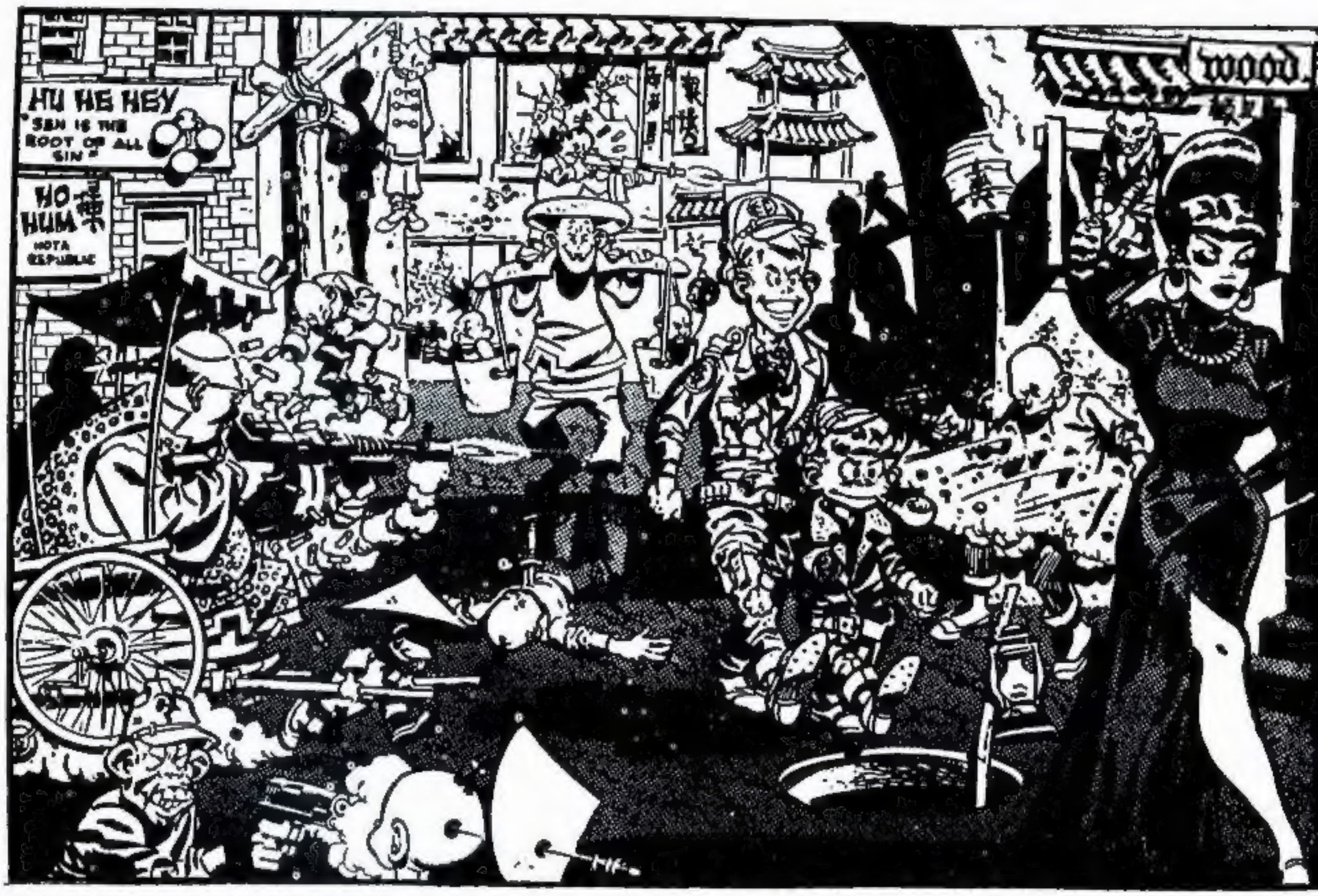

In het verhaal *Teddy and the Pirates* maken *Harvey Kurzman* (tekst) en *Wallace Wood* (tekeningen) zich meester van *Milton Caniff's* creatie *Terry and the Pirates*. Toen *Teddy & the Pirates* in de vroege vijftiger jaren in *MAD* verscheen werd *Terry* overigens al enige jaren getekend door *George Wunder*. De *MAD*-persiflage werd in 1955 herdrukt in de pocket *MAD strikes back* (een uitgave van *Balantine Books N.Y.*). De hier afgedrukte versie is overgenomen uit de twintigste druk van deze pocket en werd vertaald en geletterd door *Frans tot het Einde*.

..WELL, TEDDY EN DE PIRATEN! WIJ VAN DE HEIBEL-OPSPORINGSDIENST HEBBEN VANDAAG WEER HEEL WAT HEIBEL GEZOCHT!..ZEG... VERTEL ES... WAAROM NOEMEN ZE JOU TEDDY & DE PIRATEN?
DAT VERTEL IK JE NOG WEL ES HALFWAS! WE HOBTEN ONS NU MELDEN VOOR ONZE NIEUWE OPDRACHT!
HONG KONG TONG TU LUNG GONG AND SCHULTZ LTD.
BINNEN!

SST, HALFWAS! IN DE HOUDING! DAAR STAAT DE NIEUWE CHEF VAN DE HEIBEL-OPSPORINGSDIENST! WAAROM KIJK JE NIET?
DAN ZAKT M'N PET OVER M'N OGEN!
JAAA, TEDDY EN DE PIRATEN

...IK BEN DE NIEUWE BAAS! HERKEN JE ME, TEDDY, KAEREL?

KRIMINETELIG! PAT...

PAT SLAP WHAM WHOMP KRUMF

'TIS PAT O'BRYAN, HALFWAS! PAT EN IK ZIJN OUWE MAATS, HE, PAT, OUWE NAAT? GOEIE OUWE PAT!

WHA WHAP WHOP WHOMP

... WE HEBBEN SAMEN ALLE CHINESE ZEEËN BEVAREN, DIE GOEIE OUWE PAT EN IK, VAN RANGOON TOT DRIE-VLIET... HE, PAT, HEE? HEE?

THUD!

IS 'T NOU UIT MET DIE *OPGEKLOPTE GENEGENHEID*? IK HEB JE VOLGENDE OPDRACHT HIER! ZOALS JE WEET DRIJFT ONZE FIRMA 'N *FATSOENLIJKE EN GOUDEERLIJKE* HANDEL MET DE INBOORLINGEN.. IN *OPIUM*!.. MAAR 'N STELLETJE SMERIGE SCHOFTEN PLUNDERT STEEDS ONZE OPIUM ZENDINGEN!

BRATATATATAT!

HET LIJKT ERDOP OF ÉÉN VAN DIE SCHURKEN IN ONS BEDRIJF IS BINNENGEDRONGEN OM INLICHTINGEN OVER ONZE SCHEPEN TE KRIJGEN! VOORUIT JULLIE, NAAR *BUITEN* EN ZOEK DIE *BINNENDRINGER*! NEEM DIT PAKJE OPIUM MEE ALS LOKAAS, EN VERGEET NIET DAT ... *NIETS JULLIE VAN JE OPDRACHT MAG AFHOUDEN!*

HEP HEP HEP

INGERUKT!

HEP HEP

OPIUM

HMMMM!... *BUITEN* 'N *BINNEN*DRINGER VINDEN! *BELACHELIJK*!.. ZIE JIJ AL 'N *GOED SPOOR*, HALFWAS?

NOPPES! ... *WACHT*! DIT LIJKT ME 'N GOED SPOOR... KOM MEE!!

BAR

NO COVER

NO MINIMUM

NO FLOOR

ye olde oriental roome

TODAY

IN DIT SOORT GEHEIMZINNIGE OOSTERSE NACHTCLUBS VIND JE VAAK PRACHTIGE SPOREN! GOH, TEDDY & DE PIRATEN! *WIE ZOU DIE BINNENDRINGER ZIJN? WAAROM NOEMEN ZE JOU TEDDY EN DE PIRATEN?*

SST... DE SHOW BEGINT! DIE WIL IK ZIEN! DIE GEEFT MISSCHIEN 'N *AANWIJZING*!

HEE!

OH THAT ST. LOUIE WOMAN

WIT'ER DIAMOND RINGS
KRIMINETELIG! MATA...
HEY!
TEDDY EN DE PIRATEN! ...JIJ!
DIT IS MATA HARING, HALFNAS! MAATJE EN IK ZIJN OUWE MAATJES, HE MATA, OUWE MAAT?
TELKENS ALS WE 'N LEKKER STUK TEGENKOMEN.
...IK MOET ME OMKLEDEN VOOR M'N VOLGENDE NUMMER!
... DE CHINESE ZEEËN BEVAREN... RANGOON TOT DRIEVLIET... MET DIE GOEIE OUWE MATTA... HE MAATJE? HE? HE?
... KENT HIJ ZE! PAKT HIJ ZE!
...IK MAG NIET MET DE KLANTEN PRATEN!.. ANDERS WORD IK ONTSLAGEN! ... IK BEL JE WEL 'NS OP...
GOEIE OUWE MAATJE! WEET JE NOG WEL HOE WE SAMEN 66 PLUSSERS BEROOFDEN IN BOSTON, MATA? WEET JE NOG, MAAT? HE, MAATJE?
NAH NYAAHH MNGRYAAA SOBASH! KICK
ACH, LIEFJE! WGER MET DE KLANTEN AAN HET BABBELEN! HEMELTJE LIEF! HOE STUITEND! MOET IK JE DAN WGER 'N STANDJE GEVEN!
¡¡¡¡! MIJNHEER ZANDHAAS, DE BAAS!.. N-NEE BAAS! NIET WEER MET DE BOKSBEUGEL!
TEDDY! HOU 'M TEGEN! LAAT 'M ME NIET MET DE BOKSBEUGEL GEVEN!
RUSTIG MAAR, MATA! IK KAN DEZE UKKEL WEL AAN... DENK IK! TEDDY EN DE PIRATEN IS DE TOEVERLAAT VAN DAMES IN NOOD!
SNAP SNAP
KOM OP, HALFWAS! HOU JIJ Z'N ARMEN VAST, DAN GEEF IK 'M 'N STOOT VOOR Z'N RAAP! IK BEN... DE TOEVERLAAT VAN DAMES IN NOOD...
HEU!
HEP!
HEP

KOM, LIEFJE! MAAK HET ME NOU NIET ZO MOEILIJK! IK ZAL 'T VOOR DEZE KEER BIJ VIER DREUNEN LATEN!

TEDDY! !!! TEDDY! !!! OY!

ZOALS IK ZEI... 'T IS AL LAAT, STRAKS MIS IK M'N BOOT!... KOM MEE, HALFWAS!

HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP

TROUWENS, WE HEBBEN ORDERS, HÉ, HALFWAS? PAT O'BRYAN GAF ONS ORDERS, WAAR, HALFWAS? HIJ ZEI DAT NIETS ONS VAN ONZE OPDRACHT MOCHT AFHOUDEN! WAAR, HALFWAS?

ZOK POW SLAM YOW!

WAAR? WAAR? WAAR! WAAR! HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP HEP HUP! OPIUM

TERUG IN DE STRATEN VAN HONG KONG, TUSSEN DE TIENTALLEN MENSEN! ELFTALLEN DOK, TROUWENS... VOETBAL... HONKBAL...! ZOUDEN WE OOIT DIE BINNENDRINGER VINDEN? WAAROM NOEMEN ZE JOU "TEDDY EN DE PIRATEN"?

HEE!... DAAR IN DIE DONKERE POORT...

TOCH NIET WEER 'N OUWE MAAT VAN JE?

JAWEL! HENNIE!

HENNIE? WEER 'N LEKKER STUK, ZEKER! MAAR DIT KEER PAK IK D'R EERST!

HENNIE, MEID! IK BEN DE VRIEND VAN TEDDY EN DE PIRATEN, EN VRIENDEN VAN TEDDY EN DE PIRATEN ZIJN MIJN VRIENDEN!

KOM DAN, WIJFIE!

WACHT, HALFWAS!

OPIUM

HONG KONG PING PONG AND MAH JONG CLUB

ZOOOMM KISS KISS KISS

WACHT, HALFWAS! ...HENNIE IS...

BOOM

HENNIE IS 'N MAN!

WIE WAS DIE WOESTE DWERG? KLEIN DUIMPJE IN DE BRONST?!

JHENNIE... OUWE IREUS! OUWE MAATS VAN ME! DE CHINESE ZEEËN BEVAREN... RANGOON... DRIEVLIET...
ACH JA!
JE ZIET ER PATENT UIT, TEDDY EN DE PIRATEN!
WAT IS ER, OUWE REUS?
OPIUM

GOEIE BESTE OUWE REUS! BESTE HENNIE! WAT ZULLEN WE ELKAAR VEEL TE VERTELLEN HEBBEN!
OUWE REUS ZEGT DAT HIJ JE VRIENDJE HALFWAS GEDAG WIL KNUFFELEN!

...KOM MEE, HENNIE! DAN GAAN WE ERGENS WAT PRATEN OVER VROEGER!... KOM, HENNIE, OUWE MAKKER! LATEN WE 'N BIERTJE PAKKEN!
OUWE REUS ZEGT DAT HIJ JOU OOK WIL 'KNUFFELEN, TEDDY!
SNAP CRACKLE POP

NOU BREEKT M'N KLOMP!
ZOALS IK ZEI, HALFWAS... LATEN WE ONZE BIEZEN PAKKEN!
DENK AAN ONZE OPDRACHT! WE MOETEN DIE BINNENDRINGER VINDEN EN NIETS MAG ONS TEGENHOUDEN!
HEP!
HUP!
HEP
HEP
OPIUM

WIE ZOU DIE BINNENDRINGER ZIJN? EN VOOR DE TIENDE KEER... WAAROM NOEMEN ZE JOU TEDDY EN DE PIRATEN!
SST, HALFWAS! WE KOMEN BIJ DE WATERKANT!

KRIMINETELIG! ZIE JE DAAR DIE OUWE CHINESE JONK AAN DE OEVER LIGGEN?
JA?
JA?
JA?

DE KAPITEIN VAN DEZE JONK IS DE RUWSTE, WREEDSTE, ONGUURSTE, NAARSTE KAPITEIN VAN DE HOGE ZEEËN, EN IK KEN DIE KAPITEIN!
... ZEKER WEER 'N OUWE MAAT VAN JE! MAAR. KNUFFEL JIJ JE OUWE MAATJES NOU NAAR ALLEEN! IK KAP ERMEE!
OPIUM

DEKSELS! DIE KAPITEIN IS MISS RAAKPUNT! MIJN OUWE MAAT!

...SAMEN DE CHINESE ZEEËN BEVAREN! HA, MISS PUNT!

AH! WITKOP! KOM MAAR BIJ MISS RAAKPUNT, WITKOP!

HEE, HALFWAS! WEET JE ZEKER DAT JE M'N OUWE MAAT MISS RAAKPUNT NIET WILT ONTMOETEN?

BAM BASH HIT! HIT!

BOUND!

ALLEMACHTIG, TEDDY EN DE PIRATEN! WAT 'N HALS BROKJE WRUW! WRAF WRAF!

STEL ME AAN D'R VOOR, HEE? TOE, TEDDY? TOE? TOE?

...WEL, WITKOP, WIE IS DIE KLETSKOP DIE ZICH AANSTELT ALS 'N ZIEKE HOND?

WHEE! WOO WOO!

DRIP.

ZIEKE HOND, HÈ? IK KEN DIT SOORT VROUWTJES, TEDDY! ZE PROBEREN RUW EN ZAKELIJK TE LIJKEN, MAAR IN HUN HARTJE ZIJN ZE ZACHT,... NEDERIG... TEDER... ZOALS IEDERE VROUW... JE MOET ZE HARD AANPAKKEN!

EN NU WIJ, MISS RAAKPUNT!

'N OGENBLIKJE, KLETSKOP!

VOORUIT, VARKEN! ANKERS LOS! ROODKOP, HIJS HET GROTE ZEIL!... EN VLUG WAT!

JA, VROUWE!

SWISH KNAP

WAT NEER FUT, LELIJKE APEN! STRIJK DE KLUIVER! SCHALM DE LUIKGATEN! JIJDAAR, KAALKOP, SNELLER!

KNOP

JA, VROUWE!

HAROP!... ROER NAAR STUURBOORD!

...TWEEKOP.. IK LIEP BIJNA TEGEN JE OP!! SKWARINHOENT!

JA, VROUWE!

POW POW POW

ZO KRIJG JE 'N JONK AAN 'T VAREN!

WEL...KLETSKOP! WAT ZEI JE OOK ALWEER OVER MIJN SOORT VROUWTJES?

IK IETS ZEGGEN? MAAR NEEN! IK ZEI NIKS! ZEI IK IETS, TEDDY? TEDDY ZEI IETS, IK NIET!

ZEG, WITKOP, VERTEL ME 'NS WAT OVER ZWARTKOP.... PAT O'BRYAN.!

...WAAROM VAL JE ME IN DE REDE, PUNTHOOFD?

VROUWE! VROUWE! HELP! HELP! EEN VREEMDE BOOT KOMT OP ONS AF!

IK KEN DAT SCHIP, MANNEN! 'T IS 'N PIRATENSCHIP!

HIER, WITKOP EN KLETSKOP! 'N PAAR HARTSVANGERS! VANG!

WIJ BESCHERMEN JE, MISS RAAKPUNT!!

ALLE HENS AAN DEK!! SMIJT DAT SCHOREM TERUG! WE ZULLEN MET ZE VECHTEN TER LAND... IN DE LUCHT!

JUIST, MISS!

PAK DIE GROTE DAAR, MISS RAAKPUNT!

CRASH SLASH SLASH BASH GASH

...WE BEVECHTEN ZE OP DE STRANDEN TOT WE ERBIJ NEERVALLEN! STRIJD ZAL ER ZIJN! STRIJD, STRIJD, STRIJD!

KAAK, MISS!

DAAR KOMEN ER WEER, MISS RAAKPUNT!

TOT ONZE LAATSTE DRUPPEL BLOED ZULLEN WE VECHTEN!... TOT WE MORSDOOD ZIJN EN IN KLEINE STUKJES GEHAKT!

HEP HEP HEP HEP OPIUM

MIS, MISS!

HEP HEP HEP HEP

DENK AAN WAT ONZE ONSTERFELIJKE PAT O'BRYAN ZEI!... NIETS MAG ONS VAN ONZE OPDRACHT AFHOUDEN...

HEP HEP HEP HEP OPIUM

...ONZE OPDRACHT OM DE BINNENDRINGER TE VINDEN!

HEP HEP HEP HEP

CIAO!

NOU, HIER STAAN WE DAN OP HET SCHIP VAN DE ZEEROVERS! WE MOETEN DE PLANK AFLOPEN! MAAR EERST **MOET** IK NOG IETS WETEN... IK **WIL** HET WETEN, ANDERS KAN MIJN ZIEL GEEN VREDE VINDEN!

NOG STEEDS KWELLEN MIJ TWEE BRANDENDE VRAGEN... 1°) **WIE IS DE BINNENDRINGER DIE WE ZOEKEN**, EN 2°) **WAAROM NOEMEN ZE JOU "TEDDY EN DE PIRATEN"?**

HUP..

HOO BOY

TOINGG

PLOTSELING... IS ALLES ME DUIDELIJK...

...IK **KEN** NU DE **BINNENDRINGER VAN DE OPIUM DIEVEN...**

...EN IK WEET **WAAROM HIJ "TEDDY EN DE PIRATEN"** WORDT GENOEMD...

YUMMY! **SWISH** **LUNCH!**

GNASH

GET 'IM!

GOBBLE **GULP**

CHOMP **SMACK** **SNAP** **CRACKLE** **POP**

KRIMINETELIG, HALFWAS...

EN IK WILDE JUIST NOG WAT MAATJES VAN ME VOORSTELLEN, WAARMEE IK DE CHINESE ZEEËN BEVAAR! IK WILDE JE VOORSTELLEN AAN **"DE PIRATEN"!**

OPIUM

ZO WORD JE ZWEEFVLIEGER

BEN JE 14 JAAR OF OUDER?

- en je hebt veel vrije tijd?
- en zin in lichaamsbeweging?
- en je wilt wel eens weten of je vlieggevoel hebt?
- en je bent handig?
- en 'team-geest' is een bekend woord voor je?
- en je zou graag kennis willen maken met doorgewinterde zweefvliegers?
- en je wilt graag eens een proefvlucht maken?
- dan wordt het hoog tijd dat je contact opneemt met

AERO CLUB SALLAND
Langsweg 28, Lemelerveld, 05722-1543
of
Thea Spanjer
Koninginneweg 164, Amsterdam, 020-791319
of
één van de ANWB-kantoren in Nederland.

De AERO CLUB SALLAND organiseert 14-daagse zweefvliegcursussen. Op het terrein is een camping en een cantine - waar maaltijden verkrijgbaar zijn - aanwezig.

kursuskosten 1977:

- voor-en naseizoen (30 starts) (1-3 t/m 30/4) (2-9 t/m 1/11)

  21 jaar en ouder f 850,–
  14 tot 21 jaar f 800,–

- hoogseizoen (40 starts) (1-5 t/m 1-9)

  21 jaar en ouder f 1050,–
  14 tot 21 jaar f 950,–

(in deze prijzen zijn inbegrepen het verplichte KNVvL-lidmaatschap, het boekje 'Theorie voor Zweefvliegers' en een logboekje. Tevens verwerft u het recht om de rest van het jaar tegen een vast tarief op 'Salland' te vliegen).

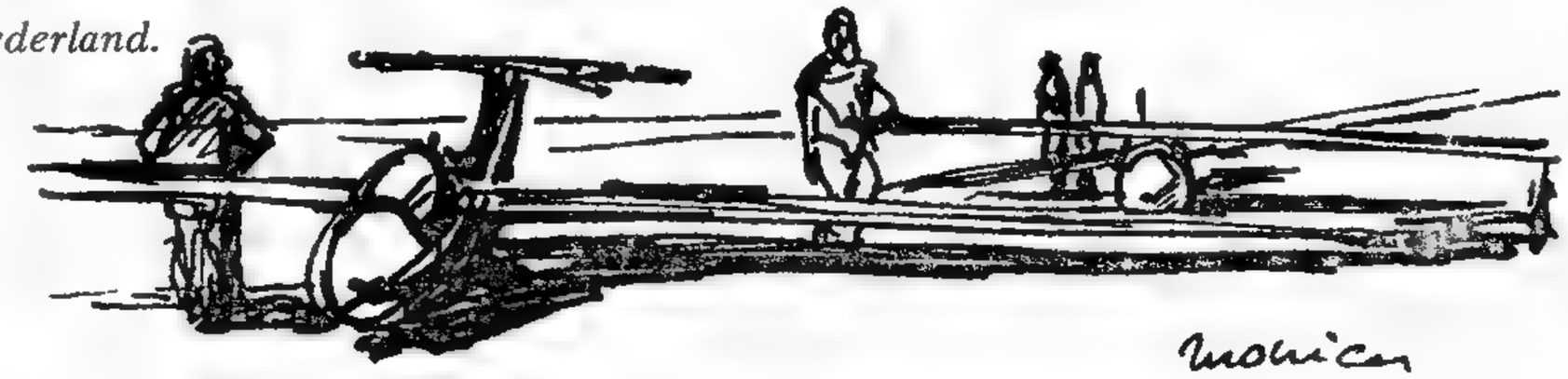

Monica

RUIL ADVERTENTIES

Prijs f 5,- voor leden en f 7,50 voor niet-leden voor maksimaal 40 woorden. Tekst op achterkant van girokaart
Gironummer 209948

AANGEBODEN
Corentin I,II, Magische Dolk; PIWO-Paardendieven; S+W: Koning Brinat, Prinses Zagemeel, Bokkerijders; DD veel losse nummers vanaf 52; alle Dan Coopers; 10 Amer. Madpockets ± 1960 en nog veel meer.

GEVRAAGD
Oude Chick Bill; Wietje en Krol; Onbemande vliegtuigen; Jerry Spring I; Jan Kordaat; Bl.Sperwer; Lucky Luke 1-4.
Paul Wisman, Bloklandstraat 76B, Rotterdam, 010-248669 (na 1 juni: Grotekerksbuurt 51, Dordrecht).

GEVRAAGD
Uitgaven van de Marvel Comics Group (zowel Nederlands als Amerikaans), Nero's, Vivo uitgaven van Valiant (1 t/m 35, 37 t/m 39, 47 t/m 50, 56 e.v.

AANGEBODEN
Vele Nederlandse Classics (o.a. Superman, Groene Lantaarn, enz.) Sjors en Sjimmie albums (nieuw), Oude Eppo's en Stripschrift 97
R.Schootstra, Kleine Kerkstraat 1, Leeuwarden

AANGEBODEN
Knipsels - Eric (29,41,51,52, 56, 57, 58(!)); Gebroken Pijl; Zorro + Vidocq (Kresse); Paulus (H.J.K.); Flash Gordon (Dan Barry) - 927-1103; Buldo (22,23,24); Panda (76); Kappie (96, 97); Holle Pinkel (13)
F.Klinkspoor, Domplein 126, Utrecht

AANGEBODEN
Boekjes (Andries Blitz) Kappie in het Wilde Westen, Panda en het Ding, en de ontdekkingsreiziger (Family) Kappie en het Ysbergraadsel (Eriese Vlag) 4 boekjes van Kappie, Tom Poes B6.7, B10.6, B25, B27.1 en 2 D 51 t/m 57 AMRO kaarten. Stripschrift 14, 15, 17, 20, 51 t/m 61, 67 t/m 74; knipsels van Tom Poes MV 138, 139, 140, 142, 152, 153, 155. Wipperoen: Sneeuwsnoevers, Vergeten Geheim; Kappie 139, 140, 141. Albums: Depuis: De Timoers; De Vuurvogel; Kapoentje, de belevenissen van Jommeke

GEVRAAGD
Knipsels Tom Poes voor MV 131 nr. 5907, 6979, 7310
Drumstel of saxofoon (over ruil met meer strips valt te praten).
S. Vriend, Jan van Nassaustraat 5 Castricum.

GEVRAAGD
'Rebellenclub' no. 8/1953 tot no. 36/1954.
'Sjors van de Rebellenclub' 1954 nr 1 tot 52, 1955 nr. 1 tot 52; 1956 nr. 1, 4, 7-8, 12, 16-17-18-19-20-21, 23, 26-27, 30-31-32-33-34-35; 1957 nr. 1-2-3-4, 8, 11-12-13-14; 1964 nr. 1-2-3-4-5-8, 10-11, 13-14/38, 45, 50; 1967 nr. 9, 22-23, 32, 37, 40, 42; 1968 nr. 1; 1969 nr. 14, 22
J.P. Dupont, B.P. 38 te B-1000 Bruxelles 28. België.

Na tal van hindernissen te hebben genomen, maakte Hans Frederiks in Angoulème, exclusief voor Stripschrift, het eerste in Europa gepubliceerde interview met een zéér ontgoochelde Wally Wood. (Red.)

Wallace Wood werd in 1927 in Menhaga in de staat Minnesota geboren. Voor hij met strips begon, was hij onder andere fabrieksarbeider, houthakker en laadde hij vrachtwagens. In de tweede wereldoorlog was hij gestationneerd bij de parachutisten. Daarna volgde hij enige tijd de 'Cartoonists and illustrators school'van Burne Hogarth.
Hij is begonnen als letteraar. Zijn eerste tekenwerk was te zien toen hij in 1950 enkele zondagafleveringen van *The Spirit* tekende. In 1951 sloot hij zich aan bij EC. Over EC-comics is al veel geschreven: de magische series comics, die van 1950 tot aan 1954 hebben gelopen. Deze comics bereikten een hoge populariteit, door hun baanbrekende en gedurfde verhalen èn door hun fabelachtig tekenwerk. De comic-code bepaalde dat comics voor kinderen waren en dat alleen comics, die aan deze eis voldeden, verspreid mochten worden. Dit maakte een eind aan EC. Wallace Wood werkte voornamelijk aan de science-fiction comics (Weird science en weird fantasy) en de oorlogs-comics, maar zijn stijl was geschikt ook voor andere series zoals 'Vault of Horror' en dergelijke.
Hij ging ook voor het blad MAD werken, waarvoor hij onder andere persiflages op stripfiguren tekende (Prince Violent, Teddy and the Pirates e.d.). Na zijn EC-periode gaat het allemaal een beetje door elkaar lopen. Behalve voor MAD tekende hij in deze periode ook advertenties en werkte hij mee aan strips als *Terry and the Pirates, Flash Gordon en Prins Valaint.*
Samen met Jack Kirby maakte hij vanaf 1958 een achttien maanden lopende krantenstrip: 'Skymasters'. Kirby zette de strip in potlood, Wood inktte. In de zestiger jaren werkte hij bijna voor alle maatschappijen: Marvel, Warren, Gold Key, King, kortom voor welke eigenlijk niet.
Het lijkt het lot van Wood te worden om aan allerlei projecten mee te werken, die uiteindelijk tot mislukking leiden. Zo ging hij in 1965 bijvoorbeeld voor de nieuwe maatschappij 'Tower' tekenen. Samen met Steve Ditko maakte hij daar T.H.U.N.D.E.R.-agents, waarvan de diverse 'agents' later hun eigen comic krijgen. Of het nu kwam door de vrij hoge prijs van deze comics, of door iets anders: Towercomics werd geen succes en hield op te bestaan.
In 1966 begint hij dan maar een eigen blad, *WITZEND*, een onderneming die volgens Wood geen succes werd. Geen succes wil zeggen dat het *financieel* geen succes was, want *kreatief* en *artistiek* bekeken was het een van de beste bladen, die in deze jaren verschenen. Het blad was bestemd voor strips en striptekenaars, die hun werk niet aan andere bladen kwijt konden. In het blad tekenden o.a. Frazetta, Roger Brand en Vaugn Bodé. Het blad liep door de slechte distributie niet voldoende en Wood deed het van de hand. Hierna werkte hij voor diverse maatschappijen:
WARREN, waar hij voor bladen als 'Eery', 'Creepy' en 'Vampirella' tekende. Bij deze bladen is hij tamelijk vrij (door hun magazineformaat vallen ze niet onder de comic-code) en vooral als hij de verhalen ook zelf schrijft is het tekenwerk van hoog gehalte.
MARVEL COMICS, waarvoor hij onder andere samen met Marie Severin 'The Cat' maakt.
ATLAS COMICS, een nieuwe maatschappij waarvoor hij, wéér samen met Steve Ditko, een aflevering van 'Destructor' tekent. Het loopt allemaal weer niet zo best en hij verdwijnt met Ditko naar DC.
Tot vorig jaar werkte hij voor DC. Hier begon hij enkele series, die na een paar nummers ook al geen succes bleken. 'Stalker' was hiervan de belangrijkste: een verhaal in het 'sword and sorcery'-genre. Deze comic liep vier afleveringen en werd weer in samenwerking met Steve Ditko getekend. 'Stalker' was een van de weinige goede dingen, die Wood in deze tijd voor DC maakte. Het verhaal zal hem wel hebben aangesproken. Het is een klassiek gegeven: een man, die z'n ziel afstaat in ruil voor een of andere gave. In dit geval staat 'Stalker' zijn ziel af om iedereen te kunnen overwinnen. Maar eenmaal van zijn ziel beroofd, stelt hij alles in het werk om die weer terug te krijgen. Zijn gave komt hem hierbij natuurlijk zeer van pas.
Wood en Ditko zijn in deze comics zeer op dreef, de omslagen zijn fraai en ook de tekeningen daarbinnen zijn niet afgeraffeld, zoals nogal eens wil voorkomen. Kortom het is een raadsel waarom deze serie geen succes werd.
In 1969 maakte hij samen met Ditko en Ralph Reese de comic *Heroes incorporated* een uitgave van een militaire organisatie.
Eind vorig jaar verscheen deel twee, nu echter uitgegeven op een ander formaat én door een andere uitgever. Deze comics bevatten de avonturen van 'Canon' en 'The Misfits'. Canon is een agent van de Amerikaanse regering en kan in z'n eentje wel een hele communistische basis-aan. 'Misfits' is een verhaal in het science fiction-genre, waarin twee mutanten en een wezen van een andere planeet de aarde redden van een buitenaardse overheersing.' Gave verhalen met tekenwerk van hoog gehalte!
In 1975 werkte Wood mee in een underground comic: 'Big Apple Comix' Het is een comic over New York, waar Wood een hele tijd woonde. Met het verhaal 'My Word' persifleert hij het leven in New York, en het verhaal 'My World' dat hij ooit voor EC had gemaakt en dat verscheen in Witzend.
In deze tijd verschijnt er ook werk van Wood in Franse bladen, zoals 'Echo des Savanes'. L'Echo publiceert in afleveringen de avonturen van 'Sally Forth' en geeft er nadat dit in het tijdschrift is verschenen, ook een album van uit. Tegelijkertijd komt er een volledig verschillende Amerikaanse editie uit.'Sally Forth' gaat over een aantal mensen, die in het leger zitten, met daarbij de goedgevormde en los in de kleren-zittende Sally Forth in de hoofdrol. Deze serie begon eerst als gag-strip, maar werd later een vervolgstrip in Overseas Weekly. Tot zover, globaal, wat Wallace Wood heeft getekend. In het interview iets over zijn toekomstplannen.

'Ik ben me bewust geworden dat ik niets meer heb om naar uit te zien, dat het nu alleen maar hetzelfde zal blijven'

Een zeegroene hostess, met idem ogenschaduw, bracht me met een touringcar naar het centrum van Angoulème. Ik werd afgezet bij het theater waar de organisatie gevestigd was. In dit theater bevond zich een dame, die de contacten met de pers regelde.
Ik vertelde haar dat ik een interview met Wallace Wood wilde. Wallace Wood? Hoe laat wilde ik dat hebben? Vanmiddag twee uur? Ze zou het regelen.

SOMBER

Grote God, over anderhalf uur, alle aantekeningen en de cassette-recorder liggen in het hotel. Snel terug dan maar.
Vijf voor twee. Enigszins nerveus ordende ik mijn aantekeningen, terwijl in de zaal de stemming onrustig werd gehouden door de versterker-installatie uit te proberen. De dame van de pers verscheen om twee uur. Vijf minuten later informeerde ik voorzichtig of Wood misschien achter een van de deuren in deze hal op me te wachten zat. Ze schudde somber het hoofd, ze had Wood nog helemaal niet kunnen bereiken. Het vertrouwen waarmee ze 's morgens had beweerd wel even een interview te regelen, was helemaal verdwenen. Ze kon nu ook helemaal *niets meer* beloven.

COCKTAILPARTY

Dan moest ik het zelf maar proberen te regelen. Het zou afschuwelijk zijn om een paar dagen in zo'n klein plaatsje te logeren zonder een gesprek met Wood te hebben gehad.
Het zoeken en proberen 's middags had weinig opgeleverd en ik besloot maar wat te gaan eten in het hotel. De bus, waarin ik zat, stopte plotseling bij een hotel en de hostess zei, dat daar een cocktailparty plaats vond en of ik daar misschien zin in had. Zo stond ik heel onverwacht midden tussen champagne, whiskey en andere drankjes drinkende mensen. De menigte was vergeven van de tekenaars: Hergé, De Moor, Pratt, Tardi. . . Wood moest er bijna ook wel zijn. Maar hoe vond ik hem tussen deze mensen? Ik wist niet eens hoe hij er uit zag. Hij was me beschreven als iemand met een verweerde kop à la Humphrey Bogart, maar degene die hem mij beschreven had, had hem ook nooit persoonlijk ontmoet.
Toen ik mijn eerste drankje nog aan het halen was, kwam Martin Wassington op me af en zei dat hij Wood gevonden had en dat ik maar een afspraak voor een interview met zijn agent moest maken.

SCHICHTIGE BLIK

Wood stond bij een groepje van nog drie mensen: Hugo Pratt, de agent van Wood en een zakelijk uitziend iemand. Pratt zag er uit als een of andere Italiaanse Godfather en de in een leren jack gestoken agent van Wood zag er niet minder louche uit. Wood leek natuurlijk helemaal niet op Bogart, hij had wel een verweerde kop, maar was verder niet groot, maar gedrongen, een beetje als een ex-bokser. Hij keek alsof hem zoeven iets verschrikkelijks was overkomen. De andere mensen van het groepje waren in een druk, Frans gesprek verwikkeld waarvan Wood natuurlijk helemaal niets kon verstaan. Ik ving af en toe woorden op als 'memo's', 'contracten'. Het duurde allemaal erg lang en ik besloot maar niet op Wood's agent te blijven wachten en Wood zelf aan te spreken. Ik liep op hem af en begon iets te zeggen, maar toen wierp hij me heel even een schichtige blik toe, draaide zich half van me weg en deed verder of hij me niet had gezien.
Het gesprek tussen de andere heren duurde maar voort en ik probeerde het nog maar een keer bij Wood. Deze keer luisterde hij tenminste, keek me aan met een blik of ik hem vertelde, dat zijn vrouw juist was overleden, maar vroeg toen of ik een bandrecorder bij me had. Dat had ik, en zo zaten we later boven aan de trappen van het hotel. Het interview begon wat moeizaam, we werden in het begin drie keer gestoord, één keer zelfs door een ober die ons trachtte weg te sturen, omdat Wood zijn sigarettenas nergens kwijt kon. Toen ik hem een asbakje liet brengen, mochten we blijven.
Wood kwam erg moeilijk op gang, hij sprak heel zacht en bleek heel melancholiek, zelfs somber te zijn.

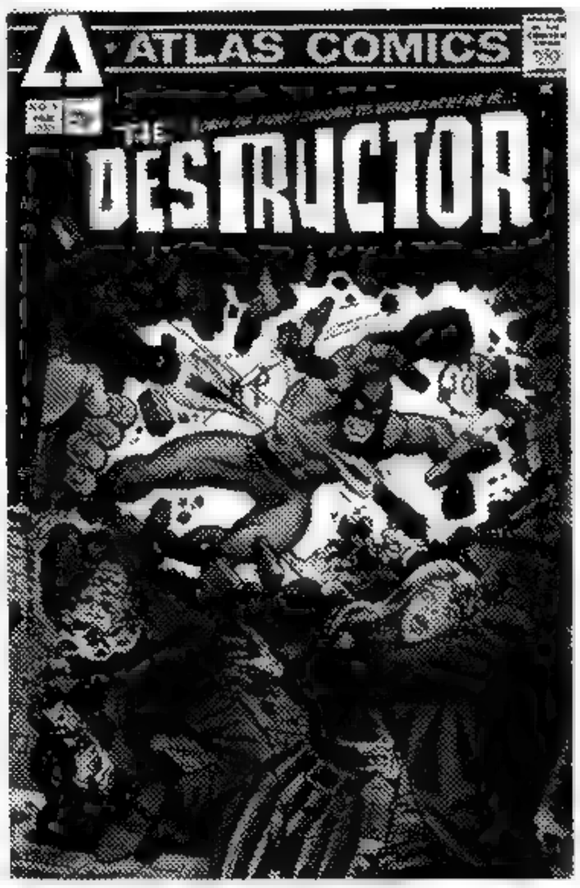

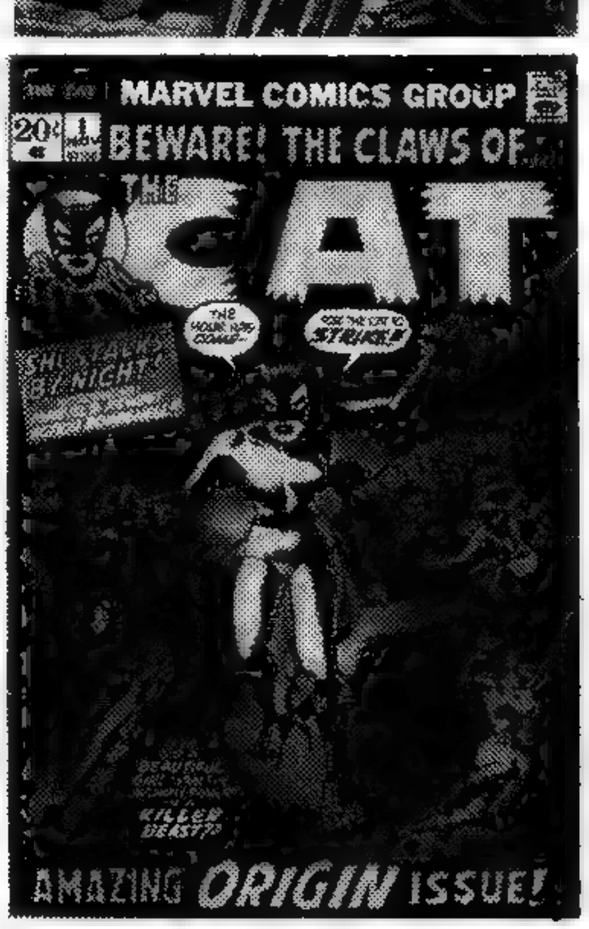

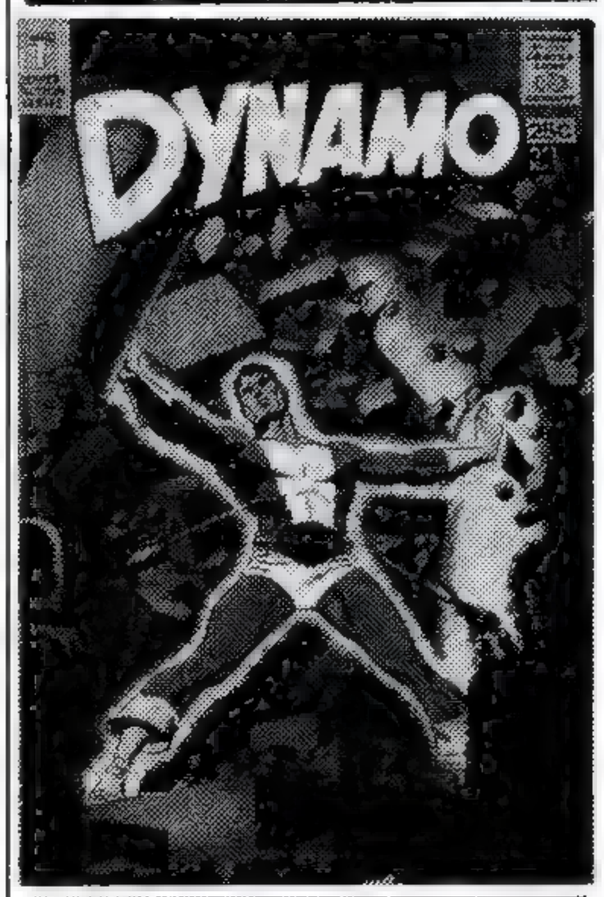

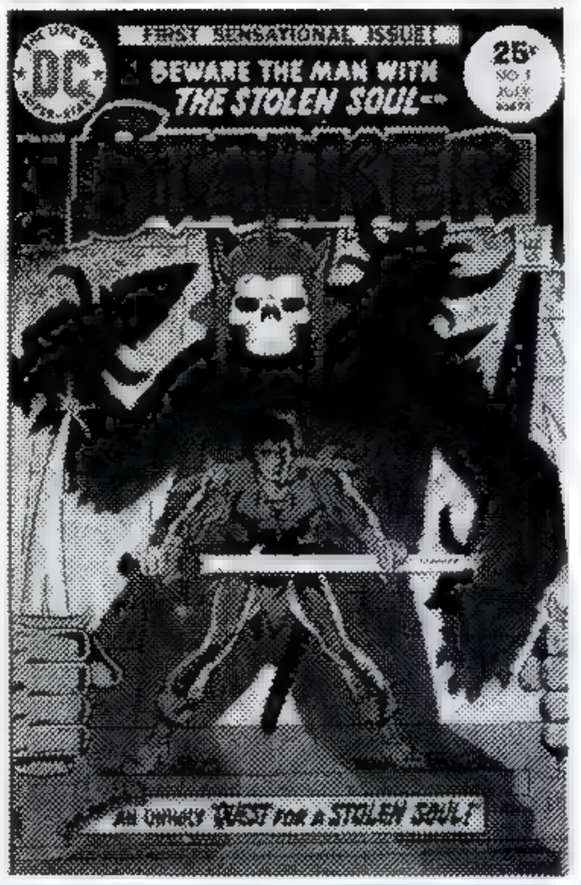

INTERVIEW

Ik zou graag willen weten waar u bent opgegroeid, ik las dat het een of ander stadje was. . .
Ik ben helemáál niet in een stadje opgegroeid. Ik ben in drie 'staten' opgegroeid; mijn vader was houthakker en daarom verhuisden we ieder jaar. We woonden dáár waar werk was. Ik heb af en toe het gevoel dat ik in de vorige eeuw ben opgegroeid: pas toen ik vijftien was heb ik in een huis gewoond met een waterleiding en elektriciteit. Als we geluk hadden, was er een pomp in de keuken. Maar soms was het een bron buiten. We moesten hout hakken voor het vuur, het was werkelijk ongelooflijk.

Ik had me u altijd voorgesteld als iemand die in een stad was opgegroeid, met uw interesse in technologie, science fiction. . .
Ik ontdekte science fiction tijdens mijn tweede jaar op de High School. Ik kan niet beschrijven hoe heerlijk dat was. WOW! Het was meestal zoiets als 'Startling Stories', of 'Thrilling Wonder Stories', maar er zaten goeie dingen bij. Ik las Ray Bradbury voordat ook maar iemand van hem gehoord had.

EEN MISLUKKING

Wanneer bent u gaan tekenen?
Ik tekende al vanaf mijn vijfde jaar. Voor ik met strips geld ging verdienen, had ik al twintig jaar ervaring!

U deed ook kunst-academie?
Niet erg veel, ik stopte er na een trimester mee. Ik leerde er niets. Ik heb nog wel vier maanden op de school van Burne Hogarth gezeten en daar heb ik leren letteren. Ik kreeg toen werk en begon dat onder schooltijd te doen. Uiteindelijk bleek het niet meer de moeite om nog naar school te gaan. Ik heb er in ieder geval geleerd hoe ik een penseel moet vast houden.

U bent net bij DC gestopt. . . U heeft daar Stalker gemaakt, met Stalker zijn ze opgehouden.
Ja, het was een mislukking, ik vond zelf, dat het een van de beste series was, die ze hebben stopgezet. Ik ben trouwens maar tijdelijk bij DC weg om een boek af te maken.

U bent van plan om een tekenfilm te laten maken van 'The World of the Wizard King'. . . .
Ja, dat was ik, maar het gaat niet meer door. Ik had er met Bakshi over gepraat, maar het laatste dat ik van hem hoorde, is dat hij Tolkien gaat verfilmen. Dus ik denk dat 'The Wizard King' niet doorgaat. En dat spijt me niets. Ik had al eerder met hem gewerkt en ik keek er nou niet bepaald naar uit.

Crumb was ook niet zo over hem te spreken. . .
Ik heb het er nooit met hem over gehad, maar ik hoorde, dat hij hem gerechtelijk vervolgd heeft.

Bakshi had de figuur van Fritz the Cat wat aangetast. . .
Nou zó slecht was het ook weer niet, het enige dat me dwars zat, was dat er stond: 'screenplay Ralph Bakshi' en het was bijna letterlijk overgenomen van de strip!

Er zijn op het ogenblik nog twee grote maatschappijen: DC en Marvel. Vroeger brachten ze per maand zo'n 130 verschillende titels uit, nu zijn het er nog maar een stuk of 50. Alleen dingen die verkopen hebben een overlevingskans. Is dat je lot als je voor een comic-maatschappij werkt?
Het is tamelijk moeilijk, weet je. *Ik* heb Witzend uitgegeven en ik zou erg blij geweest zijn met een verkoop van 10.000 exemplaren *Zij* moeten per titel een kwart miljoen exemplaren verkopen. Het is net als bij televisie en radio, je kunt honderdduizend mensen bereiken en toch een flop zijn.

Witzend liep dus niet?
Nee, ik verloor er geld mee; het heeft nooit geld opgebracht. Ik geloof dat degene die het van me heeft overgenomen er wat aan heeft verdiend, en degene die de oude nummers heeft opgekocht. Die verdient er echt aan, hij verkoopt ze nu voor fikse prijzen, 10 à 20 dollar per stuk, maar dat is niet de manier.

Het blad is niet meer van u?
Nee, ik verkocht het aan Bil Pearson voor één dollar. Ik ga het wel weer uitgeven over een paar jaar, omdat ik het graag zie voortgezet. Maar er worden er nog steeds maar 5000 per nummer verkocht en dat is geen manier om geld te verdienen.

PORNOGRAFIE

U heeft het wel eens het eerste underground blad genoemd. Later heeft u aan een underground comic meegewerkt: Big Apple Comix. . .
Wel, zoiets komt er nooit meer, het was eenmalig. Het was toen leuk, maar er is geen toekomst voor en er is geen toekomst voor Arcade. De underground heeft genoeg gedaan. Ze hebben niets meer te zeggen. . .

Maar bij de normale comic is er niet zoveel veranderd, elke maand minder titels en nog steeds: de comiccode. . .
Allemaal business. Dat is niet alleen bij comics zo, maar ook bij film, televisie; het is allemaal pornografie geworden. Neem nou Kung Fu. Elke plot die ze maken is slechts een excuus om van het ene gevecht

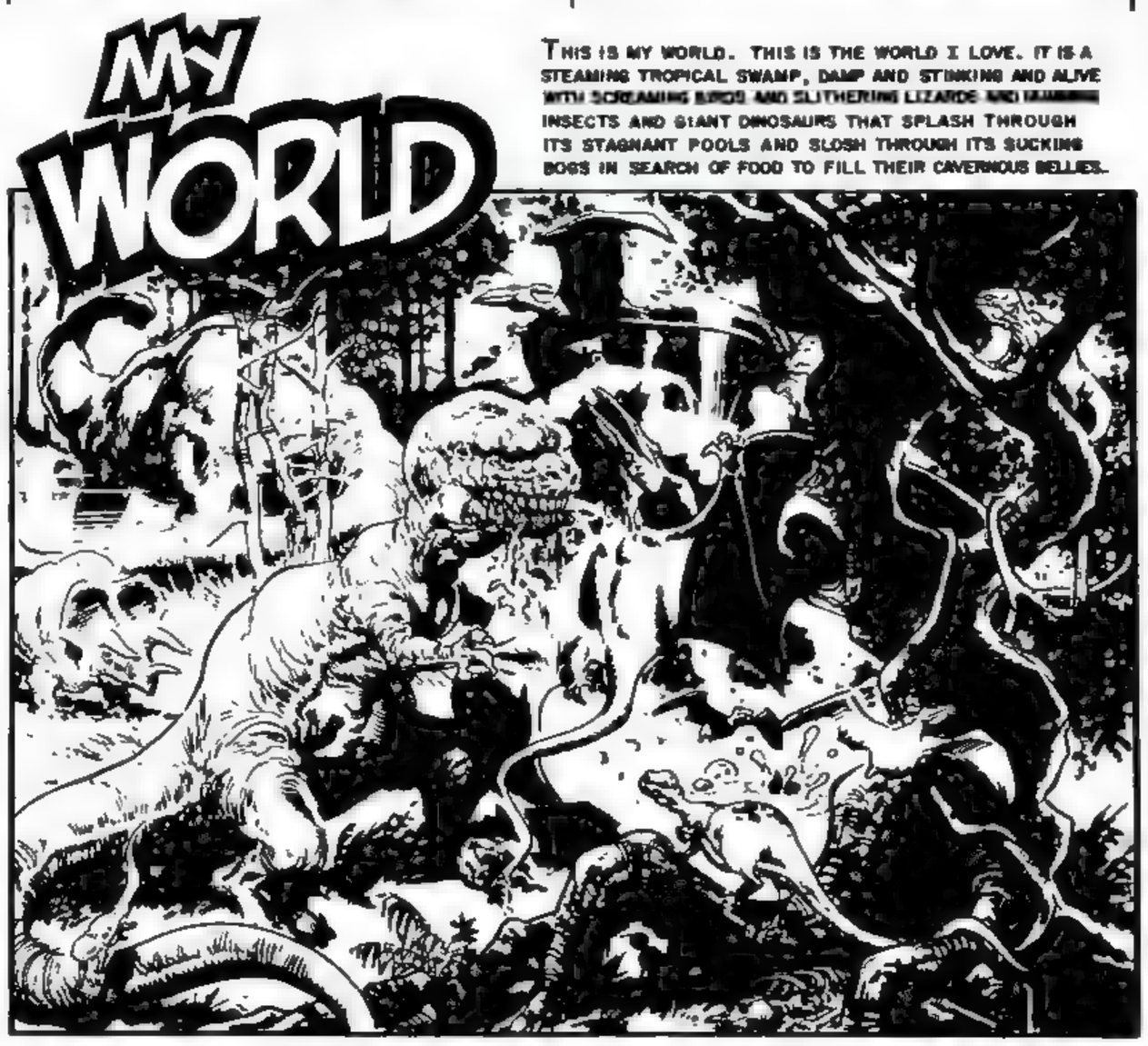
MY WORLD
THIS IS MY WORLD. THIS IS THE WORLD I LOVE. IT IS A STEAMING TROPICAL SWAMP, DAMP AND STINKING AND ALIVE WITH SCREAMING BIRDS AND SLITHERING LIZARDS AND MUMBLING INSECTS AND GIANT DINOSAURS THAT SPLASH THROUGH ITS STAGNANT POOLS AND SLOSH THROUGH ITS SUCKING BOGS IN SEARCH OF FOOD TO FILL THEIR CAVERNOUS BELLIES.
IT IS AN ANGRY ROCKET SHIP, LEAPING UPWARD AT THE STARS... SPITTING FLAME AND SMOKE AND ROARING SO LOUD IT SEEMS TO SHAKE DOWN THE VERY HEAVENS IT IS ATTEMPTING TO CONQUER...
IT IS A GLEAMING CITY, RISING FROM THE ROLLING COUNTRYSIDE AND REACHING TOWARD THE SUN, EMBRACING WITHIN ITS GLASS-WALLED BUILDINGS ITS DWELLERS, WHO COME AND GO IN SHINING BEETLE-CARS OR HUMMING AERO-CABS OR STAND CONTENTEDLY ON SLOWLY MOVING SIDEWALKS...

. . . . .eerste pagina 'My World'. . . . .

naar het andere te komen. Elke politieshow is slechts een excuus om van de ene revolvergevecht naar de andere achtervolging te komen. En alles is zo hard geworden. Comics is nog een beetje erger, daar is helemaal geen vrijheid of kreativiteit meer. Alles moet op een bepaalde manier gedaan worden, de scenario's moeten in een bepaalde stijl zijn, er is nergens meer plaats voor, behalve voor gevechten.

AFLOPENDE ZAAK

Dat willen de mensen?
Dat denken de uitgevers in ieder geval en niemand durft daar tegen in te gaan. Het is een aflopende zaak, de ene comic lijkt precies op de andere, je kan het nummer van deze maand niet meer van dat van de vorige maand onderscheiden, zelfs DC niet meer van Marvel.

De underground werd op het laatst ook een beetje hetzelfde, maar. . .
Wel, er was in ieder geval vrijheid, het was de enige plek waar je vrij kon zijn en dat maakt me bang.

Vóór de comiccode kon je ook in beperkte mate doen wat je wilde, de underground wilde daar naar terug, maar dat werd geen succes. EC had wel veel succes.
Ook zij hadden hun fouten, ik was niet zo erg gek op de meeste van hun verhalen. Alles was een parallel van iets. . .

U maakte toch ook science-fiction verhalen?
Ja, maar het waren speciaal de science-fiction verhalen, dan veranderden mensen larven weer in motten.

IK STOP ER MEE!

U tekent graag science fiction, of is het uw lot: als mensen willen dat u wat voor ze tekent, komen ze dan aqn met science fiction?
Ik maakte wel science-fiction voor Warren. Heb je trouwens '*The Curse*' gezien? Dat vond ik nou leuk om te tekenen. Weet je waarom? Ik tekende het verhaal pagina voor pagina en ik had - toen ik bezig was - geen enkel idee hoe het zou gaan aflopen.

U ging weg bij Warren of. . . . .
Nou, dat was een beslissing van ons beiden, het was een botsing van karakters, dat wil zeggen: hij is gek. Warren was een aantal jaren oké, totdat hij besloot dat hij wat wist. En toen werd hij gevaarlijk.

OORLOGS-COMICS

Hij begon ook met 'Blazing combat', dat was niet zo'n succes. . .
Ach, het was een moeilijke tijd, je kan hem dat niet verwijten. In die tijd begonnen ook andere mensen met oorlogscomics en de hele sfeer in het land was toen eh. . .

Het was in de tijd van Vietnam. . .
Wel, het werd gewoonte om geen aandacht meer aan oorlog te besteden.

U heeft Heroes Inc. gemaakt, was dat iets voor de marine?
Heroes incorporated is mijn comic! Het eerste nummer werd uitgegeven door de jongen die nu 'Overseas Weekly' doet. En dat nummer moest wel enigszins militair georiënteerd zijn, omdat de hele mentaliteit van de mensen die het maakten zo was. De jongen, die de baas was, wat die oorspronkelijk wilde, dat waren verhalen over mensen, die een 'Medal of Honor' hadden verdiend: waar gebeurde verhalen. En ik kreeg hem zover om *Canon* te plaatsen en *Misfits*.
Waarom vind je het eigenlijk goed wat ik teken?

Tja, het begon voor mij met Witzend, Animan. . .
Ja, daarna is er niet veel meer gebeurd. Weet je wanneer ik Animan heb bedacht? Toen ik twaalf jaar was. Het heeft me achtentwintig jaar gekost om het te kunnen tekenen en toen ik er eenmaal mee bezig was vond ik er niets meer aan, het was alleen maar werk. Ik heb wel altijd het verhaal willen afmaken. Animan gaat eigenlijk over een man van mars, die de aardse beschaving observeert en die zich verbaasd afvraagt waarom we al die stomme dingen doen. En het verhaal komt af als ik iemand anders heb gevonden om het voor me te tekenen. *Ik heb namelijk besloten om op te houden met tekenen. Ik vind er niets meer aan.* Ik had me niet gerealiseerd, dat ik er de laatste tien jaar al niets meer aan vond. Daar kwam ik een maand geleden achter en daarom stop ik er mee!

Ik heb het altijd tamelijk raar gevonden, dat je in Amerika zomaar willekeurig welke strip kon overnemen. U werkte aan 'The Spirit' en 'Flash Gordon'. ik vraag me af of dat leuk is. Het zijn de figuren van iemand anders. Toen u Witzend maakte of The Curse kon u doen wat u wilde. . .
Dat was *bijna* leuk. . . ach, ik realiseerde me, dat ik zoveel ideeën had, die ik nooit zou kunnen uitwerken. Ik ben nu van plan om vijf romans te gaan schrijven. Echte romans, elk vanuit een ander gezichtspunt. Twee science-fictionromans die volkomen anders zullen worden als welk science-fiction verhaal dan ook. Ik weet niet waarom, maar dát lijkt me leuk. Misschien komt het door de uitdaging: ik heb

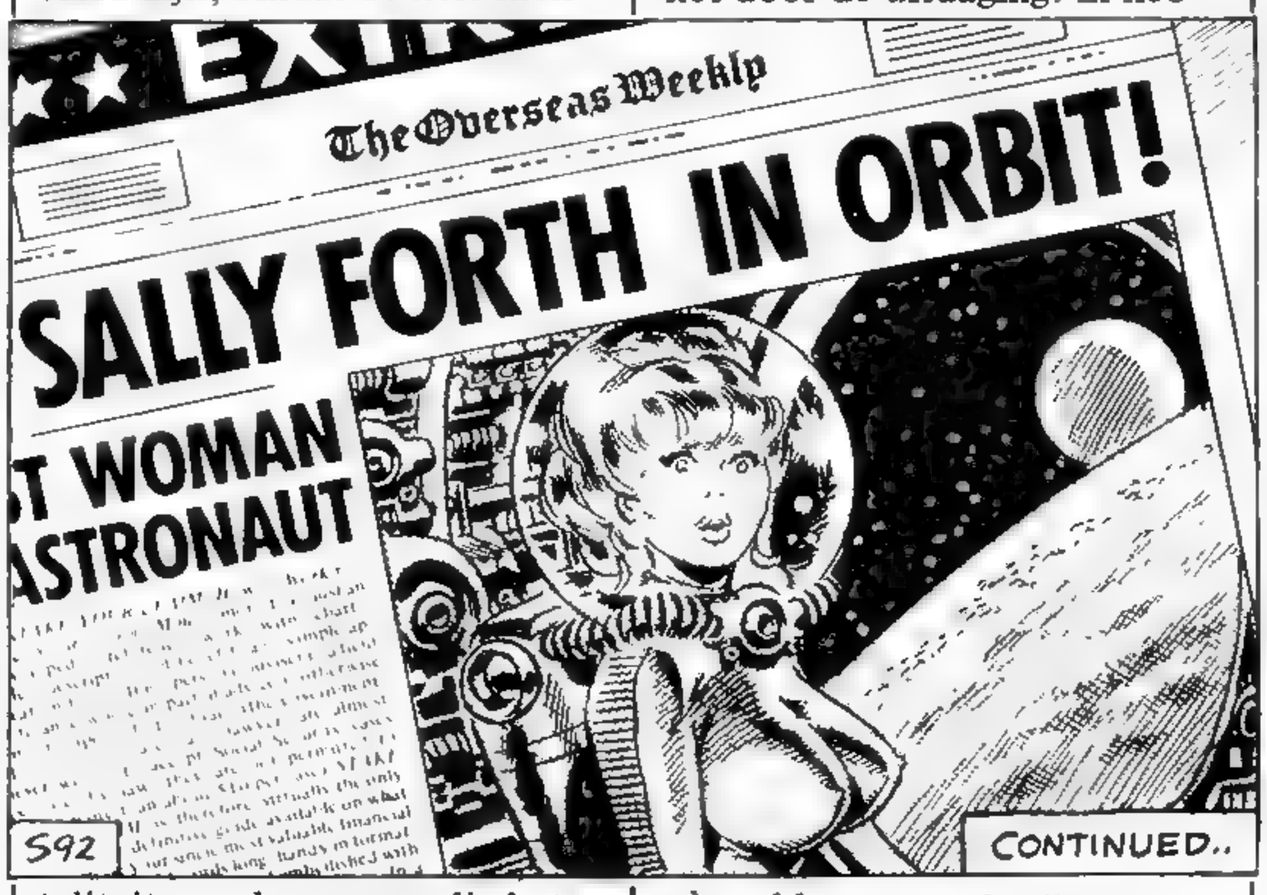

nù wel bewezen, dat ik kan tekenen. Neem nou het verhaal van *The World of the Wizzard King*, dat vond ik leuk om te *schrijven*, maar in feite moest ik de helft van de tekst weglaten, anders waren de pagina's vol geweest met tekeningen van boven tot onder.

Maar u gaat er nu wel een strip van maken?
Ik ga er een strip van maken, omdat ik dan wat geld kan verdienen, zodat ik de échte versie kan schrijven, als roman, als een paar romans, misschien langer als *In de ban van de ring*. Het zal mijn levenswerk worden.

FASCISTISCH

En u heeft ideeën voor science-fiction romans?
Het ene zal over telepatie gaan en het andere over de uiteindelijke machtsovername door de vrouwen. De ideeën van de vrouwenemancipatie worden helemaal gevolgd en uiteindelijk blijkt dat de vrouwen geen orgasme meer kunnen krijgen.

Is er eigenlijk verschil tussen DC en Marvel?
Ja, het zijn wel alle twee fascistische maatschappijen, maar DC laat je iets meer vrij.

Voor mij is het verschil niet zo duidelijk. Kirby werkt bijvoorbeeld jaren voor Marvel, dan gaat hij een paar jaar voor DC werken, vanwege de artistieke vrijheid die hij daar krijgt en ineens zit hij weer bij Marvel. . . Marvel. . .
Ik geloof dat we vanuit twee volledig verschillende gezichtspunten praten. Kirby werkt voor geld, hij is dé *kampioen-geldverdiener* van allemaal. Hij verdient al jaren 1000 dollar per week. Dat is míj nooit gelukt, tenminste niet constant, slechts af en toe heb ik meer in een week verdiend. Het meeste was 3000 dollar in één week en dat was in de reclame. Maar dat kon ik niet blijven doen, want ik kreeg er hoofdpijn van. Ik maakte advertenties voor Alkaseltzer en Scandinavian-Airlines en had er verschrikkelijk de pest aan. Strips tekenen is op het ogenblik niet veel beter, er is absoluut geen vrijheid meer.

Als u een verhaal goed vindt zijn de tekeningen beter. .
Het is het beste als het mijn eigen verhaal is, anders moet ik op een of andere manier wat enthousiasme trachten op te brengen. Dat deed ik vroeger omdat ik me voorhield, dat ik werd betaald om te leren tekenen. Daardoor kon ik de eerste paar jaar blijven tekenen. *Later* was het de uitdaging, ik trachtte vanuit een goede basis te werken en iets goeds te tekenen. Ik maakte een *produkt* en hield mezelf voor dat dit de manier was. Maar dat helpt nu niet meer.
En weet je,als ik het opnieuw zou moeten doen, dan deed ik dat niet. Als ik dezelfde energie die ik nu in het tekenen heb gestopt in iets anders zou hebben gestopt, dan was ik nu rijker geweest. Als ik bijvoorbeeld TV-reclame zou hebben gedaan, had ik waarschijnlijk 1000 dollar per week verdiend. Als ik het bij de film zou hebben geprobeerd had ik waarschijnlijk 5000 dollar per week verdiend. . .
Ik ben me bewust geworden dat ik niets meer heb om naar uit te zien, dat het nu alleen maar hetzelfde zal blijven.

Er verandert niets meer?
Het verandert alleen nog maar ten kwade. Ik krijg steeds minder vrijheid, steeds minder enthousiasme, ik heb niets om naar uit te zien. Maar ik moet nog een tijdje comics blijven tekenen om geld te verdienen, maar dat zal het me mogelijk maken om andere dingen te gaan doen.

Op dit ogenblik onderbrak zijn wat bezorgd kijkende agent het gesprek. Hij wierp een blik op het bijna onaangeroerde glas whisky van Wood en mompelde iets over eten. Ik gaf Wood een nummer van Stripschrift, het nummer waar Kresse in stond. Hij bladerde het wat door, vond Kresse wel goed, maar zei iets tegen me van: 'Ach, dat tekenen, dat is niets gedaan, zeg maar tegen Kresse, dat hij er beter ook mee op kan houden.

De volgende dag zat hij de Franse editie van 'Sally Forth' te signeren. Hij keek aanmerkelijk vrolijker dan de vorige dag. Later zat hij bij twee Franse jongeren, die met een wasbord en een gitaar, bijna vergeefs, tegen de harde luidsprekerinstallatie in, wat Amerikaanse liedjes zaten te spelen.

LAW AND ORDER

Ik raakte weer met hem in gesprek en in het begin was hij heel opgewekt. Hij had net een contract afgesloten voor het tekenen van een strip in Frankrijk. Later werd hij weer even somber als de dag ervoor. Ik zei tegen hem dat ik het zo jammer vond dat ik aan zoveel vragen niet toe gekomen was. Over zijn samenwerking met Steve Ditko bijvoorbeeld. Wat vond hij nu van al die 'Law and order'-strips (Mr. A uit Witzend), die Ditko maakt?

NEGERS

'Ditko', zei Wood, 'die is gek, maar hij heeft gelijk.' En zo raakten we verzeild in een gesprek over geweld, *'New York'?* Daar ben ik zoveel keer beroofd. Ik ben blij dat ik daar weg ben', *Misdaad?* 'De oplossing voor de misdaad is het volgende: je laat alle misdadigers vrij en je geeft ze één kans, als ze die verknallen gaan ze naar de electrische stoel', *Sexueel gestoorden?* 'die moet je uit hun lijden helpen'. *En negers?* Er is veel misdaad onder negers, maar ja ze kunnen het ook niet helpen, door al die werkloosheid'.

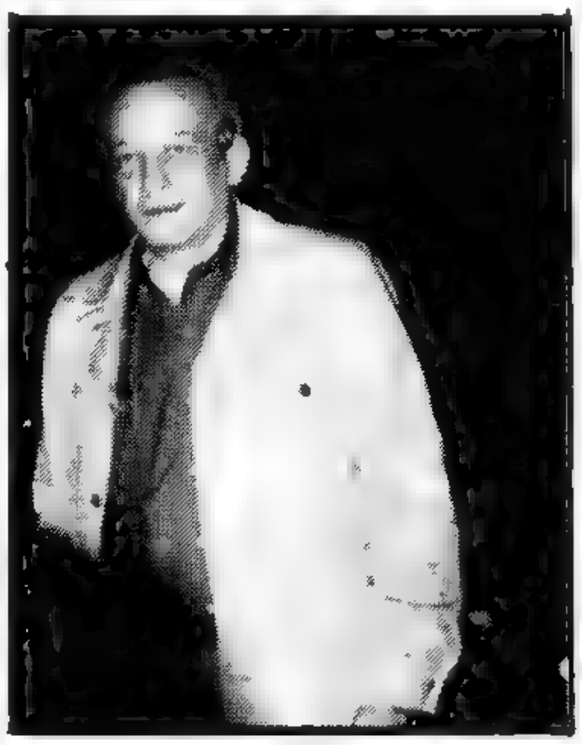

LOVESICK BLUES

Een eigenaardige ervaring als een van je favoriete tekenaars er dergelijke ideeën op nahoudt. Toch bleef ik het een aardige man vinden, maar zo verschrikkelijk Amerikaans en verschrikkelijk somber. Uiteindelijk kwam alles toch nog goed, toen hij even de gitaar leende en uitbarstte in *Lovesick Blues* van Hank Williams. Tja, een melancholieker einde had ík niet kunnen bedenken.

. . . . *'blazing combat'* . . . .

. . . *anıman. . .*

MY WORD
MY WORD IS FUN, AS IN FUN CITY, GOTHAM, BAGDAD ON THE HUDSON, SODOM ON THE GOMORRAH, OTHERWISE CALLED MUGGERSVILLE OR THE BIG APPLE SOMETIMES I FEEL NOSTALGIA, A PANG OF HOMESICKNESS FOR NEW YORK (WHICH IS FUNNY, CAUSE I LIVE HERE!), THE SPIRIT OF ADVENTURE ... WHAT? YOU DON'T BELIEVE LIVING CAN BE AN ADVENTURE? TRY WALKING IN CENTRAL PARK AT 2 A M! ANYWAY, SINCE I HAVE THREE PAGES IN THIS MAG, I'D LIKE TO COMMENT BRIEFLY ON THE UNIVERSE...
wood

BUT MOST OF ALL NEW YORK, SIN CAPITAL OF THE WESTERN WORLD, CULTURAL MECCA, HOME OF THE MET AND THE METS, THE 'N Y TIMES' AND "SCREW" BY THE WAY, WHATEVER HAPPENED TO 'GREAT RAY' IN THE EVO PERSONALS?
HEY! GET A LOAD OF THIS..
"I AM A CUNNING LINGUIST AND I WANT TO SNATCH A KISS!"
THOSE OF YOU WITH E S P WILL HEAR THE THEME MUSIC IN THE BACKGROUND.. YES, GORDON JENKINS... THAT IS, UNLESS IT'S DROWNED OUT BY TV OR A TALK SHOW ON THE NEW DIRTY RADIO...
.. MY MOTHER IS HAVING AN AFFAIR AND EVERYONE KNOWS ABOUT IT INCLUDING MY FATHER..
YES, THERE ARE 10 MILLION STORIES IN THE NAKED CITY.. AND THEY'RE ALL BORING!
NEW YORK IS MORE THAN AIR POLLUTION AND COCKROACHES, MORE THAN CORRUPTION AND CRIME ... MORE EVEN THAN LITTERING AND GRAFFITI. NEW YORK IS DOG SHIT! DOGS ARE SHITTING ALL OVER OUR STREETS!
WHERE THERE IS CREATION, THERE MUST BE A CREATOR!

. . . . . *eerste pagina persiflage My World'* . . . . .

De Amerikanen komen

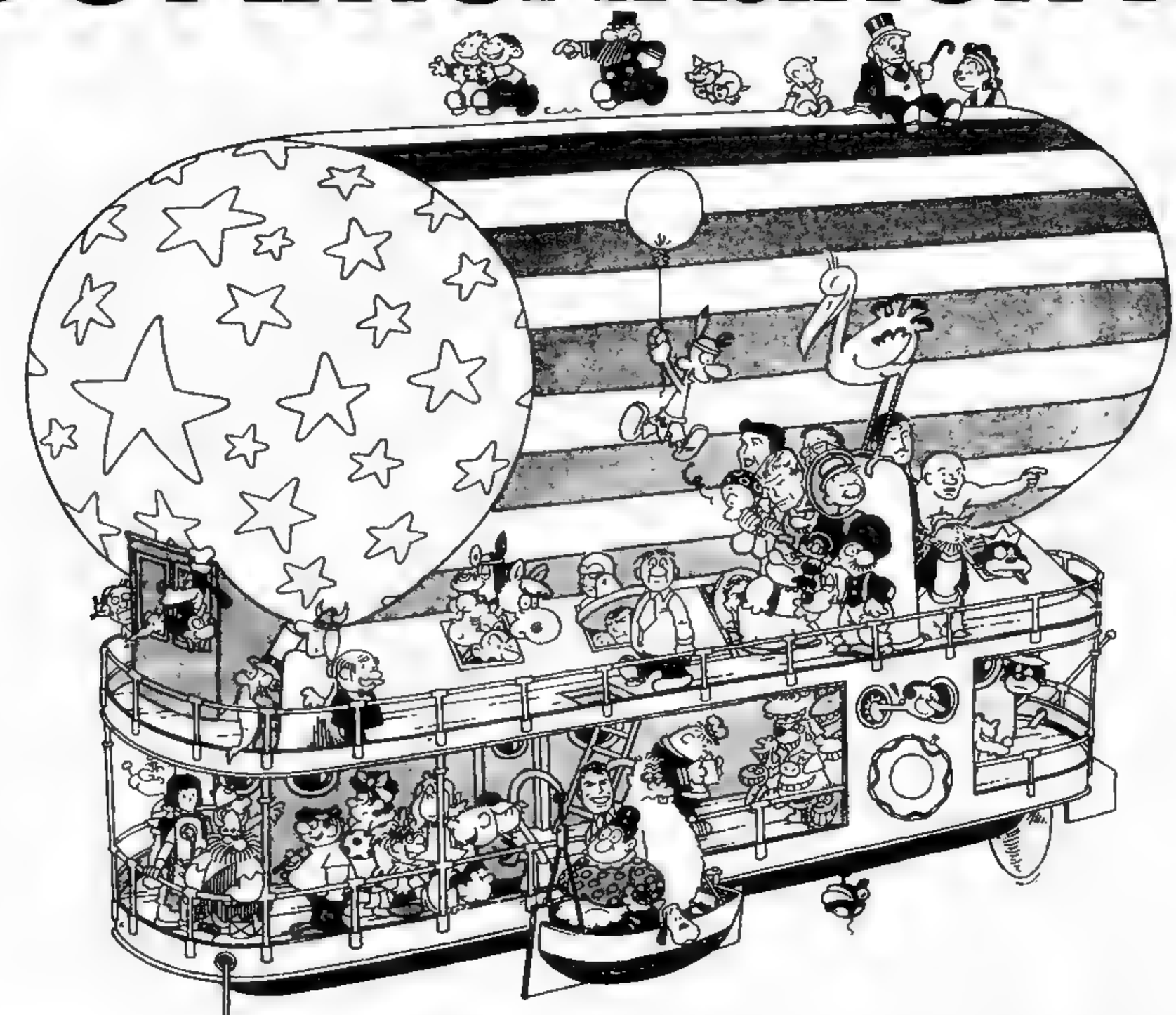

Tijger
Snuffy Smith en
Barney Google
Buz Sawyer
Cisco Kid
Het Fantoom
Mickey Mouse
Beertje
Mandrake de Magiër
Steve Canyon
Piet de Zwerver
Popeye
Flash Gordon
Rakker
Meneer van Dalen
Prins Valiant
Hågar de
verschrikkelijke
Rip Kirby
Poelekie
In Goeie Doen
Hubert
Gunner,
Roodoog
Johnny Hazard
Julia Jones
De Katzenjammer Kids
Moeder de Vrouw
Big Ben Bolt
Geheim Agent X9
De Ark van Zoo

Elke 14 dagen 48 pagina's puur Amerikaanse strips in eerlijk Nederlands. Voor jong & oud.
Voor groot & klein. Humor. Tragiek. Romantiek. Spanning & Sensatie.
De beste Amerikaanse krantenstrips vanaf de dertiger jaren. Op krantenpapier, in de stijl van de befaamde zondagsbijlagen.

STRIP KOERIER

f 1,95

België 33 Bfrs.

Nieuw voor Europa!

„Nieuw voor Europa"
Deze kreet staat in de Iste, 2de en 3de Stripkoerier. Spaar ze op en stuur ze naar Oberon, postbus 121, Haarlem.
In envelop, naam en adres achterop.
Als brief frankeren. Drie kreten (1 oranje, 1 geel en 1 blauw) zijn goed voor 1 gratis grote Stripkoerier-poster.
Voor postabonnementen:
bel 023 - 319420 of vul de bon in.

de leukste krant van Nederland

Losse nummers nu overal verkrijgbaar.

Ik wil een abonnement op Stripkoerier.
Bon invullen, of de gegevens ervan overnemen op een vel papier
Opsturen naar Stripkoerier, Antwoordnummer 390, Haarlem
Geen postzegel plakken

Naam: _____

Adres: _____

Plaats: _____

Prov.: _____

Stripkoerier wordt mij per post toegezonden.
Een Stripkoerier-abonnement kost f 11,70 per kwartaal, (6 nummers).

© 1977 KFS distributed by Opera Mundi

THE CURSE

Hij was bang... Dat wist hij. En dat er net iets was gebeurd.. Iets verschrikkelijks, maar wat het was, wist hij niet. Hij wist niet waar hij was of hoe hij daar was gekomen...

..Het was alsof hij net geboren was... En voor hem was dat zo. Er was geen herinnering aan gisteren om hem een identiteit te geven...

Dorst..

Wat ?! Nee!

Nee! Dat ben ik niet! Dat kan niet!

ART BY WALLY WOOD STORY BY WALLY WOOD

Al gauw kwam hij bij een open plek...

Kom... Ik heb op je gewacht...

De vrouw leidde hem naar binnen en begon eten klaar te maken. Terwijl ze bezig was, praatte ze, en hij begon het te begrijpen...

Ik ben Zara.. Jij weet je naam niet ?

Nee, ik..

Maar.. genoeg daarover... We zullen het allemaal bespreken als we gegeten hebben...

Dus ... iemand heeft op een of andere manier mijn geheugen gestolen... mijn identiteit... en mij in dit ding veranderd...

Ja... je bent het slachtoffer van een betovering... Net als ik!

Maar ik weet wie verantwoordelijk is, en als jij me wilt helpen, kunnen we er misschien iets aan doen!

Wat is jouw vloek? Jij lijkt niet-

Dat zal ik je vertellen als de tijd gekomen is... Maar ik weet dat het 't werk van de heks Arachne is, die hier vlakbij woont...

Ik moet je een naam geven... Wat dacht je van Zorg? Dat bevalt me! Wil je me helpen, Zorg?

Maar.. Wat kan ik doen? Ik ben geen tovenaar...

Dit zwaard is betoverd.. Het zal een heks doden, wat voor magische bescherming ze ook heeft..

Ik zal al haar aandacht trekken en jij slaat toe!

Het enige wat je hoeft te vrezen is dat je in haar illusies, haar verschijningen gaat geloven. En ik kan je helpen dat te vermijden....

Goed dan... Ik zal het doen...

Laten we gaan.

Weldra verlieten ze het bos...

Nog één vraag, Zara... Ben jij ook een heks?

Nee, dat ben ik niet... Maar ik leerde wat toverarij van... van mijn moeder...

Maar nu geen vragen meer! We zullen spoedig in het land van Arachne zijn.. Bereid je voor op...

..waanzin!

...En, vol angstige voorgevoelens, terwijl hij de vrees in zijn hart groter voelde worden, volgde Zorg het meisje langs de holle, starende blik van de lugubere schildwacht...

Kijk! Op die rots!

Het is een teken dat we het land van de heks binnengaan... Het moet indringers afschrikken!

Plotseling, toen ze een bocht om gingen...

Kijk uit! Een monster!

Nee! Het is maar een illusie!

Je loopt in...

...een val!

Mijn enkel!

De levende doden!

Zij zijn dus echt?

Ja...en zij kunnen ons doden! Hierheen! Snel!

Zij vonden een schuilplaats achter een rotsblok en vanuit hun gunstige positie bekeken zij het verrijzen van een ijzingwekkend leger... Een leger van doden!

Zara wees een rotsblok aan, en hij duwde het opzij...

Snel! De tunnel in! Ze hebben ons gezien!

Ja, Zara.. maar ik.. ik ben bang...

EEEEE! OH! Vergeef me, Zorg! Ook ik kan bedrogen worden!

Iets heeft me te pakken!

ZARA! Ik word verslonden!

Blijf me volgen! Het is niet echt! Onthoud dat!

We zijn er! De mond van de schedel is de ingang... ... en jij moet voorgaan!

Want we maken geen kans, als ik niet ongezien binnen kan komen!

Ga nu en onthoud alsjeblieft ... Je moet haar aandacht vasthouden tot ik er aankom!

Hij liep de vlammen in, terwijl hij zijn lichaam al van pijn voelde vertrekken.....

Een ogenblik van paniek, en hij was binnen! Bij het zien van een reuzespin weifelde hij, besluiteloos...

Die spin... Zou het de heks zijn?

... En toen was de ruimte vol monsters, die hem in woeste razernij van alle kanten aanvielen...

Hij wist, en wist toch niet, dat hij schimmen bevocht. ... Hij voelde pijn, toen scherpe tanden zich in zijn keel hechtten...

Opeens was hij weer helder ... en hij zag dat het beest zijn eigen hand was! Toen realiseerde hij zich...

.dat het kwam omdat Zara binnen was gekomen!

Hallo, moeder!

Wel, dochter! Je bent dan toch gekomen...

Een ogenblik heerste er absolute stilte... Toen werd de lucht rondom hen doorklieft door ongeziene krachten, en de spin was niet langer een spin, maar een heel oude vrouw....

...die haar boze blik op Zara richtte.... Een bliksemstraal scheen over te slaan naar het meisje...

EEEEEEEE

...en Zara zakte in elkaar op de grond..

Maar op dat moment kwam Zorg in actie...

Toen viel het zwaard uit zijn krachteloze vingers en wendde hij zich naar Zara...

Het is ons gelukt, Zara!

Zara! Ga je... Ga je dood?

En toen, terwijl hij de tovenares in zijn armen nam, begon zij te spreken met een bijna onhoorbare stem...

Ja... Ik ga dood, Zorg.. Huil niet om mij...

Ik wil sterven... Daarvoor kwam ik hier... En ook om mij op haar te wreken...

Maar... breng me hier vandaan... Hier wil ik niet sterven...

Zara, ik begrijp 't niet... Zij is dood, maar ik ben nog steeds dezelfde..

Dat komt omdat zij het niet was die je betoverde, maar ik! Met mijn dood ben je vrij!

Wat?! Jij? Maar... Ik...

Nee... alsjeblieft, haat me niet, Zorg... Ik bedroog je omdat ik haar zelf niet kon doden... Ik had iemand nodig om het te doen terwijl ik haar toverkracht op mij concentreerde..

Vergeef mij... en huil niet... Ik ben meer dan duizend jaar oud en het leven moe... Mijn vloek was onsterfelijkheid!

Nu zij dood is, kan ik sterven, en dat is goed...

ZARA!

Toen begon de pijn, en hij wist dat ze dood was. Langzaam keerde hij terug tot zijn ware gedaante en op dat ene laatste ogenblik van verstand, wist hij....

... en begreep....

... en glibberde, gelukkig, weg naar het moeras, waar zijn ongeruste familie op hem wachtte.

EINDE

´MEIN KAMPF´IN STRIPVORM

de fascistische chaos van de heren Butterworth en Lawrence

Wij bevinden ons binnen de pagina's van Mike Butterworth (de schrijver) en Don Lawrence (de tekenaar) in *Eppo* en in de albums binnen de ster *Yarna,* op de planeet *Elekton*, in het land *Trigië*.
Kenners onder u (en wie is dat niet?) zullen al begrepen hebben waar we heen willen - en ze hebben gelijk: we gaan een vergelijking maken tussen het Nationaal-Socialisme van Adolf Hitler en de Stripkunst van Butterworth en Lawrence.
Voor de hand liggend, maar daarom niet minder het signaleren waard. In *Stripschrift no. 97* is er al een paar keer op gehint: 'Trigië' is op zijn minst een fascistische strip.
Terwijl ontoegankelijkheid het boek van Hitler zo gevaarlijk maakte, schuilt het wezenlijke gevaar van *Trigië* in het gemak waarmee de grondslagen van het Nationaal-Socialisme worden voorgeschoteld. Eenvoud is troef, de kleurrijke strip munt uit door een zwart-wit tekening van de machtsverhoudingen, de Grote Politieke Waarheden komen uit de mond van keizer Trigo, er is zelden sprake van 'het gewone volk', behalve als het in paniek raakt, en masse boete doet (zoals in 'De Zon-aanbidders') of als robotten voor Volk en Vaderland ten strijde trekt en in groten gètale wordt afgeslacht. Zo hoort het ook in een fascistische staat.

LAPZWANS EN NITWIT

Tekenaar Don Lawrence mag dan begaafd met de tekenstift omgaan, in maatschappelijk opzicht is hij een lapzwans. 'Ik kreeg het idee,' zegt deze politieke nitwit, 'dat (tekstschrijver) Butterworth steeds fascistischer werd. . .' Waar haalt de man het inzicht vandaan? Het eerste Trigië-verhaal heet (geheel in lijn met Mein Kampf) *Strijd om Trigië* en in dit eerste album vinden we duidelijk alle fascistische uitgangspunten van tekstschrijver-&-tekenaar terug. Om ze even op een rijtje te zetten:

- op de eerste pagina waarin we Trigo ontmoeten, droomt hij (bescheiden) van een stad met triomphbogen, gebouwd op vijf heuvels. Het oude Rome werd op zeven heuvels gebouwd.
- de bloedzuivere Germaanse blokhoofden van Trigo en zijn broer Brad worden bekroond door kortgehouden blonde lokken. De derde broer, Klud, hult zijn verraderskop echter met een donker baardje.
- de oergermaanse berevellen van Trigo's stam maken al gauw plaats voor oud Romeinse tunica, waarbij Trigo zich - als Caesar - in de fraaiste borstkurassen en tunieken hult.
- zowel Hitler als Mussolini grepen ver terug in het Duitse en Italiaanse verleden, om hun beweging met symboliek aan te kleden. Mussolini's meesterzet was het her-invoeren van de Romeinse groet; ongeveer zoals Trigo op de laatste pagina van 'Strijd om Trigië' de hand heft en het daarbij over zijn 'duizendjarige stad' heeft. Hitler voorzag voor Nazi-Duitsland ook een toekomst van tien eeuwen en noemde zijn Germanje het Duizendjarige Rijk.
- De grote bedreiging van dat duizendjarig Rijk komt van van de *untermenschen*, met name spleetogen en negers. Hitlers rassentheorie wordt door tekenaar Lawrence vrolijk voortgezet: de Catonen, die schurken, die Trigië steeds bedreigen, zijn een kruising tussen Fu Manchu en King Kong - Negroïde lippen en oriëntaalse trekken, een donkere huid en geniepige oogjes. Maar ze kunnen proberen wat ze willen: de edelgermaan zal zegevieren, zoals Brags zoon Janno in *De Verzameling van Lipka* een Olympische God is, die alles wint - mede dankzij het keizerlijk bloed in zijn aderen en de blonde sprieten op zijn kop.
- Trigo gaat zelden of nooit een mogelijkheid om oorlog te voeren uit de weg en Janno zegt van een kledingstuk met edelstenen (in *Het*

Er waren maar weinig mensen die voor 1933 de onleesbare Nazibijbel *Mein Kampf* van Adolf Hitler serieus namen. Men las het boek niet, ging er schouderophalend aan voorbij en bestempelde Hitler als een fantast, warhoofd en zwetser. Dat gebrek aan interesse bleek achteraf niet terecht te zijn geweest. Als men zich voor '33 door de inhoud van het boek had laten waarschuwen, had de latere oppositie tegen de Nazi's wellicht dubbel geteld. In zijn politieke blauwdruk was Hitler alles behalve onduidelijk. Geschiedschrijvers van na de oorlog hebben er meer dan eens op gewezen dat vrijwel alle mensonterende uitwassen van het Nazisme tenminste in rudiment al terug te vinden zijn in Hitlers boek. Wat een oog-opener voor de rest van de wereld had kunnen zijn, bleef een obscuur drukwerkje tot de Nazi's aan de macht waren en ieder Germaan geacht werd *Mein Kampf* een ereplaats op de boekenplank te geven. Het werd in miljoenen-oplaag verspreid, maar toen was het - voor Duitsland althans - te laat. En nog steeds weigerde men het in andere landen serieus te nemen. Hitler zou wel meevallen. . . Het grootste gevaar van *Mein Kampf* school niet in zijn opruiende taal of contra-revolutionaire gedachten, maar in zijn ontoegankelijkheid. Door een gewrongen boekhoudersproza te gebruiken, had Hitler de lectuur van zijn boek tot een straf gemaakt.
Zo - dat is dat.
Maar inmiddels zult u misschien al luidkeels *hallo?* hebben geroepen, of *wat is dat nou?* en *politiek in Stripschrift?*
Ja zeker, nou en of. Maar wel naar aanleiding van een Strip. Dat spreekt.

geheim van de Duivelsrots). Moet je die kraag zien. Daarvan kun je een heel land te eten geven. Of een gigantische oorlogsbodem voor kopen.' Het is alsof we Göring de duidelijke keuze horen maken tussen 'boter of kanonnen'.

FASCISTOïDE LIJNEN

Zo zijn er op vrijwel elke pagina nazistische en fascistoïde lijnen te volgen. Als Siegfried moet Trigo (in *De vijf opdrachten van Trigo*) onbedaarlijke gevaren overwinnen. Het zijn vooral monsters en untermenschen die hij op zijn weg vindt. Verstandige untermenschen vragen of ze zich onder Trigo's bescherming mogen stellen, onverstandige worden over de kling gejaagd. Hitler mag zijn concentratiekampen hebben gehad, tekstschrijver Butterworth vindt dat maar een slappe kleuterschool-oplossing. Zijn Trigo stuurt alle ongewenste en volksvreemde elementen pats boem naar *De planeet der ballingen*, waar ze - in twee groepen opgedeeld - elkaar afmaken, zodat de nobele Trigische Germanen zelfs geen kampbeulen hoeven te leveren. Van enige reclassering of rehabilitatie is geen sprake, behalve als de rijkste man van Trigië, van de hele planeet, de heer Lipka, op een meer dan misdadige manier in de fout gaat.

TRIGO GEEFT EEN TEKEN EN IEDEREEN WORDT STIL...
NIET LANGER HOEVEN WIJ IN VREES TE LEVEN. IN VREDE KUNNEN WE NU ONZE DUIZENDJARIGE STAD BOUWEN, DIE DE TROTS ZAL ZIJN VAN DEZE PLANEET. MANNEN, AAN HET WERK!

Heil Trigo! Hij droomt van een duizendjarig rijk - dat deed Hitler ook

Dan laat de Führer van het Trigische rijk de man vrijwel ongemoeid. Zoals Hitler er niet over droomde het grootkapitaal van families als Krupp en Thyssen aan te pakken. De soldaten van de heer Lipka hebben (evenals het leger dat Krupp steunde) dan ook de bekende 'moffenhelmen' op hun moorddadige koppen.

ZUM KOTSEREI

Ik wil u niet langer deelgenoot maken van de walging die me bekruipt bij het lezen over en kijken naar de geestesmonsters van de heren Butterworth en Lawrence. Achterop een van de albums (*De gevangene van Zerss*) adverteert uitgever Amsterdam Boek met strips over de Tweede Wereldoorlog. Deel 1:*Blitzkrieg - Hitlers oorlogsmachine slaat toe.* En ter verlevendiging van die pagina vliegen drie vrolijke Stuka's (inclusief hakenkruis) rond. Er zijn, lijkt me, fatsoenlijker manieren om je brood te verdienen.

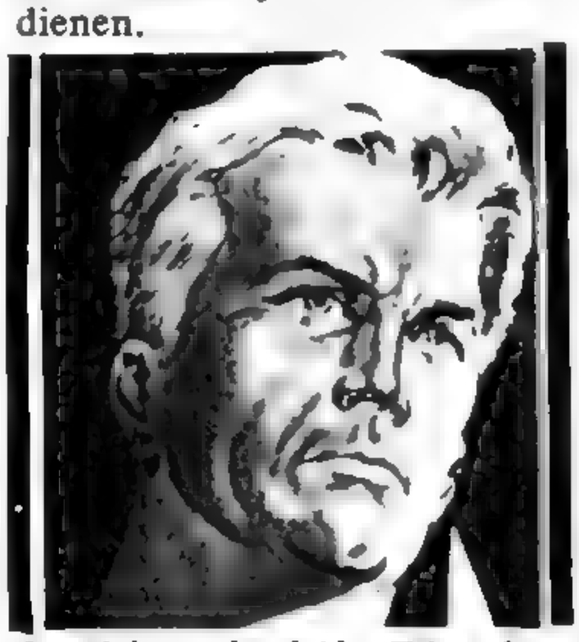

Fanatieke oorlogsleider Trigo, de führer van Trigië

Voor alle duidelijkheid: *Trigië* is bepaald niet de Meest Fascistoïde Strip op het westelijk halfrond. De sado-masochistische porno-pocket-strips zoals *Hessa* spannen in wansmaak en zum-kotzerei de kroon; een paar Scandinavische pornofabrieken hebben zich in dat slijmerige voetspoor nu ook op SS-pornostrips in fotovorm geworpen. Toch is dat alles, hoe abject en walgingwekkend ook, minder gevaarlijk dan een strip als Trigië. Door het verhaal van Butterworth & Lawrence in *Eppo* te plaatsen, wordt het fascisme van de heren B & L de (jeugdige) lezers van het blad met de paplepel ingegoten. Dat zou een protest waard zijn, ware het niet dat Trigië toch verdwenen is. De vraag blijft of de tekenaar Lawrence met zijn nieuwe strip voor Eppo een minder verwerpelijke koers zal gaan varen.

KERMIS-TRUCS

Tot slot nog een paar kanttekeningen bij Trigië-als-stripverhaal. Butterworth mag een geroutineerd schrijver zijn, Lawrence een begaafd tekenaar, maar hun verhaal rammelt aan alle kanten. Zout op een paar van de meest evidente slakken:

- In een poging om Trigië 'anders' te laten zijn, van de aarde te laten verschillen, neemt Butterworth zijn toevlucht tot een aantal van de allergoedkoopste kermistrucs. Dagen, maanden en jaren heten nu *lunardagen, -maanden* en *-jaren.* De jaren zelf krijgen geen nummer maar een naam: 'De vierde morgen van de tweede maand in het jaar *Hectar*...' Zoals ook het *Jaar Zenf* voor Trigië een

Untermenschen in 'Trigië': spleetogen en negroïde lippen

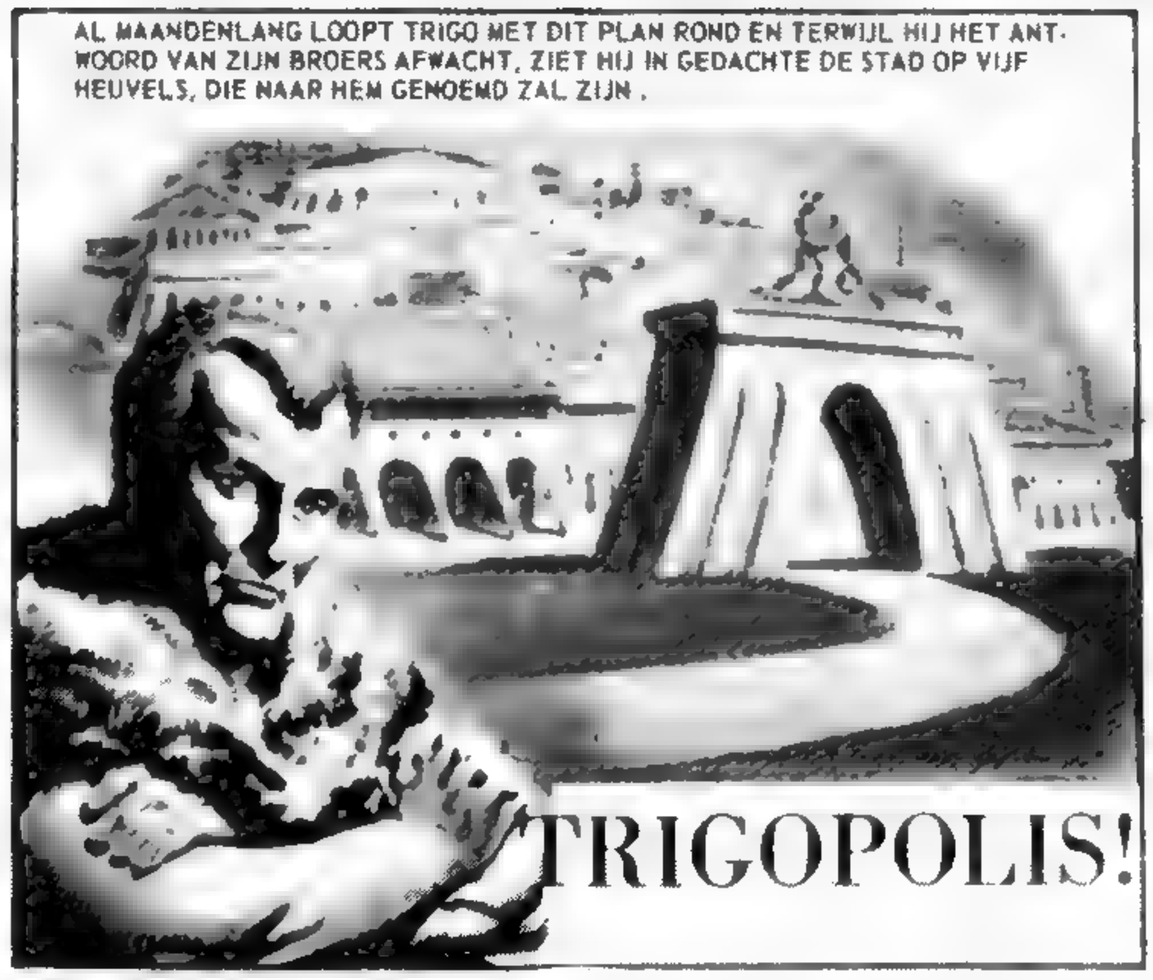
AL MAANDENLANG LOOPT TRIGO MET DIT PLAN ROND EN TERWIJL HIJ HET ANTWOORD VAN ZIJN BROERS AFWACHT, ZIET HIJ IN GEDACHTE DE STAD OP VIJF HEUVELS, DIE NAAR HEM GENOEMD ZAL ZIJN.
TRIGOPOLIS!

Trigo droomt van zijn metropool; niet Alfred Speer maar Perik moet die stad voor hem bouwen

EUROPA IS AANGETREDEN!
MET DE SS-STANDAARD WESTLAND IN DEN STRIJD
TEGEN HET BOLSJEWISME
AANMELDING: DEN HAAG, STADHOUDERSLAAN 132

De strijd tegen het Bolsjewisme of tegen de Catonen: nauwelijks verschil

Twee maal componist Chorpinal en de 'De verzameling van Lipka *Typische voorbeelden van untermenschen: Catonen in 'Trigië'*

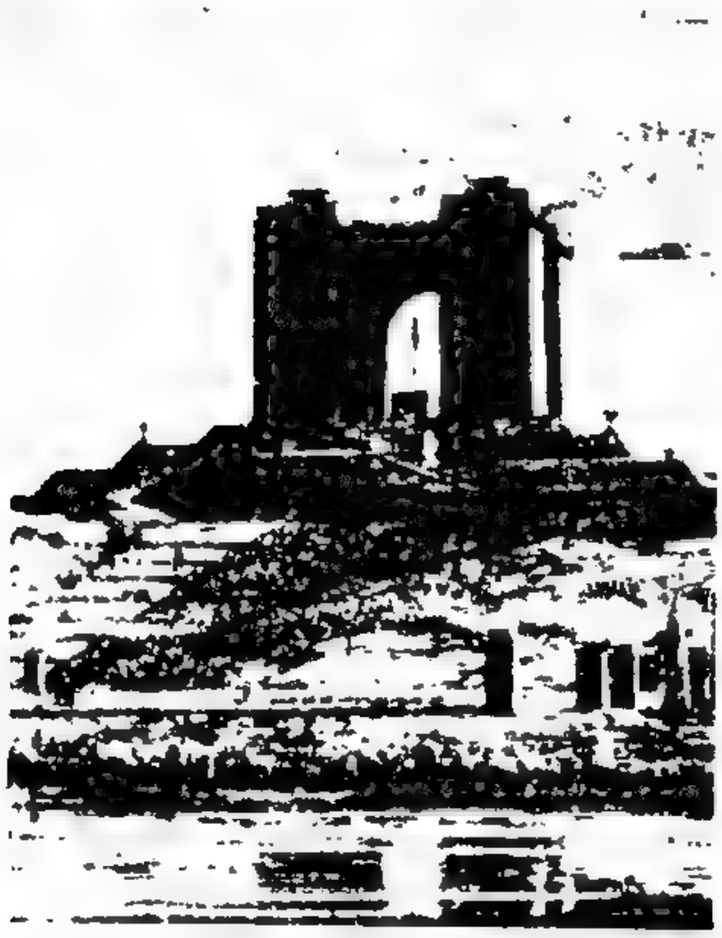

Ontwerp van Wilhelm Kreis van een triomfmonument in de toekomstige Duitse koloniën en het Oosten

Een Trigisch-Germaanse kop

De leider van das reich Trigië': Fritz Eilers heldenportret van Hitler

Mjölnir- de striptekenaar van het nationaal-Socialisme, voorloper van Don Lawrence

belangrijk jaar wordt. Ook andere maatstaven krijgen een ander etiketje: Lukaz Rann vestigt een hoogte-record van *32.000 Fromm.* Ofschoon de Trigische legers zich uitrusten als Romeinse legioenen, wordt er ook voortdurend gevochten met dodende stralen, levensgevaarlijke X-bacillen, supervliegtuigen en andere infantiele uitvindingen. Bovendien zwerven er dan over Elekton nog allerlei voorwereldlijke monsters en prehistorische beesten rond, waarop keizer Trigo (gezeten op een *kried*, gewoon een paard met een ander naampje) leuk jacht kan maken. Elk foefje uit de allergoedkoopste SF-romannetjes (tot 'een drank waarmee je een reis in de toekomst kunt maken' toe) komen uit de sloddervossige pen van Butterworth.

ONKUNDE EN CHAOS

Toen Martin Wassington me vroeg een (kritisch) verhaal over Trigië te schrijven, heb ik knorrig 'ja' gezegd. Ik ben blij dat ik het gedaan heb. Ik bedoel: dat het schrijven ervan achter de rug is. Uit de fascistoïde chaos, die de heren B & L 'een stripverhaal' durven te noemen, heb ik geen redelijk leesbaar verhaal kunnen peuren. Hun onkunde bleek besmettelijk. Tekenaar Lawrence mag dan in staat zijn een passabele Germaan op papier te zetten, karakters vasthouden kan hij niet: in de verhalen heb je keer op keer moeite Janno, Brad en Trigo van elkaar te onderscheiden. Bijrollen zoals de man die het lot verkocht in *Het Boze Oog van Toth Zandu* en de componist Chorpinal uit *De verzameling van Lipka* veranderen binnen drie afleveringen totaal van fysionomie. Zoals de hele Nazi-'kultur' heeft ook het werk van Lawrence sterke schabloontrekken, het cliché wordt tot origineel verheven. Zo is hij een duidelijke opvolger van de Nazi-'kunstenaars' als affichetekenaar Mjölnir en monumenten-ontwerper Wilhelm Kreis.
Ik neem met vreugde en opluchting afscheid van Trigië en hoop u niet al te zeer verveeld te hebben met voor de hand liggende analyses.

Henk J. Meier

"als het waar is dat in nederland alles 40 jaar later gebeurt, dan zijn we precies op tijd"

Met een vooruitziende blik heeft Het Stripschap dit jaar *het jaar van de waarheid* genoemd. Naast 10 iaar Het Stripschap en Stripschrift, 100 nummers Stripschrift en 25 jaar Donald Duck-weekblad, staat er op stripgebied nog veel meer op het programma. Ook de volwassen striplezer lijkt daarbij aan zijn trekken te komen, want behalve het derde jaar van De Vrije Balloen staat hem van Ger van Wulften een tijdschrift voor stripvolwassenen te wachten, en lanceert Oberon BV binnenkort een *stripkrant* gevuld met oude Amerikaanse strips uit de *gouden tijd* voor volwassen strip-smulpapen. De redaktie legde voor u de vinger aan de pols van het stripgebeuren in Haarlem. . .

In het steriele VNU-kantoortje zitten ze er wat mat bij, de drijvende krachten achter het fris, sprankelend, fonkelnieuw tijdschrift met de weinig *splashin'* titel *Stripkoerier.* De één vermoeid enthousiast, de ander argwanend en vanaf het begin van het gesprek gramstorig op zijn horloge kijkend. We zijn te gast bij de Eppo-redaktie: *Martin Lodewijk*, striptekenaar, scenarist en adviseur op free-lance basis van de Eppogroep en hoofdredakteur sinds 1-1-1977 *Frits van der Heide.* In het vraaggesprek blijkt nog grote onzekerheid te bestaan rond tal van facetten van het nieuwe te starten blad en ook verder lijkt het interview op een 'Den Haag Vandaag'-aflevering van Ton Planken.
De *deus-ex-machina* ontmoeten we evenwel in een aangrenzend bureel. Het blijkt Rob Harren, marketing-manager van de Eppogroep, die ons *enthousiast* en *met verve* licht verschaft in de duisternis. Daardoor worden onze gefronste wenkbrauwen op slag vlakgestreken en raken we zelfs enigszins met zijn enthousiasme geïnfecteerd, *vandaar*. . .

IDEE

Een nogal voor de hand liggend idee dat blad?
ML. Ja, al in 1965/66 ben ik met Jan Kruis en een Belgische drukkerij over zoiets bezig geweest, we droomden van een blad met Amerikaanse strips. Ook voor *Jan* gaat nu een halve droom in vervulling.
RH. Hier bij Oberon speelt het idee al zo'n vier jaar. Via marketing en syndication hebben we destijds een dergelijk projekt aan de dagbladen gepresenteerd. De bedoeling was een krantenweekendbijlage te maken van zo'n zestien pagina's. Er kwamen echter nogal wat problemen bij kijken: de bezorgers wilden meer geld en de abonnementstarieven moesten omhoog. We hebben toen voorgesteld om het materiaal geheel gratis aan te leveren, in ruil voor de advertentie-opbrengsten. Ook dat gaf weer konflik-

masturberen

ten omdat je daarmee potentiële krantenadverteerders weg zou trekken. Bovendien waren toen juist papierschaarste - en dus hoge papierprijzen - aan de orde. Daarop strandde het projekt in feite.. Zelf hebben we toen ook niet doorgezet. Wel ziin er nog uitvoerige besprekingen met onze dagbladgroep (Brabant pers, red.) gevoerd. Ook die liepen op dezelfde problematiek vast.

Nu wordt dat oude idee weer opgepakt, hoe zit dat?
RH. We hebben na de Pep-/Sjors-problemen in eerste instantie besloten Eppo zo stabiel mogelijk te maken (oplage 200.000 red.) en vandaar uit een albumprogramma op te zetten. Dat is zowel voor *Oberon* als *Dargaud* ruimschoots gelukt. Daardoor is er nu de mogelijkheid om met een aantal nieuwe produkten te komen. Het meest voor de hand liggend was naturlijk een konkurrent voor Eppo, maar dat durfden we toch zo vlak na het éénjarig bestaan van Eppo niet aan. Als alternatief kwam toen dat projekt met Amerikaanse strips - dat vooral Martin en Frits aansprak - weer boven. Het plan was namelijk om niet weer die typische Eppostrip-hoek in te duiken, maar met iets anders te komen. Een geheel andere opzet, een blad gedrukt op krantenpapier, met een heel ander soort strips (krante-strips) en in een andere vormgeving, om ons na de stabiliteit van Eppo af te zetten.

INHOUD, FORMULE EN SFEER

We bladeren een proefexemplaar door en komen daarin o.m. tegen: Tiger, Moose, Hågar en Steve Canyon (1970). De oudste enthousiaste berichten luidden: een blad gevuld met oude amerikaanse strips uit 'de gouden tijd', daar is nu gezien deze proeve onzekerheid over. . .?
ML. Het wordt geen zuiver nostalgie-blad, nee in principe is het wel zo dat we met materiaal van zo'n dertig jaar geleden beginnen, dat kan natuurlijk niet bij nieuwere dingen als Hågar en Boner's Ark, maar bij Popeye b.v. prefereren we natuurlijk Segar boven Sagendorf en zo kiezen we bij Rip Kirby voor Alex Raymond. Ik zou er b.v. ook wel Krazy Kat in willen hebben, maar dat zou een soort masturberen zijn. . .

. . . Steve Canyon . . .

Ook zagen we een kombinatie van zowel dag- als zondagafleveringen!
ML. Er zijn in Amerika meerdere systemen, ten eerste alleen dagstrips, Rip Kirby b.v. heeft geen zondagafleveringen, ten tweede strips waarbij door de week en op zondag een volkomen verschillend verhaal speelt, b.v. Pogo en verder bestaan er strips als Steve Canyon en Dick Tracy, waarbij ieder weekend in de zondagaflevering een apotheose plaatsvindt. In alle stripcompilaties van de laatste jaren mis je de zondagafleveringen, en daarmee telkens *een hap* uit de strip! Waar nu de strip een verschillend verhaal vertelt hebben we voor de één of de ander gekozen, in het andere geval kiezen we voor het plaatsen van de volledige strip.

Geeft een bundeling van vervolgdagstrips niet te veel overlappingen?
ML. Dat valt wel mee, weinig strips gaan daarin zover als Mandrake!

Wat komt er zoal in?
Barney Google en Snuffy Smith (zondagafl.), Buz Sawyer (dagafl.), Cisco Kid (dagafl.), The Phantom (dagafl.), Mickey Mouse (dagafl.), Steve Canyon (dag- en zondagafl.), Mandrake (weekafl.), Pete the Tramp (weekafl.), Popeye (zondagafl.), Mr.Abernathy (dagafl.), Prins Valiant (weekafl.), Rip Kirby (dagafl.), Gunner (dagafl.), Bringin' up Father (weekafl.), The Heart of Juliet Jones (dag- en zondagafl.), Johnny Hazard (weekafl.), Redeye (dag- en zondagafl.), Big Ben Bolt (weekafl.), The Katzenjammer Kids, The Little Woman, Secret Agent X-9 (dagafl.) en Boner's Ark (dagafl.).

Wie is verantwoordelijk voor de uitgave?
F. Redactioneel ben ik dat, terwijl Rob dat voor marketing e.d. is.

Zijn er ook mogelijkheden voor andere dan Amerikaanse strips?
Als het produkt slaagt, zal de redactionele policy zeker zijn om er op een gegeven moment b.v. *Nederlandse* tekenaars in te halen, de bedoeling is wel dat langzaam, zeer langzaam - b.v. via one-shot pagina's (één pagina gag-strip, red.) - te doen, maar dan zijn we wel een jaar verder.. .

Wat is de formule en wat wordt de sfeer in het blad?
F. De formule is 48 pagina's waarvan 16 kleur, op half krantenformaat. De verschijning is tweewekelijks en het zal verkrijgbaar zijn in de losse ver-

TRIP KOERIER

koop en per postabonnement, waarbij abonnementsprijs en losse verkoopprijs gelijk (f 1,95) zijn. De strips worden vertaald in eigen beheer (o.a. Dick Matena, red.).

Hebben jullie die kleurpagina's genomen i.v.m. de speciale sfeer van de Amerikaanse zondagsbijlagen? Anders krijg je zo'n Menomonee Falls Gazette. . .
ML. Precies, de MFG publiceerde rechtstreeks uit de gedrukte zondagsbladen en laten we wel wezen wij kunnen - via de VNU - beschikken over een technisch vrijwel perfekt apparaat. Daarmee kunnen we de zaak zo volmaakt mogelijk brengen.

De inkleuring?
F. We moeten de zaak zelf laten inkleuren, want je komt niet meer aan die kleurvoorbeelden van zo'n dertig jaar geleden, die werden toen nl. allemaal na enkele maanden al vernietigd. We zijn wat dat betreft, bereid *ontzettend ver* te gaan, zoals het maken van dia's en polaroid opnamen - waar dan ook - van bestaand Amerikaans archiefmateriaal.

PRODUKTIE EN OPLAGE

Formaat, druk en vormgeving zijn dus in feite de enige problemen die te overwinnen zijn. je hebt bij wijze van spreken met het eerste nummer ook het honderdste gemaakt?
ML. Inderdaad het eerste nummer van welk blad dan ook is altijd paniek, maar het probleem dat we bij 'de Stripkoerier' missen, is dat van het materiaal: Rip Kirby van b.v. 1 januari 1953 is bijna gelijk aan tien jaar later. Onze problemen liggen niet alleen in de *vertaling* - daarbij zullen in het begin best de nodige missers gemaakt worden, we streven naar de kwaliteit van Het Vrije Volk - maar vooral ook in de *kwaliteitscontrole* van de inkleuring. Daarbij gaat het om de realistische vervolgverhalen, de inkleuring van one-shot pagina's als Tiger ligt na een paar nummers wel vast. We verwachten dat de mensen die we op het oog hebben professioneel genoeg zijn om de problemen geheel zelfstandig de baas te worden.
F. Specifiek is daarbij wel die typische Amerikaanse coloring, waarbij de kleur niet helemaal is uitgevuld, *wij* zouden zeggen: *slordige inkleuring.*
RH. Dat inkleuren gebeurt in België, litho's maken we in Zandvoort en het drukken wordt in Engeland gedaan.

LEVENSVATBAARHEID

Bij welke oplaag blijft de stripkoerier bestaan?
F. We denken aan een drukoplage van zeker 60.000, over de *break-even* (quitte-spelen- red.) laten we ons niet uit. Die is wel erg laag, er moet al heel wat gebeuren willen we die niet halen.

Verhoogt een co-produktie de overlevingskansen?
RH. Daarover zijn we bezig met Argus Press (Engeland) en Illu Press, Stuttgart (Duitsland - Red.), maar daarin zijn nogal wat copy-right problemen gelegen, want Popeye is b.v. al aan een ander tijdschrift weggegeven en de Disneyrechten zitten bij IPC. Een zuivere coproduktie is dus niet mogelijk, maar ik geloof wel dat we zoveel technisch voorbereid materiaal aan Engeland kunnen verkopen dat de break-even nog lager komt te liggen. De financiële positie bij een tijdschrift op coproduktie afstemmen is overigens een hachelijke zaak. Bij boeken ligt het wat dat betreft gemakkelijker, dat is een *eenmalige* deal. Coproducties op langere termijn zoals bij tijdschriften geven nogal wat problemen. Ik geloof dat als het produkt enigszins slaagt, het zelfs met verlies in de markt zal blijven als folder voor een nieuw te starten serie albums. Daarbij ligt het in de bedoeling met een geheel *nieuw image van albums* te komen, - andere prijsstelling, formaat en inkleuring - dan de tot dusver bestaande Oberon–albums.

PROEFPERIODE

Welke proefperiode geldt voor 'de Stripkoerier'?
RH. Na een korte tijd, zeg tien weken, is hooguit te zeggen dat het òf een overweldigend sukses is - wat wij overigens niet verwachten - óf dat het met de verkoop van b.v. 4.000 nummers een volledige flop is geworden. Behalve in het laatste geval gaan we door. Ook al omdat we nauwelijks redaktiekosten hebben en we Opera Mundi/King Features de strips op royalty-basis betalen, d.w.z. bij kleine oplage weinig royalties. Overigens verwachten we niet zo'n kleine afzet: alleen al in de VNU-bladen zitten zo'n 3,5 miljoen antwoordkaarten . . . Kwa prijsstelling - f 1,95 - zitten we hoog in de markt i.v.m. de konkurrentiepositie t.a.v. onze eigen bladen. Van economisch standpunt bekeken hadden we op f 1,75 ot zelfs f 1,50 kunnen gaan zitten, maar zodra er dan ook maar iets aan de hand is met papierprijzen e.d. moet je het ministerie toestemming vragen voor prijsverhogingen, en dan zit je direkt in de moeilijkheden.

Is er een marktonderzoek gehouden?
R.H. Zo'n anderhalf jaar geleden is bij een marktonderzoek tot onze verrassing gebleken dat zo'n 38% van de dagbladlezers de krantenstrips lazen. Ook wat dat betreft kunnen we ons dus geen buil vallen. Dat zou alleen financieel en sociaal kunnen als je een blad à la Eppo met zo'n veertig free-lancers, tekenaars en tekstschrijvers op zou zetten.

PUBLIEK

Op welk publiek richten jullie je?
ML. De strips die wij plaatsen hebben eigenlijk bijna allemaal hun publiektrekkingskracht al bewezen, ook in Nederlandse bladen. Dat publiek is het publiek van de zondagbladlezers zoals het in Amerika bestaat en waarvan we hopen dat het ook in Nederland bestaat.
F. We zeggen wel eens tegen elkaar als het waar is dat alles in Nederland veertig jaar later gebeurt dan in Amerika, dan komen we precies op tijd!
ML. Overigens zal de afname door volwassenen hier *ook in verhouding* geringer zijn dan in Amerika, omdat hier nog steeds een soort valse schaamte bestaat voor het lezen van strips. Jonge vaders van zo'n 30, 35 jaar zie je hier niet op de tram staan wachten met een Eppo of Donald Duck.

Strips in kranten zijn hier toch grotendeels wèl voor volwassenen?
ML. Een krant koop je voor het nieuws en die strips pik je dan wel mee maar ik denk dat er toch wel een drempel is om 'de Stripkoerier' te kopen, maar we gokken ook een beetje op de mensen die de Haagse Post, Vrij Nederland of De Tijd bij de kiosk kopen, misschien nemen die eenzelfde soort blad wel mee. Verder mikken we met de inhoud ook op de jeugd van 8-18 jaar.

In welke mate de Stripkoerier de volwassen stripliefhebber zal weten te bereiken? . ., 1977 - Het Jaar van de Waarheid zal het ons met ingang van 18 mei, - de dag waarop de eerste Stripkoerier verschijnt - leren!

Martin Wassington
mmv Hans Frederiks

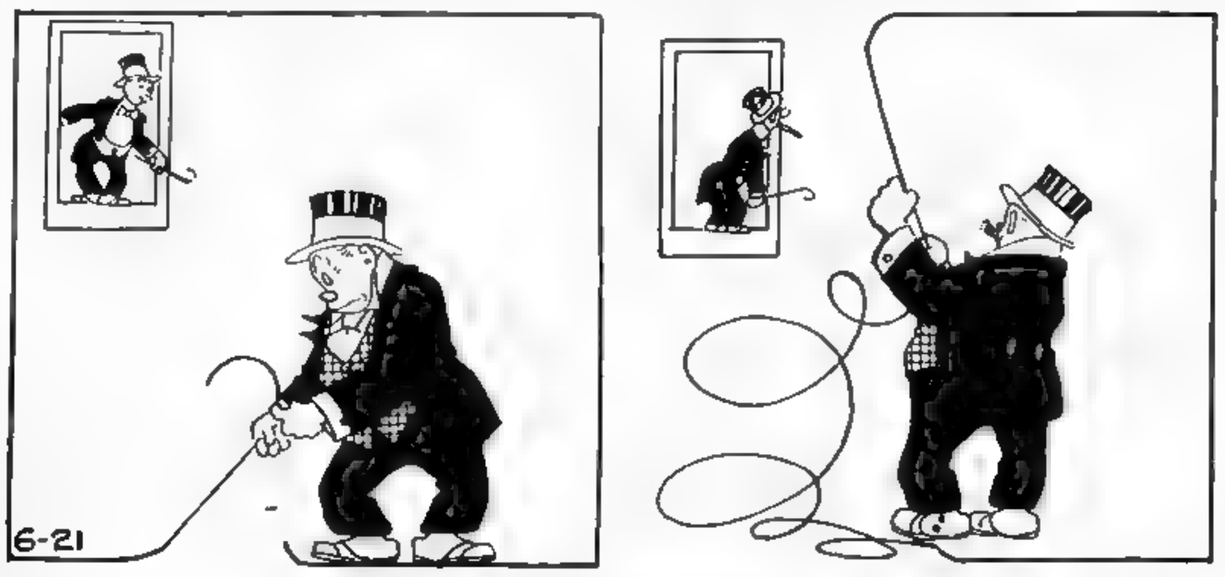

Bringin' up Father

GUMMI

Op een steenworp afstand van Olaf Stoop's Real Free Press, heeft Ger van Wulften, tussen fraai geproportioneerde dames van plezier in de Langestraat, zijn nieuwe studio ingericht. Vormgeving en ambitie zijn ook in de *studio* het motto. We stappen na enige aarzeling binnen. Daar sluimert, naast bedrijvigheid rond strips, ondersteund door funky music, ook *zakelijk instinct*!
We praten met Ger van Wulften, ontwerper en man achter de kersverse uitgeverij Espee (Small Publishing), die samen met Dirk van Beek (redacteur), de volwassen striplezer aan zijn trekken wil laten komen, met GUMMI. . .

Hoelang zijn jullie hiermee bezig?
G.v.W.: Sinds 1 januari ; het idee is natuurlijk iets eerder ontstaan, maar officeel zijn we gestart op 1 januari 1977. Voor die tijd hebben Dirk en ik er uiteraard over gesproken, maar Dirk had zo zijn contacten en verplichtingen, o.a. bij de concurrerende firma Semic.
D.v.B.: Oh, maar we zitten elkaar toch niet in de weg. . .!

EEN BEETJE POREM!

Nee, precies. Zo is dit hele stripwereldje eigenlijk. Maar wat voor blad wordt het?
D.v.B.: De bedoeling is de strip voor volwassenen te introduceren en niet alleen de strip voor volwassenen uit Frankrijk, maar ook uit Amerika en Italië. Daarbij hebben we acht pagina's redaktioneel om een beetje *porem* te laten zien en acht pagina's eigen produktie.
G.v.W.: tien eigenlijk. . .
D.v.B.: Ja, tien pagina's. Acht pagina's eigenlijke strip en twee, dat noemen wij: *doorgetekende, geillustreerde pagina's.* In ieder geval, het zijn twee verschillende auteurs die er aan werken. Dat is betrekkelijk weinig aan eigen produktie, maar ja, wat moet je?

Was er geen combinatie mogelijk geweest met bijv. De Vrije Balloen?
G.v.W.: De Vrije Balloen. . . Het enige waarvoor ik de Vrije Balloen koop is Khing. De rest vind ik niet interessant.
D.v.B.: Nou, dat is boud gezegd! Maar we hebben er gewoon nooit aan gedacht!
G.v.W.: We *zoeken* in principe ook geen samenwerking.
D.v.B.: De formule van De Vrije Balloen is ook heel wat anders. Ik zie De Vrije Balloen als het blad, waarin allerlei tekenaars, die bij Oberon gefrustreerd waren, een spreekbuis hebben. Daar worden ze trouwens ook niet betaald. Wij betalen de tekenaars van het begin af, *wèl*! Dat betekent ook, omdat het enorme kosten met zich meebrengt, dat je onmogelijk vier-en-zestig pagina's in eigen produktie kan maken, als je de tekenaars normaal betaalt. Want wat zo'n blad *dàn* zou moeten kosten. . . Je begint met een bescheiden oplage. Ik bedoel, dat kan je doen als je veertigduizend kan laten drukken.

EIGEN PRODUKTIE

Welke tekenaars had je gedacht, wat betreft eigen produktie?
G.v.W.: Aart Clerkx starten we mee. Er zijn kontakten gelegd met Joost Swarte, Evert Geradts en Khing. Verder neuzen we naar allerlei kleine blaadjes, die uit gaan komen of daar wat tussen zit. We willen ze dan graag de gelegenheid geven, al is het maar voor een of twee pagina's. . .
D.v.B.: Maar, ik wilde eigenlijk nog even op die tekenaars terugkomen, want dat zit me nog niet helemaal lekker. Als je het bijvoorbeeld vergelijkt met Metal Hurlant. Dat is een blad dat gegroepeerd is rond een aantal leidinggevende tekenaars, daar kan je nooit onderuit; Dionnet (Red.?), Druillet, noem maar op, Moebius, Giraud dus. Maar dat is in *Nederland* niet mogelijk.

Gummi jaargang 1 nummer 1

Er is te weinig kwaliteit voor in Nederland?
D.v.B.: Dat zou ik niet willen zeggen, maar. . .
G.v.W.: Ja, misschien dat het er straks wel uitkomt bij die mensen. Je moet niet bij voorbaat zeggen, dat er geen goede combinaties zijn van schrijvers-tekenaars. Je ziet wat Martin Lodewijk bereikt met bijv. *De Partners* (Red.?) Dat was toch *ook* een verrassing!
D.v.B.: Punt twee wat dat betreft is, dat vier en zestig pagina's eigen produktie - omdat we van plan zijn de tekenaars te betalen van het begin af - niet te betalen is. Dus afgezien van of het haalbaar zou zijn wat kwaliteit betreft, zou het *financieel* niet haalbaar zijn. Zo simpel ligt dat.

Ger, die dingen die je voor' Stripschrift hebt gedaan, is dat een beetje deze richting op geweest?
G.v.W.: Nou, dat zijn wat vingeroefeningen geweest voor mij. Dat is het enige. Om te kijken hoe dat precies in de praktijk zou werken, of er inderdaad ook reacties zouden komen; die waren erg mager eigenlijk. Ja, dat viel me vreselijk tegen en het blijkt dat er toch waarschijnlijk *weinig* tekenaars zijn, die ook iets anders willen, dan bij het grote concern Oberon furore maken.

Ze zoeken vastigheid, niet?
D.v.B.: Daar hebben we eigenlijk niets over gehoord.
G.v.W.: En ze hebben het druk hè, want er wordt geproduceerd bij Oberon. Er worden dingen, plannen gemaakt, dus ze *kunnen* werken.
D.v.B.: Afgezien daarvan, we hebben met verschillende tekenaars gepraat, maar ik heb niemand horen vragen, is er continuïteit, mag ik later nog eens wat doen, of zo.

REDAKTIONEEL

Wie gaat er schrijven bij jullie?
D.v.B.: Ja. De redaktionele pagina's zijn, althans van nummer 1, eigen produktie, zal ik maar zeggen.

Van Beek. . .?
D.v.B.: Ja, in die zin, dat we - ik zuig het verder niet uit mijn duim - het zijn interviews, o.a. een interview met Peter van Straaten, met Gal (Belgische cartoonist, red.) en ik ben dus in feite niet aan het woord, maar zij zijn aan het woord.

En Kees de Bree gaat een bijdrage leveren. . .?
D.v.B.: En Kees. . .

Waar gaat die bijdrage ongeveer uit bestaan? Een kritische kolom?
G.v.W.: Dat is voor ons ook nog een verrassing. Maar het is ons streven een ieder die vrijheid te geven. Er wordt in zijn algemeenheid gesproken, over wat onze bedoelingen zijn en wat we willen; dat blijkt ook wel uit het werk wat we publiceren. En verder moet iedereen maar, in datzelfde straatje, zichzelf waar zien te maken. We hebben geen enkel credo over wat de kwaliteit moet zijn. En als iemand vindt dat hij daar tussen hoort, daar tussen kan gaan staan, dan krijgt hij de kans. We zijn wèl een eindstation, en wij praten wèl; we maken natuurlijk ook een keuze, waar wij onze voorkeuren in naar voren laten komen.
D.v.B.: Het grappige van een Nederlandse tekenaar is ook,

GUMMI

een rekba
staat voor h
genieten

als je nummer 1 bekijkt: Aart Clerkx staat naast Pichard, Corben, Barry Smith, Claire Brétecher en Moebius, dus je moet ook wel van goede huize komen, anders valt het een tikje op. Dus ik denk dat die kwaliteit vanzelf wel komt. Vooral als het eerste nummer verschenen is, dan zal het wel blijken. Dan komt die boodschap wel over.

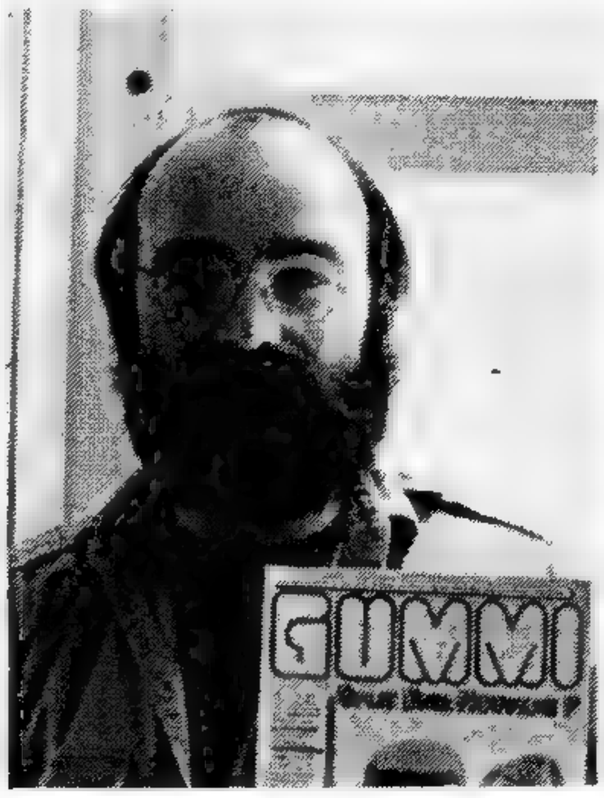

Ger.v.Wulften

Maar is het nu jullie idee om de Nederlandse tekenaars meer kansen te geven? De Nederlandse stripgeneratie is toch eigenlijk zo'n beetje aan de kant gezet!
D.v.B.: Nou nee, we zijn er niet voor om de Nederlandse tekenaars een kans te geven. Het punt is, wij zijn een Nederlands blad en daar hoort dus een Nederlandse strip in. . .

Maar als je nu drie à vier mensen met echte kwaliteiten neemt, bijv. Joost Swarte e.d., dan ga je daar ruimte voor creëren of ligt die verhouding vast, binnenlands – buitenlands?
G.v.W.: Nee, er ligt nog niets vast. We gaan kijken, of de

300 ...ar begrip, ...et zorgeloos ...an strips

ontwikkeling goed gaat want anders gaan we gewoon failliet na drie maanden - we hopen er geld mee te verdienen uiteraard, dan kunnen ook de mensen wat beter betaald worden. We zitten nu op een paginaprijs van tweehonderd gulden, dat mag je best weten, en ik hoop *echt* dat dat binnenkort verdubbeld zal worden, voor mijn part verdriedubbeld.

Dirk.v.Beek

Jullie hebben een proefperiode?
G.v.W.: Nee hoor, we starten gewoon.

Maar je zegt toch voor jezelf, dan en dan moeten we quitte spelen of we stoppen er mee?
D.v.B.: Ik zou in het algemeen wel kunnen zeggen, als we na drie nummers quitte spelen, dan gaan we door. Maar het valt met *deze* opzet niet mee, dat mag je eigenlijk ook wel weten, om met een oplage van tienduizend quitte te spelen, dan moet je nog aardig verkopen hoor!

En dan duurt het nog een aantal maanden voor je werkelijk weet waar je aan toe bent. . .
D.v.B.: Want vergeet niet, deze opzet is natuurlijk riskant. Acht redaktionele pagina's en tien pagina's eigen produktie, dan krijg je aardige produktiekosten.

BUITENLANDS WERK

Wat betreft werk van buitenlandse tekenaars, zijn dat dingen die je overneemt uit Metal Hurlant?
D.v.B.: Nou dat is makkelijk. Ik heb de lijst erbij, dat kan je wel zien. Paulette komt uit Charlie uiteraard. Den Corben is op verschillende plaatsen gepubliceerd, o.a. in Metal Hurlant, maar ook in Ariël en oorspronkelijk in Grimwit. Conan, nou ja, is eh, tja, Conan is Conan. . . Ik geloof dat het in Nederland nog niet zo erg *in the picture* is geweest. Verder, les Frustrées, dat is het Franse album van Garnier; Moebius komt inderdaad uit Metal Hurlant. Maar voor andere nummers ligt dat weer heel anders. Blanche Ephiphanie bijv. van Pichard, dat is een album. Maar voor nummer twee hebben we ook Alexis op het programma staan, 'La publicité dans la joie' uit Fluide Glacial. Ook een strip als Simone Leon uit Metal Hurlant en weer Conan, Arzach en voor nummer 3 staat bijv. ook Idyl van Jeff Jones (uitgave Futurapolis - red.) op het programma. Dat is alleen in Amerika gedaan voor zover ik weet. En ook weer iets uit Charlie, dus niet alleen van Metal Hurlant.

Iets van Tardi misschien?
D.v.B.: Misschien op den duur.

We hadden het net over Corto Maltese. Misschien dat je iets van Pratt erin kan doen?
D.v.B.: Aan Pratt hebben we zeker wel gedacht!
G.v.W.: Dat was onze eerste dummy nl., Pratt. Maar dat hebben we om andere redenen, nl. omdat het zo specifiek liefhebberswerk is en je toch een tikje populair moet draaien. . .

BLOTE TIETEN

Je moet een beetje commercieel zijn, anders is het gebeurd?
G.v.W.: Als de man in de straat die zwart/wit pagina's ziet en geen tekst en hij koopt het en begrijpt het niet meer. . . Hij moet er wel - ik wil niet zeggen dat het allemaal *blote tieten* moeten zijn - wat aan af kunnen zien.

Je bent nu dus eigenlijk over je publiek bezig? ! Je weet natuurlijk nooit waar het blad terecht komt.
G.v.W.: Alle antikwariaten hopelijk. . .

Als ze er allemaal vijfduizend nemen ben je er natuurlijk! Maar op wat voor publiek mik je eigenlijk?
D.v.B.: Nu ja, het enige wat wij weten: het zijn strips voor volwassenen.

Hoop je dus dat iedereen, die niet *volwassen is het koopt, zoals ook bij Tante Leny en De Vrije Balloen gebeurt?*
D.v.B.: Zeker, zeker, maar met Gummi kan je geld sparen: want als je, met de prijzen die tegenwoordig in de stripantikwariaten worden gerekend, je moet gaan verdiepen in Paulette, Corben Conan, les Frustées en Arzak, dan ben je wel tien maal zo veel kwijt als bij ons in Gummi natuurlijk

Wat gaat het dan kosten?
G.v.W.: Zeven gulden en het verschijnt maandelijks. Je kan je ook abonneren.

CO-PRODUKTIE

Kun je geen co-produktie maken, met Moffrika bijvoorbeeld?
D.v.B.: (. . . .) Goeie vraag, hè?
G.v.W.: Goeie vraag!
D.v.B.: Goeie vraag, maar dat moet toch eerst *groeien*, voordat je over een co-produktie kunt praten. . .

Ja, maar ik kan me voorstellen dat je dat mee gaat laten tellen, in het feit of je straks doorgaat.

D.v.B.: Als je serieus kans wil maken op een co-produktie, moet je eerst laten zien wat je kunt maken van een eerste nummer. Dat is pas dan mogelijk, als je ver en diep ingevoerd bent in je uitgeverswereld en we hebben natuurlijk wel onze kontakten, maar staan nog niet bekend. Espee begint.

Denk je dat het veel zin heeft om tekstloze strips, zoals bijv. Arzach, in Gummi te plaatsen, terwijl een blad als Metal Hurlant in Nederland verschrikkelijk goed loopt?
D.v.B.: Ja goed, maar toch niet in de orde van grootte van tienduizend.
G.v.W.: Ik geloof dat je na verloop van tijd wel de kans loopt, dat je het niet meer moet doen, omdat je dan al de markt gestimuleerd hebt.
D.v.B.: Maar ik begrijp de vraag wel. Je denkt, het is internationaal, er staat geen tekst in.

Maar je hebt ook andere verhalen bijv. van Corben en Johnny Comet van Frazetta, die in verschillende bladen. . .
D.v.B.: Johnny Comet staat er niet in hoor. We waren oorspronkelijk wel Johnny Gomet van plan, maar we moeten het nog maar even bekijken, het zit nog niet rond met de copyrights.
G.v.W.: Maar we geloven wel dat er een markt voor is, zeker een wat bredere markt. Want ik denk dat het een beetje overschat wordt, dat iedereen dat maar soepelweg even kan volgen. Misschien dat je er dan na verloop van tijd dan weer van terugkomt.

En dat het Nederlandse gedeelte steeds belangrijker wordt?
G.v.W.: Dat ligt aan de ontwikkeling. We hebben zo onze ideeën, op het terrein van wat er in Hara-Kiri gebeurd en ook wel ideeën op politiek terrein.

Laat je er dan ook meer artikelen in komen?
G.v.W.: Dat blijft konstant een kwestie van vraag en aanbod. We hopen dat te blijven aktiveren, door konstant kontakt op te nemen met mensen, waarvan we iets kunnen verwachten. We hopen ook dat er mensen uit zichzelf op af zullen komen.

VERTALING

Jij gaat ook vertalen, Dirk?
D.v.B.: Nee, voor de vertaling hebben we het vertalers-collectief. Dat zijn capabele jongens, ze kunnen goed vertalen.

Ja want het is nogal een kluif!
D.v.B.: Dat is dus uitbesteed. Ik geloof bovendien meer in een professionele aanpak. Want je weet hoe het is, tenminste ik hak ook al een paar jaar met dat bijltje, als je een vertaler op bezoek krijgt - tenminste in die stripsfeer - en je hebt iets in het Engels, dat vertalen ze wel, Frans of Duits ook wel. Maar dat is natuurlijk niet professioneel. Bij het vertalerscollectief heb je daarentegen iemand voor het Italiaans, Engels, Frans, maar *die* weet er dan ook *iets van af*! Het is buitengewoon moeilijk om goede vertalers voor strips te vinden. Bij Semic had ik b.v. maar één of twee mensen op de lijst, waar ik lekker mee kon werken. En ik ben er nooit in geslaagd er meer te vinden, die echt helemaal bevredigend werken; zo dat je denkt: er is niet te veel onder tafel gegleden. Afgezien van de specifieke moeilijkheden van strips vertalen, liggen de problemen in de balloonruimte. Vooral bij het Engels, Amerikaans.

Wat me al het hele gesprek door het hoofd speelt is de vraag: Staat Gummi nu voor condoom of vlakgom?
D.v.B.: Nou, dat is een rekbaar begrip, hè? Gummi staat eigenlijk voor het zorgeloos genieten van strips. . . .

Martin Wassington
Marcel van der Hoff

MOTHER GOOSE HANGS HIGH

WAT IN VREDESNAAM BESTUDEER JIJ DAAR, ALBERT?

IK WIL STERKE MAN WORDEN IN 'T CIRCUS. DAAROM MOET IK BEKIJKEN WELKE VOEDING MIJN SPIEREN OP-BOUWT.

WAT JIJ NODIG HEBT, KNAAP, IS 'N KOOK-BOEK.

MOEDER DE GANS

IK HERINNER ME, DAT JE MET HET ALFABET NIET VERDER KWAM DAN DE "B".

ALS IK WÍL WEL! IK BESTUDEER DIT OMDAT ER MOOIERE PLAATJES INSTAAN.

IEDEREEN WEET, DAT JE NIET LEERT KOKEN UIT EEN SPROOKJESBOEK.

DAT MANKEERT ER NOU AAN DIT LAND... DE PIONIERS-GEEST IS DOOD. NIEMAND PRO-BEERT 'T.

BIJ-VOORBEELD, KIJKEN WE EENS NAAR DEZE TAART.

FLOUR

DEZE TAART DIE KAN IK MAKEN VOORDAT JY EEN KIK KAN SLAKEN, JOCHIE ... IK HOEF ER ALLEEN MAAR NET ZO LANG IN TE ROEREN TOT-IE ER UITZIET ALS 'T PLAATJE.

MAAR DAT MAAKT JE NOG GEEN STERKE CIRCUS-MAN!

MISSCHIEN BOUWT HET MYN MAAG-SPIEREN OP EN GELOOF ME, IN DEZE STRIPJUNGLE IS EEN STERKE MAAG MEEGENOMEN.

IK BLIJF BUITEN SCHOT.

UNSHELLED NUTS

COAL OIL

VERVOLGENS "SINAAS-APPELEN EN CITROENEN, ZEGT DE HEKS"! EN DAAR GAAN ZE!

DE KOSTER LUST GEEN EIEREN, WAT LUST DE KOSTER DAN? SPEK IN DE PAN ♫

JY CREËERT EEN NIEUW TYPE H-BOM!

NU ... HARDE BROODJES, ZACHTE BROODJES, ZOETE MELK MET BROKKEN, PIEP ZEI DE MUIS IN HET VOORHUIS ...

JOUW VERS EN DAT RECEPT GETUIGEN VAN EEN GEHEEL EIGEN AANPAK.

KIJK ... DE TAART ZIT IN DE ZAK... HOLLE BOLLE GIJS EET GROTE BROKKEN .. MMM (WAT RIJMT ER OP BOLLE?)

BLAT!

VIVE LA BAGATELLE!

WAT ANDERS?

KYK NIET ZO SOEP-ERIEUR! EDISON SLAAGDE OOK NIET DIRECT TOEN HY BENJAMIN FRANKLIN UITVOND.

HA! DAT RECEPT HEEFT JE AANGESTERKT! PRECIES WAAR HET NODIG WAS! ... OP JE HOOFD!

ALS JE TOCH ZO SLIM BENT.. HOE KRYG IK 'T ERAF?

NOU, JE WOU VOEDING HEBBEN DIE AAN-ZETTE... DAT IS MIN OF MEER GELUKT.

MEE! MEE!" JE SCHALPEERT M'N KALE KOP!

DE HEREN KYKEN WAT LANDERIG... BEHOEFTE AAN EEN KLEIN PROFESSIONEEL EN/OF WETENSCHAPPELYK ADVIES...

ALBERT HEEFT [illegible] AAN ZYN HOOFD EN DAAR KOMT-IE NIET VAN LOS.

WIE VEEL AAN ZYN HOOFD HEEFT, IS **ZELDEN** ONTSPANNEN EN...

IK ZIT OPGESCHEEPT MET SPUL DAT IK GEKOOKT HEB.. **DAT** BEDOELT POGO.

MYN ADVIES IS, ZORG DAT JE ERVAN LOSKOMT, **VOOR** DAT HET VASTROEST!

KNOW.

ALBERT WIL ALLEEN WETEN HOE HY DIE **GOMBAL** KWYTRAAKT.

IS DAT SPUL **MODELLEERBAAR**?

DIT MODEL STAAT 'M TOCH AARDIG.

KYK! WE KUNNEN EEN **ELAND** VAN JE MAKEN.

EN DE REST VAN MYN LEVEN AFGESCHOTEN AAN DE MUUR HANGEN? **POE! NIKSERVAN!**

TROUWENS, GROENE ELANDEN VINDEN ALLEEN WERK IN NACHTMERRIES.

ZET JE SCHRAP, KNUL... WE GAAN EEN **UITERSTE** POGING OM JE TE VERLOSSEN!

EEN UITERSTE!

VOORUIT DAN.

HEE! IK SCHIET TERUG!

UIT..

ERSTE

WHUP!

OEI! ... NU ZIT UIL AAN JOU VAST!

JE BEDOELT DAT IK AAN UIL VASTZIT.

NOOIT GEDACHT DAT IK ME NOG EENS ZO TOT JE AANGE-TROKKEN ZOU VOELEN.

HIER IS IETS OM DE PLEK TE BE-DEKKEN WAAR UIL ZYN VEREN UITGE-TROKKEN ZYN ... IK BEN BANG DAT-IE AN-DERS KOU VAT.

DANK JE, POGO .. MYN BEZORGDHEID GING MEER UIT NAAR ZONNEBRAND

IK MOET VRACHTPRYS BEREKENEN, UIL.

KOM, WE GAAN NAAR SEMINOLE SAM .. MISSCHIEN WEET HY EEN OPLOSSING.

LAAT JE STAART NIET ZO HANGEN.

HOE KUN JE DAT ZEGGEN TEGEN EEN ZIEKE?

DOKTER SEMINOLE SAM, WE HEBBEN 'N PROBLEEM.. ALBERT HEEFT IETS OPGE-PIKT EN ...

HY ZIET ER PIPS UIT, JA.

HET IS EEN KWESTIE VAN UIT ELKAAR HA....

BESTE MAN, KOM NIET OP CONSULT ALS JE HET ZELF *BETER* WEET

STEEK JE TONG UIT... ZEG "A"... HOEST... WAT IS JE MEISJESNAAM.. GEEF JE TOE AAN YOGHURT OF BEKVECHTEN MET DE DAMES... HEB JE EEN BIGAAR VOOR ME?

NU, DIE HORENS DIE JE LAAT GROEIEN, BEN JE PAS LID VAN N CLUB ..

HIHIHO! JE KIETELT ME..... *HOE HOEI!*

BEDOEL JE DAT HORENS *PRIKKELBAAR* ZYN?

DAT HEB IK NOOIT GEZEGD!

IK WEL, HOOR.

HMMM... JUIST.. JA, JA INDERDAAD, ZEER INTERESSANT, ZEER.. **ZEER** INTERESSANT.

HIHI, DANK JE

ALBERT, DIT ZAL JE MISSCHIEN EEN *SCHOK* GEVEN, MAAR MYN *VOORLOPIGE* DIAGNOSE IS DAT JE AAN **UIL** OP HET HOOFD LYDT.

BEN **JY** NOU GESCHOKT, POGO?.

NIET MEER DAN NORMAAL.. ALS IK JE AANKYK..

HERGÉ

DE AVONTUREN VAN KUIFJE

KUIFJE IN ROTTERDAM

Ondanks een, volgens de media, falend kunstbeleid (of misschien juist **daardoor?**), wordt de redaktie de laatste tijd overstroomd met uitnodigingen voor tentoonstellingen over strips. De meest recente was **Kuifje in Rotterdam,** georganiseerd door de Rotterdamse Kunststichting, die al eerder **Tante Leny exposeert** op touw zette.

Ditmaal had men zich, onder de bezielende leiding van het trio Brok, Pommerel en Swarte, vergrepen aan de keizer der striptekenaars, de maestro der mannetjesmakers: kortom, Hergé. En dat dit een publiektrekkend onderwerp was bleek al direct op zaterdag 5 februari, de openingsdag. Toen 10 minuten te laat de deuren van het Lijnbaancentrum werden geopend stond al een fikse rij belangstellenden te wachten, waaronder ook Rotterdams burgemeester Van der Louw (ineens viel op dat hij in het bezit is van een typisch Hergéachtige snor. . .)

FIGUURZAGEN

Al gauw werd duidelijk dat voor de ontwerpers de Tante Leny-tentoonstelling inspirerend gewerkt had. Allerhande ingenieuze bouwsels vulden de ruimte; scènes uit een aantal Kuifje-albums waren nagenoeg levensgroot en in reliëf nagebootst. Lichtjes op een wereldkaart gaven aan waar Kuifjes' avonturen zich zoal afspeelden; er lag een stukje authentieke woestijn; een van de zijwanden werd ingenomen door een kijkje in een Chinese straat, enz. enz. Toch was het geheel wat leger dan de Tante Leny expositie. Jammer, er hadden nog best een paar scènes bijgekund.

TV

Erg aardig was een video-interview dat Har Brok, Ernst Pommerel en Joost Swarte met Hergé en Bob de Moor gemaakt hadden. (Dit interview diende als basis voor een artikel/interview dat in de week van de opening in Vrij Nederland verscheen. Een merkwaardig contrast: een goed video-gesprek tegenover een onduidelijk en warrig artikel. Dit video-interview trok vanzelfsprekend in het centrum veel publiek, net als de bar en de verkoopstand van de speciaal voor deze tentoonstelling geschreven vier nieuwe deeltjes 'Achtergronden van het Beeldverhaal'. Deze boekjes vlogen weg; er werd dan ook direct een verkooplimiet van 5 stuks per titel per klant ingesteld. Voor een bekende antikwariaathouder uit het westen des lands was dit echter geen beletsel. Met behulp van een aantal stromannen (en zelfs een strovrouw!) wist hij toch een respectabel aantal deeltjes te verzamelen.,. .

Overigens best te begrijpen, die koopwoede voor deze deeltjes. Ook als we ze achteraf nog eens bekijken zien we dat ze werkelijk schitterend uitgevoerd en verzorgd zijn. De hele typografie is volmaakt in de stijl gehouden van de oude Kuifje-albums, inclusief de opgeplakte kleurenplaat op de voorkant, de blauw bedrukte binnenkant van het kaft, ja zelfs tot en met de 'originele' paginacijfers (u weet wel, met een cirkeltje er om heen).

ESJÉ

In feite zijn de deeltjes alleen om de kleurenvoorplaat hun geld dik waard. Joost Swarte (ESJE) tekende voor het 'eerste schrift' een actiescène met Allan Thomspon, Abdoellah, Jansen en Jansens, Rastapopoulos, Bobbie en Kuifje. Voor het tweede schrift maakte hij een prent waarop

. . Bianca Castafiore. . .

lichtjes op een wereldkaart

levensgroot en in reliëf

twee soldaten iemand aan het ranselen zijn; voor het derde schrift een kamer met Kwik en Flupke, Jo, Suus en Jokko, Agent 15, Kuifje en het album Leo en Lea bij de Lapino's; en voor het vierde schrift een onderwijzende Kuifje met als leerlingen Bob de Moor, Jacques Martin, Edgar P. Jacobs, Joost Swarte, Phlip Fermin, Jacques Laudy en een onbekende hol-ogige grootheid (misschien Marc Smeets?) Het blijken toepasselijke tekeningen te zijn. Het eerste schrift gaat over **Kuifje, zijn vrienden, zijn vijanden**, wat de bekende gezichten verklaart op de voorkant. Qua inhoud misschien een beetje overbodig, gezien de Kuifje-index, maar aardig voor beginnende Kuifjefanaten. Deel drie heet

Kuifje is geen enigst kind (sic). De andere scheppingen van Hergé komen hier aan de orde. We vinden o.a. een oorlogs-Kwik en Flupke waaruit blijkt dat Hergé zeker niet pro-Duits geweest is. In deel vier, met op de voorkant Bob de Moor en consorten, worden de invloe-

den **op** en **van** Hergé behandeld. Titel: **De klare lijn.** Voor deeltje twee was tijdens de opening het verband met de inhoud niet direct duidelijk. (titel: **Oostindisch blind.** Inhoud: De veranderingen in de Hergé-strips, en de verbanden met de realiteit). Toen echter even later het gerucht verspreid werd dat er **onder** het voorplaatje **nog** een plaatje zat begon men al nattigheid te voelen. Na een minuut of wat vond een van de bezoekers de moed de voorplaat eraf te trekken. En verdomd, 't was waar; hetzelfde plaatje, maar nu in plaats van neutrale figuren een neger, een nazi en als gevangene iemand van het Joodse volk. Over perfectionisme gesproken.

Het is te hopen dat de deeltjes nu, na afloop van de tentoonstelling, ook normaal in de handel komen. En ook mag er zeker nog eens een dergelijke tentoonstelling komen. Zo slecht is dat kunstbeleid nog niet!

Hans van den Boom

ANGOULEME

Voor de vierde achtereenvolgende maal, is in Angoulème de *salon international de la bande dessinée* gehouden. Een driedaagse stripmanifestatie - 21, 22, 23 januari - die belangrijk genoeg geacht werd, om er een delegatie Stripschriftredacteuren voor naar het zuiden te laten afzakken. Een initiatief dat gezien de bereikte resultaten, gelukkig genoemd mag worden en gehonoreerd werd met o.a. een aantal interessante interviews (Wood, Dionnet, Greg, Charlier). Evenzo werden we geconfronteerd met een warme belangstelling voor Stripschrift en het Nederlandse stripgebeuren in zijn algemeenheid.

PITTORESK

Angoulème is een stadje dat met haar brede, van vele beplantingen voorziene lanen en statige doch pittoreske gebouwen, je het idee geeft ergens aan de Middellandse Zee te vertoeven. Deze indruk - het aan zee zijn - wordt nog versterkt door een soort ringboulevard, die rond een gedeelte van het stadje loopt. De enorme toeloop die de *salon* deze drie dagen veroorzaakte en het zachte klimaat, verhoogden de illusie in het hoogseizoen in een toeristenplaatsje te verkeren. Met een soort zomers gevoel begon een ieder zich dan ook in Angoulème te oriënteren, waarbij al vlug één ding vooral sterk naar voren kwam: *de perfecte organisatie.*

FRANCIS GROUX

Hergé (*president du salon*), Traini, Leborgne, Bertieri en tal van afgevaardigden uit verschillende Europese landen en de V.S., stonden garant voor de kwaliteit van het gebeuren. Een comité uit de stad zelf, onder de bezielende leiding van *Francis Groux*, fungeerde als overkoepelende organisatie, om vooral de soepele gang van zaken ter plaatse te waarborgen. Bussen reden af en aan om de afstanden, tussen de vaak wat ver uiteenliggende activiteitencentra te kunnen overbruggen. In het stadstheater was een ruimte gereserveerd, waar iedere bezoeker, met zijn al dan niet lastige vragen, terecht kon.

INFORMATIEMAPPEN

Met onuitputtelijk geduld, stonden de in zeegroene mantelpakjes gehulde dames van de hostessenschool van Angoulème de lastigste klanten te woord. Ook voor het snel regelen van stencils en lezingen, stond men direkt ter beschikking. De via het perscentrum kwistig rondgedeelde *informatiemappen*, inclusief plattegronden, adreslijsten, e.d. ontnamen de bezoekers uiteindelijk de laatste mogelijkheid zich nog als een kat in een vreemd pakhuis te voelen.

SPORTHAL

Wat was er zoal te zien en te beleven? De vele activiteiten waren over een tiental, door de stad verspreid liggende, gebouwen verdeeld. Buiten het theater, deden het museum, het stadhuis, bioscopen en een ondergrondse parkeergarage, dienst als permanente expositieruimte, of als ruimte voor films, lezingen, standplaats voor uitgevers, etc.
Aan de rand van de stad was de 'Bulle' gepland. Deze 'Bulle', een reusachtige opblaasbare ballontent, had men uit *Lucca* laten overkomen. Onder de barre weersomstandigheden, voorafgaande aan het festival, was de ballon bezweken, zodat men op het laatste moment had moeten kiezen voor een sfeerloze sporthal. Hier gaven vnl. de uitgeverijen, antikwariaten en distributeurs 'acte de presence'. Dag in dag uit wemelde het er van tekenaars en vooral stripfanaten, die geen kans voorbij lieten gaan een tekening van hun favoriet los te peuteren, terwijl op een podium tekenaars en scenaristen door radioverslaggevers werden geïnterviewd.

POUR LA FRANCE

Daarbij zagen we ook een bekende aan het werk: *Hans Kresse.* In Frankrijk is hij snel populair geworden met zijn Indianenserie. Ook hij ontkwam er niet aan, om op een vel van ± 4 bij 2 meter aan het werk te gaan. Hierop schetste hij een bijna levensgrote Indiaan te paard; en dit ten overstaan van een zeer enthousiast publiek. Hans Kresse is een van de vele tekenaars die er tegenop zien op een zeer groot formaat te werken. Bij hem bleek dat volstrekt ongefundeerd te zijn. Het resultaat sprak zo zeer aan, dat hij op verzoek van de museumdirectie de tekening aan het museum van Angoulème afstond en zijn signatuur zelfs kracht bijzette met de tekst: *pour la France.*

MUSEUM

Het museum was de ruimte, waar naast de permanent geworden tentoonstelling van *Alain Saint-Ogan*, fraai tentoonstellingsmateriaal te zien was. Op de benedenverdieping vond men naast werk van *Hergé*, prachtige dingen van *Benjamin Rabier* en *Calvo*. Bovendien was er voor een aantal tekenaars w.o. Giraud en Hermann - gelegenheid, zich uit te leven, in een met tekenvellen behangen ruimte. Het beslist hoge niveau van het tentoongestelde, werd bepaald door de overheersende aanwezigheid van prachtige originelen. Opmerkelijk was echter het ontbreken van een duidelijke lijn, scheiding van onderwerpen en rubricering. De expositie moest blijkbaar voor zich spreken.
Op de tweede verdieping was er ook plaats ingeruimd voor *Stripschrift/Stripschap, Tante Leny* en *De Vrije Balloen.* Een uitstalling, die mede door de pikante V.B. schetsen, grote belangstelling wekte bij de museumbezoekers. Uit de vele reacties bleek, dat men Stripschrift, nog steeds als het belangrijkste buitenlandse blad over strips beschouwde. Vooral het SF-nummer, Mickey Mouse, Pogo en Robbedoes-

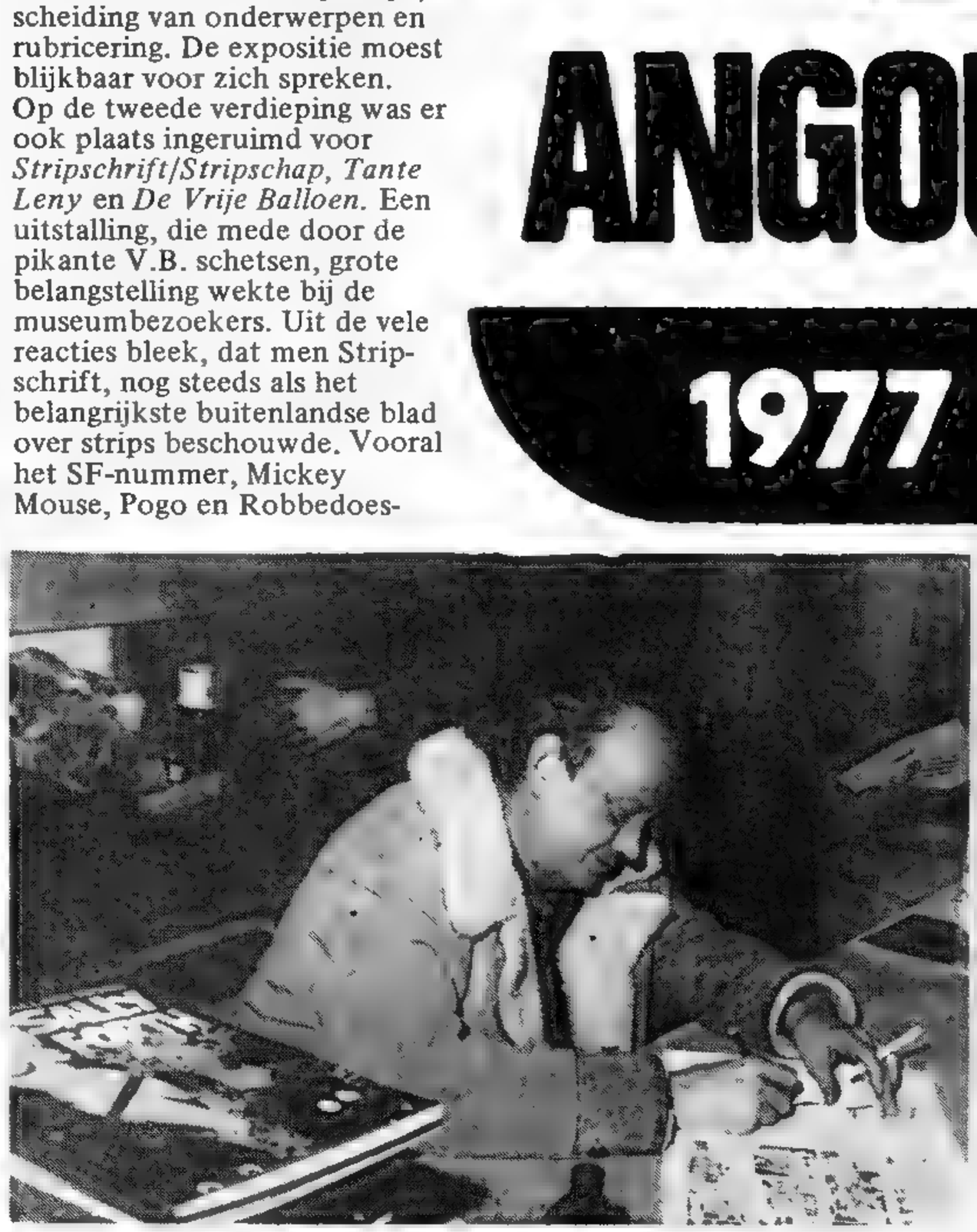

Wallace Wood signeert Sally Forth-albums

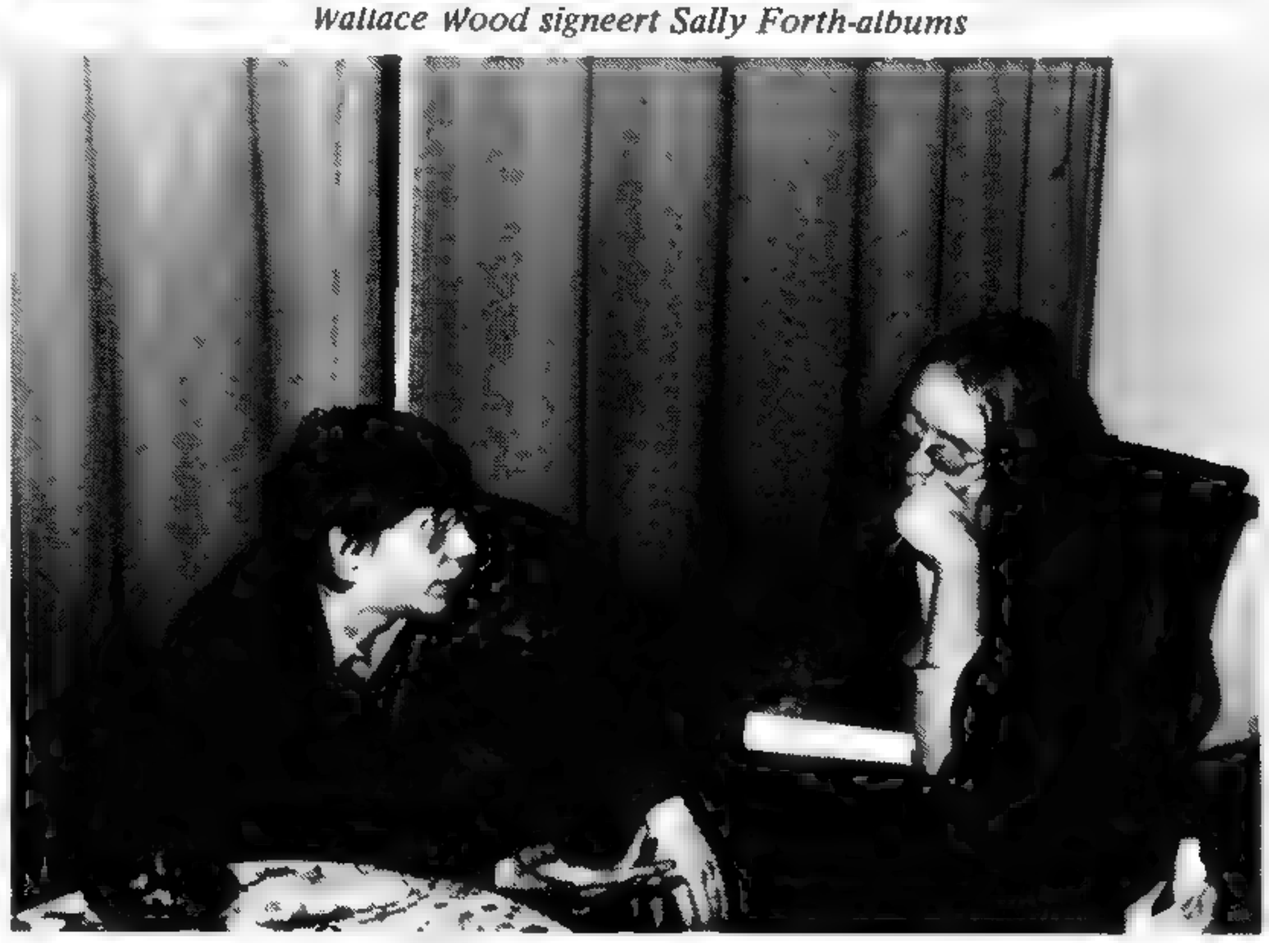

Hans Frederiks in een tête a tête met J.P. Dionnet

salon rnational bande dessinée

JLEME

Jan.v.Haasteren aan het werk voor de Nederlandse tentoonstelling

La table ronde des scenaristes

Hans G.Kresse op weg naar de 'Prix Alfred'

uiterst rechts The Tjong Khing in z'n specialiteit

nummer trokken de aandacht.

COMICAR

Van een vergelijkbaar gehalte was de Fiat autotentoonstelling, de *Comicar*. Deze expositie, in een grote - jammergenoeg slecht verwarmde - ondergrondse parkeergarage gehouden, had als onderwerp: *de auto in de strip.*
Een werkelijk sublieme tentoonstelling met overzichtelijke rubricering naar onderwerp en chronologie. Zeer de moeite waard waren vooral de in verschillende stripverhalen voorkomende, op schaal nagebouwde, automobielen. Misschien een idee voor Strip 77? Dit met het oog op *tien jaar Stripschap/Stripschrift*. In de gaten houden maar!

STRIPPOLITICI

Dat het stripgebeuren in Frankrijk steeds meer een aangelegenheid voor volwassenen is gaan worden, wisten we al. De tendens zet zich echter meer en meer voort, de strip, als kunstvorm en als medium, bloedserieus te nemen.
Zo was ik aanwezig bij een *table ronde*; een samenkomst van een aantal scenaristen, die met elkaar over het vak gingen discussiëerden. Aan de orde kwamen o.a. censuur en verschillen in werkwijze tussen Europa en de V.S. Van de aanwezige scenaristen (o.m. Greg, Lob, Goddard, Dionnet, Charlier), waren vooral Greg en Charlier, als *strippolitici*, voortdurend in heftige discussie verwikkeld.
Het *hete hangijzer* was hierbij, het maar steeds uitblijven van vernieuwende ontwikkelingen, in met name het *Belgische* striptekenaarsbestand. Interessant dat wel, maar wel wat te veel uitgesponnen. Vooral voor de zijdelings geïnteresseerde, lijkt me.

PRIX ALFRED

Hoogtepunt vormden de prijsuitreikingen. Hoewel ze op de tweede avond plaatshadden, had het gebeuren het karakter van een slotfeest; de afsluiting van een enerverend stripweekend. Opgetogen (er was immers veel werk verzet de afgelopen dagen) en vol verwachting van wat komen zou, spoedden wij ons, die bewuste avond, naar de plaats waar het allemaal gebeuren zou. Onze stemming was nog eens extra verhoogd, door een aan ons in het vooruitzicht gesteld, gratis diner.
Wat we aantroffen, was een gigantische kale ruimte, volgestouwd met mensen. Om een maaltijd te kunnen bemachtigen, was je verplicht lange tijd in een onafzienbare rij te gaan staan, om uiteindelijk een 'prakkie' voorgeschoteld te krijgen, waar zelfs menige mensa- of snelbuffetbediende zijn neus voor zou ophalen. Maar goed, dat mocht de pet toch niet drukken. Veel werd goedgemaakt door de festiviteiten na afloop van het maal. Tijdens het eten had een plaatselijke band al voor enige afleiding gezorgd. Nu volgden de prijsuitreikingen door de jury.
We zagen opnieuw
de ditmaal zeer contente *Hans Kresse*, die als beste buitenlandse realistische tekenaar, de *Prix Alfred* uitgereikt kreeg voor zijn Indianenreeks.
Bij zijn opkomst voor het podium kon hij rekenen op een warm onthaal van het duizendkoppige publiek. Dit uiteraard geëntameerd door de aanwezigheid van de Nederlandse delegatie Stripschriftredacteuren & Vrije Balloeners. die nu niet bepaald nalieten hun hulde te betuigen.
Toch was het niet allemaal rozegeur en maneschijn. De prijsuitreiking werd wreed verstoord door een aantal Franse 'activisten'(?) Onder het uitroepen van leuzen als: 'stripgebeuren kapitalistisch' en scheldwoorden als 'salaud, putain', zetten zij hun bezwaren tegen dit soort evenementen kracht bij. Zij konden het ook niet nalaten, voortdurend mensen met brood (terecht, want het was oud), kurken e.d. te bekogelen. De gemoederen bedaarden gelukkig.
Na de prijsuitreikingen konden we genieten van een aantal diavoorstellingen, die ons schematisch verhalen van o.m. Pratt en Bilal voorschotelden. Een enthousiast spelende band, vulde deze series aan met muziek, die zoveel mogelijk in de sfeer van de verhalen paste.
Vermeldenswaard is nog de niet meer weg te denken aanwezigheid van *Bob de Moor*.
Voor deze charmante, sympathieke verschijning, is blijkbaar geen afstand te ver, om zijn belangstelling en enthousiasme te tonen. Er is geen stripmanifestatie of zelfs ruilbeurs geweest waar ik hem niet mocht aantreffen.
Marcel van der Hoff

1967 TIEN JAAR HET STRIPSCHAP 1977

nederlands centrum voor belangstellenden in strips

POSTBUS 11335 AMSTERDAM

1977 — 10 JAAR HET STRIP-SCHAP

10 evenementen gedurende 10 maanden. 10 speciale jubileum-aanbiedingen gedurende 10 maanden.
Het programma voor april:
1e. Speciale leden-jubileum-aanbieding van de maand: ERIC DE NOORMAN.
N.B. De persconferentie van 2 april wegens Stripschrift no. 100werd op veler verzoek uitgesteld tot een later tijdstip.

AGENDA
Antwerpen, 14 mei, Ruilbeurs van Karel Driessen,
Schiedam, 21 mei (niet 28 mei!) Algemene Ledenvergadering tevens Ruilbeurs, zaal Tivoli, Nieuwe Haven 237, Zaal open 10.00 uur, einde ca. 17.00 uur.

SPECIALE AANBIEDINGN
Leden-jubileum-aanbieding voor april.
Eric de Noorman, uitgave Wolters-Noordhoff, de oblong delen 7-8-9-10-11. Prijs per stuk, afgehaald voor leden f 4,—. Toegezonden voor leden f 5,50. Afhalen is mogelijk op de ruilbeurs van 21mei en volgende ruilbeurzen.

OBERON ZWART-WIT SERIE

De Oberon zwart-wit serie loopt nu reeds meer dan een jaar en het is goed eens wat nader op deze succesvolle uitgave in te gaan. De uitgave van Oberon komt, zoals bekend, tot stand in samenwerking met Het Stripschap. De titels van de albums, welke in 1976 verschenen werden vastgesteld na advies van een 10-tal strip-experts te hebben ingewonnen. In 1976 verschenen 10 albums, in oplage variërend van 1500 tot 2000 stuks, welke albums door de stripliefhebbers, gezien de reakties, zeer gewaardeerd werden.

ENQUETE
Teneinde enig inzicht te hebben in de beoordeling van de albums door de verkooppunten (stripantiquariaten en stripspeciaalzaken) werd in oktober een enquête gehouden, waarvan wij de resultaten niet aan de lezers willen onthouden.
De volgende aspecten kwamen naar voren:
1. Frequentie
90% vond de verschijningsfrequentie goed.
10% vond de verschijningsfrequentie te weinig.

2e. Uitvoering.
68% vond de uitvoering goed.
27% vond de uitvoering matig.
5% vond de uitvoering slecht.

3e. Verkoopprijs
73% vond verkoopprijs goed.
27% vond verkoopprijs te hoog.

4e. Verkoop eerder verschenen titels
50% zegt dat de eerder verschenen titels weer aantrekken
25% zegt dat de eerder verschenen titels niet meer aantrekken
25% zegt het niet te weten.

5e. Verkoopcijfers
De meeste winkeliers hebben 75% of meer van de bestelde oplage verkocht. Alleen van de eerste titels lag de verkoop tussen de 50 en 75%.

6e. Vaste klanten
86% van de albumkopers zijn vaste kopers.
5% zegt dat het geen vaste kopers zijn.
9% weet het niet.

7e. Distributie
96% vindt de geselecteerde distributiemethode goed

8e. Keuze titels
77% vindt de titelkeuze goed.
23% vindt de titelkeuze matig.

9e. Buitenlandse tekenaars
86% wil ook van buitenlandse tekenaars albums in deze vorm
14% wil geen albums van buitenlandse tekenaars

10e. Welke auteurs/tekenaars wilt u nog hebben?
H.Kresse 19 x
Piet Wijn 14x
Frans Piët 13x
Bert Bus 11x
Jan Steeman 6x
Johnn Bakker 6x Henk 't Jong 6x D. van Exter 6x

11e. Als de omslag in full color wordt gedrukt, denkt u er dan meer te verkopen en hoeveel dan?
50% denkt meer te verkopen
42% denkt niet meer te verkopen

12e. Als men meer denkt te verkopen, is dat ± 50% van de huidige bestelde oplage.

Zowel Oberon als Het Stripschap zijn zeer tevreden over de uitgave, de positieve reakties van de stripliefhebbers, de stripantiquariaten en stripspeciaalzaken en werd besloten de uitgave te kontinueren op de reeds ingeslagen weg en voorlopig niets te veranderen.
Ook het omslag blijft zwart-wit en komt dus niet in kleur. Stripantiquariaat Sjors verwoordde dit door te zeggen 'een eerlijk omslag wat duidelijk de inhoud weergeeft'.

TWEEDE DRUK

De zwart-wit serie is een eenmalige uitgave; zoals reeds in het begin gepubliceerd, zullen de albums niet bijgedrukt worden. Echter was het in het begin onzeker hoeveel exemplaren de gezamenlijke bibliotheken zouden afnemen. Het blijkt, dat ook de bibliotheken deze uitgave met enthousiasme begroeten en wij werden gekonfronteerd met grote bestellingen. Om de bibliotheken niet teleur te stellen, werd besloten bij wijze van uitzondering, de delen 1, 2, 5 en 6 uitsluitend voor de bibliotheken te herdrukken. De albums zijn precies hetzelfde als de eerste druk met uitzondering van een subtiele inprint 'Tweede druk' op de titelpagina; de achterkant van het omslag werd aangepast aan de laatste stand (10 albums uitgegeven). Deze kostbare kleine drukgang was alleen mogelijk door van alle albums hetzelfde aantal te drukken. Het aantal door de bibliotheek bestelde albums verschilde echter, zodat er nu via Het Stripschap op onopvallende wijze, als de eerste druk uitverkocht is, enkele exemplaren van de tweede druk van de albums 2 (Grote Pyr), 5 (Joris PK) en 6 (Anna Tommy) geleverd zullen worden.

NAAMGEVING

In Stripschrift 94/95 werd gepubliceerd dat wij een goede naam voor de serie zochten en er werd een oproep geplaatst voor suggesties. Tot onze spijt was er bij de enkele suggesties die gedaan werden, geen flitsende naam, die de kritiek kon doorstaan. De serie blijft dus gewoon Oberon zwart-wit serie heten. Alle inzenders hartelijk dank voor de gedane arbeid.

VERSPREIDINGSBELEID

De Oberon zwart-wit serie is behalve bij Het Stripschap bij een 60-tal Stripantiquariaten en Stripspeciaalzaken exclusief verkrijgbaar. Hieronder volgt een lijst van deze adressen; bij de meeste waarvan de albums verkrijgbaar zijn, zolang de voorraad strekt.

STRIPANTIQUARIATEN EN STRIPSPECIAAL-ZAKEN

AMSTERDAM
Athenaeum, Spui 14
Drukwerk, Mauritskade 113
Van Gennep, Nes 128
Hobbyland, Zocherstraat 64
Lambiek, Kerkstraat 104
De Leeswinkel, Amstelveenseweg 27
Plaatjes Boekjes, Joos Banckersweg 27
Richard, Romb.Hogerbeetsstraat 78
Univers, Rozengracht 21
Wout, Van Woustraat 126
Wout, Oostenburgergracht 69
Zonnebloem, Haarlemmerstraat 27.

DEN HAAG
De Blauwe Lotus, Klimophof 3
De Blauwe Lotus, Leyweg 1244
Manus van Alles, Groenezijde 30
Panda, Frederikstraat 955

UTRECHT: *Le Bon Ton*, Achter St. Pieter 4

ROTTERDAM
De Boekenbeurs, 1e Middelandstraat 23
Boekjes Plaatjes, Spanjaardstraat 106A
Calvo, Sandelingplein 2
Noord, Zaagmolenstraat 14A
Old Comic House, Frits Ruysstraat 28
Wammes Waggel, St.Mariastraat 3

GRONINGEN
Interstripwinkel, Folkingestraat 18
De Lektuurhal, Herestraat 32
De Lektuurhal, Vismarkt 1
Tante Leny strips en Zo, Zuiderdiep 156

ARNHEM: *Hermans*, Broerenstraat 4
ASSEN
Iwema, Gedempte Singel 11
De Lektuurhal, Gedempte Singel 18

BEVERWIJK: *Boetiek*, Zeestraat 37
BUSSUM: *Wammes, Laarderweg 10*

DELFT: *Bul Super*, Breestraat 20
DELFT: *Het Centrum*, Nieuwstraat 3
DEN BOSCH: *Merlijn*, Visstraat 6
DEN HELDER: *Suske en Wiske*, Middenweg 134
DORDRECHT: *Sjors*, Voorstraat 371
DORDRECHT: *De Bengel*, Voorstraat 283
EINDHOVEN: *Standaardboekhandel*, Vrijstraat 50
ENSCHEDE: *Möring*, Raadhuisstraat 4
GOES, *Leo* Lange Kerkstraat 32
HAARLEM: *De Jacobijn*, Jacobijnestraat 10
HEERENVEEN: Lektuurhal van Wijk, Dracht 100
LEIDEN: *Sweris*, Prinsessekade 4
LEEUWARDEN: *Lektuurhal van Wijk*, Over de Kelders 10

MIJDRECHT: *Mondria*, De Lindeboom 11
NIJMEGEN: *van A t/m Z, Bisschop Hamerstraat 10*
ROERMOND: *Willems*, Steenweg 23
SCHIEDAM: *Het Centrum*, Korte Singelstraat 20A
SNEEK: *De Lektuurhal*, Nauwe Burgstraat 3
VLAARDINGEN: *Den Draak*, Veerlaan 27
ZWOLLE: *Sidonia*, Steenstraat 18.

PLANNEN 1977

Gezien de grote vraag naar albums van Hans Kresse werd allereerst besloten 2 albums van Matho Tonga uit te brengen. In januari verscheen als no. 12 een dik album van 62 pagina's met de verhalen die in 1970 in Pep hebben gestaan, aangevuld met 3 pagina's die destijds vergeten waren.
In april zal een tweede album uitkomen van Matho Tonga en wel de allereerste verhalen die destijds (1948-1951) in Ons Vrije Nederland en De Zweep zijn gepubliceerd. Dit wordt ook weer een dik album (no.13) van 62 pagina's, waarvan de prijs iets omhoog moet. (wordt f 5,25).
Tegelijk met Matho Tonga verschijnt in april een album (no.14) van Peter de Smet, Joris PK 'Het goddelijk profiel' tegen de normale prijs van f 4,95.

Eveneens van Peter de Smet verschijnt in mei een nieuw album van De Generaal 'De machteloze generaal'. Als experiment wil Oberon de samenwerking verder uitbreiden en verschijnt dit album ook met harde kaft (prijs f 7,95) en ook weer alleen verkrijgbaar bij Het Stripschap, de Stripantiquariaten en de Stripspeciaalzaken.

Piet Wijn is tweede op de wenslijst en het zal de vele liefhebbers van Douwe Dabbert plezier doen te horen, dat er dit jaar 2 kleurenalbums van Douwe Dabbert in de Eppoclub reeks zullen uitkomen. Als experiment verschijnt het eerste deel van Douwe Dabbert 'De verwende prinses' in mei eveneens met harde kaft. Prijs harde kaftalbum weer f 7,95 en verspreiding weer via de bekende adressen.

Frans Piët is derde op de wenslijst en er wordt momenteel nagegaan of het mogelijk is albums met oude Sjors verhalen te laten verschijnen.

Van Bert Bus is in 1976 reeds veel werk uitgegeven (Lance Barton, Olaf Noord en Stef Ardoba) zodat sommigen 1976 het Bert Bus-jaar noemen. In ieder geval zal dit jaar het reeds eerder aangekondigde album van Theban met ondersteuning in kleur verschijnen.

En verder? Verder is nog niets zeker, misschien lukt het de verhalen van Katoen & Pinbal uit Jippo van Joost Swarte uit te brengen.

Hans S.

Reduktie op abonnementen voor leden van Het Stripschap

In Stripschrift 97 werd een nieuw Science fiction tijdschrift Essef aangekondigd. Door een verschil in inzicht tussen de redakteuren onderling zullen er nu 2 tijdschriften uitkomen en wel een tijdschrift Essef Magazine, een uitgave van Kees van Toorn, Postbus 3411, Rotterdam en een tijdschrift Essef, een uitgave van R.A.J. Publikaties, Boerhavelaan 88, Utrecht. Iedereen die geld overmaakte naar aanleiding van het bericht in Stripschrift 97 krijgt of kreeg een schrijven met een verklaring hoe de zaken in elkaar zitten met de keus geld terug of een abonnement.

SPECIALE AANBIEDINGEN

Agent 327, Dossier Heksenkring & Dossier Onderwater	4,45	4,95
Geert Jonkman	4,75	5,25
Oberon zwart-wit serie deel 13 Matho Tonga	4,45	5,25
deel 14 Joris PK	4,45	4,95
Eppo-club kleurenalbums:		
De Generaal, de machteloze generaal (ver. mei)	4,45	4,95
Douwe Dabbert, de verwende prinses (ver.mei)	4,45	4,95
(bestellen van bovengenoemde album s altijd per 2 stuks svp)		
Harde kaft kleurenalbums:		
De Generaal, de machteloze generaal (mei)	7,95	7,95
Douwe Dabbert, de verwende prinses (mei)	7,95	7,95

BETALINGEN
Alle aanbiedingen zijn te verkrijgen door overmaking op postgiro 3291121 tnv Het Stripschap, Postbus 104, Uithoorn.

om stil van te worden...

Overal te koop,
vanaf 1 mei
Abonnementsprijs fl. 76.- per jaar
voor 12 nummers.
Opgave als abonnee bij uitgeverij ESPEE,
Langestraat 76A, Amsterdam,
telefoon 020 - 25 82 91

SENTIMENTAL ME

Illustrator Ger Rijff, was jarenlang verbonden aan Muziek Parade. Voor dat blad maakte hij o.a. in 1975 de 'Brylcreamprentjes' (zie ill.) bij de verhalen over de hoogtijdagen van de Rock 'n Roll. Het tijdschrift Inkt zal daar weldra (?) aandacht aan besteden.
Op het moment werkt Rijff voor de Nederlandse editie van het blad MAD, aan een strippersiflage op het zouteloze AVRO pop-programma Toppop èn. . . .omdat hij bovendien als hobby-objekt een nostalgisch fotoboekwerk over de eerste wilde Rockjaren van Elvis Presley samenstelde en van enige kartoens voorzag, hier wat privé jeugdsentiment. . .

Je moet toch wel even iets wegslikken als je als striplief-hebber èn Elvisfan het boek *'Elvis Presley, Echoes of the Past'* krijgt toegezonden. Een volslagen (blijde) verrassing, dat wel natuurlijk, want het echode wel degelijk bij mij toen ik de pagina's doorbladerde met het sublieme, authentieke fotomateriaal uit een tijd dat je er nog in gangs op uittrok om bij de inloopwinkels van Amsterdam de veel te dure Elvis-fotoalbums te gappen (*de politierapporten spraken eerbiedig van wederrechtelijk toeëigenen*).
Nonchalant stopte je na een tijdje drentelen uit zo'n zaak weg - Elvis op een rolletje pauwetrots meevoerend , alsof het al uren in je zweterige hand zat!
Wat verder dan in de Kalverstraat bij de platenzaak de buit zorgvuldig opengevouwen om er EP's en Singles in te kunnen ontvoeren. Dat alles onder het mom van jatten van de grote hoop geeft een *kick*, van een individu werd niet gestolen, eigenlijk wel een aardige opvatting, zou die tegenwoordig omgedraaid zijn? Ik ben tenminste al drie fietsen en twee bromfietsen onvrijwillig kwijtgeraakt, of is *dat* nou gerechtigheid?
Thuis dan de verworven buit onmiddellijk uitgeprobeerd, de plaatjes in de Mignon gedrukt (dat was handig zo'n Mignon van Philips, een soort brievenbus die automatisch je plaatje afspeelde en het ook weer

"SHE'S THE GALL IN THE RED BLUE JEANS,
SHE'S THE QUEEN OF ALL THE TEENS.
SHE'S THE WOMAN THAT I KNOW, SHE'S
THE WOMAN THAT LOVES ME SO "
RIJFF
'75

terug gaf), op de muziek dan meeblerren en spelen tot òf de blaren aan je vingertoppen knapten òf de snaren van je Gibson-guitar het begaven. Ja, dat was nog eens andere koek dan die van de bakker uit de Soete Suykerbol! Marihuana-roken was toen even erg als het ontucht plegen met een tachtigjarige van dezelfde kunne nu is, alleen de straf was zwaarder!
Moeilijk had je het overigens wel als Elvis-fan tussen *'De Pleiners*, waar je toch bij wilde horen. In *De Groene Calebas* voelde je je een quasi-Judas als je ipv Elvissongs te zingen, meebliepte met *Opus the Jazz*, 'Stoepie op, stoepie af, skoe bie doe bie daa, da. . . jazz was daar de religie en voor King Elvis was geen plaats in het koninkrijk der jazz-engelen! Overigens *croont* Elvis nu nog steeds en spelen ze voornamelijk in de kleine uurtjes jazz

voor overjarige prostituees en slaperige taxi-chauffeurs. Als ik niet op pas ga ik een potje grienen. Ik zou me eigenlijk eens moeten aansluiten bij de officiële Elvis Presley-fanclub maar die voorzitter heeft zo'n corps-pik-stemmetje dat naar mijn gevoel slecht harmonieert met de rauwe bariton van mijn idool van toen, of zou het wonderwel passen bij de shawltjes uitdelende Elvis van nu?
Ik denk dat áls Elvis dan eindelijk naar Nederland komt en de concertkaartjes zo'n f 200 tot f 300 doen, ik toch maar wat strips moet verkopen. Maar ter zake! *Echoes of the Past* is een fascinerend fotoverslag van de eerste opwindende Elvis-jaren, al wordt ook hier in zwart-wit niet duidelijk waarom Elvis' haar en ogen op de record-covers van resp, blond naar zwart en blauw (*for fans only*) naar bruin metamorfoseren. De korte verbindende teksten en excerpten uit perspublikaties van die dagen, spreken echter boekdelen. Het wachten is op deel twee.

M.W.

Elvis Presley Echoes of the Past. Form. 21 x 29,5 cm. Uitgave: Blue Suede Shoes Productions. Prijs f 12,50 Verkrijgbaar o.a. bij: Elvis Presley Fanclub, Postbus 103, Voorschoten; Stripantikwariaat 'Sjors', Voorstraat 371, Dordrecht. Samenstellers: G.Rijff en P.Madsen.

LA FRANCE? OH LALA!

FALATOFF 32/33

Er is een volledig dubbelnummer van Falatoff aan Druillet gewijd. Als we de omslag nader bekijken blijken we een 'aanzienlijk verrijkt' nummer vier in handen te houden.
Wat houdt dit 'aanzienlijk verrijkt' in? In ieder geval geen nieuw interview met Druillet; het oude interview uit 1972. Druillet had zo zijn persoonlijke redenen om geen nieuw interview toe te staan.
Het nummer valt wat tegen. Er staat wel een prima bibliografie in en een aardig gesprek met scenarist Lob, maar deze kunnen de teleurstelling over het herplaatsen van diverse artikelen niet weg nemen.

slechte tekenaar

METAL HURLANT 14 en 15

De humanoides associes slaan weer toe! In het tijdsbestek tussen dit nummer van Stripschrift en het vorige verschenen er maar liefst twee nummers van Metal Hurlant: 14 en 15. Het is niet de bedoeling om elke keer wéér Metal te bespreken, maar toch blijkt het nodig. In 14 vinden we tussen al het andere moois, de lang verwachte terugkeer van Gal: *Les armees du conquerant*, met zestien pagina's maar liefst. Gal is leraar aan een tekenacademie en wil zijn lucratieve baan niet opgeven om zich geheel aan strips te gaan wijden. Door zijn werk heeft hij niet veel tijd om strips te tekenen, daarbij komt nog dat hij heel langzaam tekent en dáárbij dat hij verschrikkelijk doorwerkte platen tekent.
Vandaar dat hij sinds nummer drie niets meer had ingeleverd.

Het is wel een nare gedachte dat we weer een jaar zullen moeten wachten voordat we iets van hem kunnen verwachten.
In nummer 15 vond ik vooral Dominique Hé goed, trouwens ook zo iemand waar veel te weinig van verschijnt. Voor Pilote tekende hij sporadisch, soms samen met Giraud, korte verhalen. Het verhaal dat hij hier vertelt is gebaseerd op een Inca legende, waarvan enkele situaties in het verhaal op de 'waren de goden kosmonauten? ' manier door de tekenaar zijn geïnterpreteerd. Hé weet ondanks dat de plaatjes zeer volgetekend zijn toch een grote helderheid te bewaren. In dit nummer laat Druillet nog eens zien dat hij wél een *goede* ontwerper is, maar een *slechte* tekenaar. Het omslag ontwerp is fantastisch, maar de omslagtekening is slecht. Dat Moebius zijn navolgers heeft is bekend, maar dat er tekenaars bestaan die op een zeer schaamteloze manier een stijl durven te pikken had ik niet voor mogelijk gehouden. Een zekere Cortman (of is het weer een nieuw pseudoniem voor Giraud?) maakte voor de kleurenkatern een verhaal in Arzach-stijl. je zou bijna van plagiaat kunnen spreken. Het verhaal is wél mooi.

verschrikkelijk doorwerkt

waren de goden Kosmonauten?

AH NANA 2

Ik was benieuwd of de dames hun beloften van Ah! Nana 1 hadden kunnen waar maken in nummer twee. Nicole Claveloux leverde natuurlijk weer een hele mooie strip in en aan het verhaal van Trina Robbins konden ze zich *ook* geen buil vallen. Dit zijn eigenlijk de enige vrouwen die een acceptabele strip hebben gemaakt voor de rest is het een mager geheel. Ik kan niet anders dan tot dezelfde conclusie komen als de vorige keer: het mooiste verhaal is getekend door een man: Moebius.

GAUCHEMAR BLANC

Opnieuw een uitgave van les humanoides associés. Het betreft hier een bundeling verhalen en tekeningen die bijna allemaal al in diverse bladen (Pilote, Echo des Savannes, Schtroumph) zijn verschenen.
Dit album is veel beter geslaagd als *John Watercolor*, dat een soortgelijke bundeling was. De verhalen zijn hier veel sterker en de tekenstijl is zoals we van Moebius gewend zijn, geen slordig maakwerk zoals in Watercolor.
Degene die de omslag voor dit album heeft ontworpen moet maar terug naar de kunstacademie. Hij vond het misschien leuk wat plaatjes uit een stripverhaal te knippen rommelig wat lettertjes te plakken en onduidelijk met een viltstift wat te krassen, maar mooi kan ik het niet vinden. Jammer, dit album had een betere omslag verdiend.

Bij de uitgeverij Les Humanoides associes staan verder op uitkomen: 'Blanche Epiphanie' *La coisière infernale* en een verzamelband van de nummers 5-6-7-8 van Metal Hurlant.
Metal Hurlant 14 – f 6,95;
Metal Hurlant 15 – f 7,95;
Falatoff 32/33 – f 8,–;
Gauchemar Blanc – f 8,–; Ah Nana – f 5,60.,

NIEUWS

Nieuwsredactie: M.v.d.Hoff, M.Wassington, Postbus 9494

MIKE STEVE (DONOVAN) BLUEBERRY

In het maartnummer van het populair wetenschappelijk maandblad *Kijk*, treffen we een artikel aan over *luitenant Blueberry*. De meeste stripliefhebbers zullen al wel weten, dat deze legendarische figuur, werkelijk bestaan heeft als *Mike Steve Donovan*. Het stuk gaat vnl. over Blueberry's jeugd en zijn belevenissen in de Amerikaanse Burgeroorlog tussen de Noorderlingen en Zuiderlingen, maar eindigt jammer genoeg daar, waar hij als soldaat in Fort Navajo een nieuw leven gaat beginnen, dus *daar* waarover het merendeel van de Blueberry albums handelt. Naar een vergelijking tussen zijn levensverhaal en de afschilderin ervan in de albums, zal men dus *vergeefs* zoeken.

PAULUS

Na Tom Poes en Kuifje moet ook Paulus de Boskabouter eraan geloven. Een taalbeschouwelijke benadering van deze strip, verscheen van de hand van Peter Nieuwenhuijsen in *Spektator,tijdschrift voor Neerlandistiek jg. 6 (1976-77).* 269-273, als onderdeel van het artikel 'Richting geven aan taalbeschouwing'. Losse nummers van *Spektator* zijn te bestellen bij Wolters Noordhoff BV. (afd. Periodieken), Postbus 58 te Groningen à f 5,25. Eindelijk weer eens iemand anders over Paulus aan het woord.

(H.B.)

EPPO INSERTS

Stripweekblad Eppo, blijft voorlopig doorgaan met zijn, nu steeds regelmatiger verschijnende, bijvoegsels. Hier volgt een voorlopige lijst van inserts: In week 14 werd een poster van *Kapitein Storm* bijgevoegd. Kapitein Storm is het nieuwe verhaal van de hand van Don Lawrence (Trigië), dat door Oberon ook in albumvorm uitgebracht zal worden. Week 21 en 22, staat ons de *Peperbox* te wachten, een door de lezer zelf in elkaar te knutselen reclamezuil, waarop stickers van stripfiguren geplakt dienen te worden. Deze stickers voegt Oberon bij in de volgende weken: week 23, 25, 27, 29, 31, etc. aldus tweewekelijks, tot en met week 41. In week 43 tenslotte een poster van Asterix.

INFORMATIEBULLETIN LAMBIEK

Stripantikwariaat Lambiek is het nieuwe jaar gestart met een maandelijks verschijnend informatiebulletin. Dit om zijn klantenkring zoveel mogelijk van dienst te kunnen zijn, met berichtgeving over nieuw verschenen en nieuw te verschijnen, binnen- en buitenlandse uitgaven. Een prima initiatief èn poging tot klantenbinding.

STAATSBEDRIJF DER POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE
TELEFOONDISTRICT AMSTERDAM

2 LAMBIEK 2

NIEUW TELEFOONNUMMER

020·267543

Tot nu toe zijn er drie bulletins verschenen en bij het ter perse gaan van dit Stripschriftnummer wellicht nummer 4. In dit fraai verzorgde boekje treft men, naast aanbiedingen uit het antikwariaat, steeds een 'extra' aan. In nummer 2 is wat dit laatste betreft vermeldenswaard, de - jammergenoeg te beknopte - index op het Franse stripmaandblad 'Charlie', samengesteld door Hans Frederiks. Op de cover een foto van mevrouw Brouwers, de zorgzame bovenbuurvrouw, die aan de telefoon gezeten, een verwijzing is naar het nieuwe telefoonnummer van Lambiek: 020-267543.

STRIPCENTRUM JUBILEERT

Op 14 januari alweer, bestond *Stripcentrum Driesen* vijf jaar. Een mooie gelegenheid om eens flink uit te pakken. Het bleek in het verleden en blijkt *nog* niet mogelijk een florerende stripkring in België van de grond te krijgen. Ondanks alle goede wil en een overvloed aan talentrijke stripmakers, steken de verrichtingen in België schril af tegen de geoliede Stripschapevenementen. Het wordt tijd dat men de koppen bij elkaar steekt en bijv. als Stripschapskring (met gebruikmaking van Schapfaciliteiten en Goodwill) eens een *echte* Belgische stripdag opzet. Want naast bewondering voor de goede wil zijn de georganiseerde evenementen benedenmaats. Zo ook de beperkte, in zeer fraaie omgeving opgestelde, Robbedoestentoon stelling, waar naast de aanwezigheid van alle generaties Robbedoestekenaars en Willy van der Steen, weinig te genieten viel.
Op 14 mei a.s. zal in het Billiard Palace in Antwerpen weer een ruilbeurs worden gehouden. Aanvang 14.00 uur.

(M.W.)

ERIC DE NOORMAN

Bij Skarabee heeft men inmiddels de voorbereidingen van een *heruitgave van de Eric-verhalen* ter hand genomen. De uitdrukkelijke opzet is, de gehele serie opnieuw uit te brengen en te starten met een eerste uitgave (okt. '77?) van zes delen. Daarbij zullen zeker twee *nooit tevoren* in boekvorm verschenen verhalen zijn.

KNOKKE-HEIST – 16e WERELDKARTOENALE

De *Wereldkartoenale* in Knokke-Heist, kartoenmanifestatie bij uitstek, zal dit jaar van 18 juni - 4 september worden gehouden. Thema van de expositie is dit jaar: *De wereld kan NOG lachen*. Nederland zal in het centrum van de belangstelling staan met o.m. de vooraanstaande kartoenisten: *Harry Lammertinck* (Yrrah), *Rob Wout* (Opland), *Frits Behrendt Peter van Straaten, Frans de Boer* (Efbé), *Steven Verwey, Frits Müller* en *Wim Boost* (Wibo). Daarnaast zal ook aandacht besteed worden aan het werk van Nederlandse striptekenaars en zal nog grootser als in voorgaande jaren, een overzicht van tijdschriften, boeken, dia- en filmvoorstellingen worden opgezet. Alleszins de moeite van een reis naar Knokke-Heist waard; opening: 17 juni a.s.

STANDAARD

Voor juni staan op het programma: Suske en Wiske 164, *De Raap van Rubens*; Jerom 70,*De Legende*; Bessy 124. *De Uittocht* Robert en Bertrand 20, *Jacht op de Sperwer*; Karl May 49, *Jacht op de Fotograaf*; de Rode Ridder 77, *De Galleislaaf*; Suske en Wiske *Vakantieboek 5*; Nero 53, *Clo Clo Clan.*

OBERON

Verschenen: De Machteloze Generaal (Desmet), Blueberry, Ballade voor een doodskist (64 pag., Giraud/Charlier); Agent 327, Dossier Heksenkring/-Onderwater (Lodewijk); Douwe Dabbert (Piet Wijn)
Te verschijnen: Lucky Luke, Zijne Keizerlijke Hoogheid Smith (Morris, Goscinny); Tom Poes, De Tere Heer (Toonderstudio's); Roodbaard, Bevrijding van Fort de France (Hubinon en Charlier); Bob Morane, Het Geheim van de Zeven Tempels (Vance); Tangy en Laverdure, Mirages te Koop (Uderzo & Charlier); De beste Verhalen van de Grote Boze Wolf, deel 1 (Disney Productions); Zwart-witreeks: Matho Tonga 2, Het Arendsjong (64 pag. - Kresse); Joris P.K., Het Goddelijk Oog (Desmet).
Te verschijnen: (juni) Lucky Luke, Zeven komplete Verhalen.

VOOROORDELEN TEGEN HET STRIP-VERHAAL

In een aflevering van de *Boekenpost, informatiebulletin voor recensenten van de lektuurinformatiedienst*, jg.5, nummer 1, is een artikel van Arthur Oeger verschenen, onder de titel: *Vooroordelen tegen het Stripverhaal*. Deze verhandeling is opgedeeld in een aantal hoofdstukken, die allen een vooroordeel weergeven: *Het lezen van strips leidt tot leesluiheid; Het lezen van strips leidt tot verarming van de woordenschat; Strips stimuleren de fantasie niet* (of minder dan boeken); *Er zijn zo weinig goede strips* en *Ruis* (vervorming van de boodschap tijdens het overbrengen). Dit interessante betoog, doorspekt met verhelderende voorbeelden, kunt u in uw bezit krijgen, door even een kaartje te sturen naar: Boekenpost, postbus 2054, Den Haag, afd. redaktie. Het bulletin is gratis.

SATO!

Vele Jacobsfans zullen er al jaren verlangend naar hebben uitgezien! Eindelijk gaat dan toch het eerste deel van de 'Drie formules van Prof. Sato' bij Lombard/Helmond in albumvorm uitkomen. De verschijning is gepland in augustus of september van *dit* jaar.

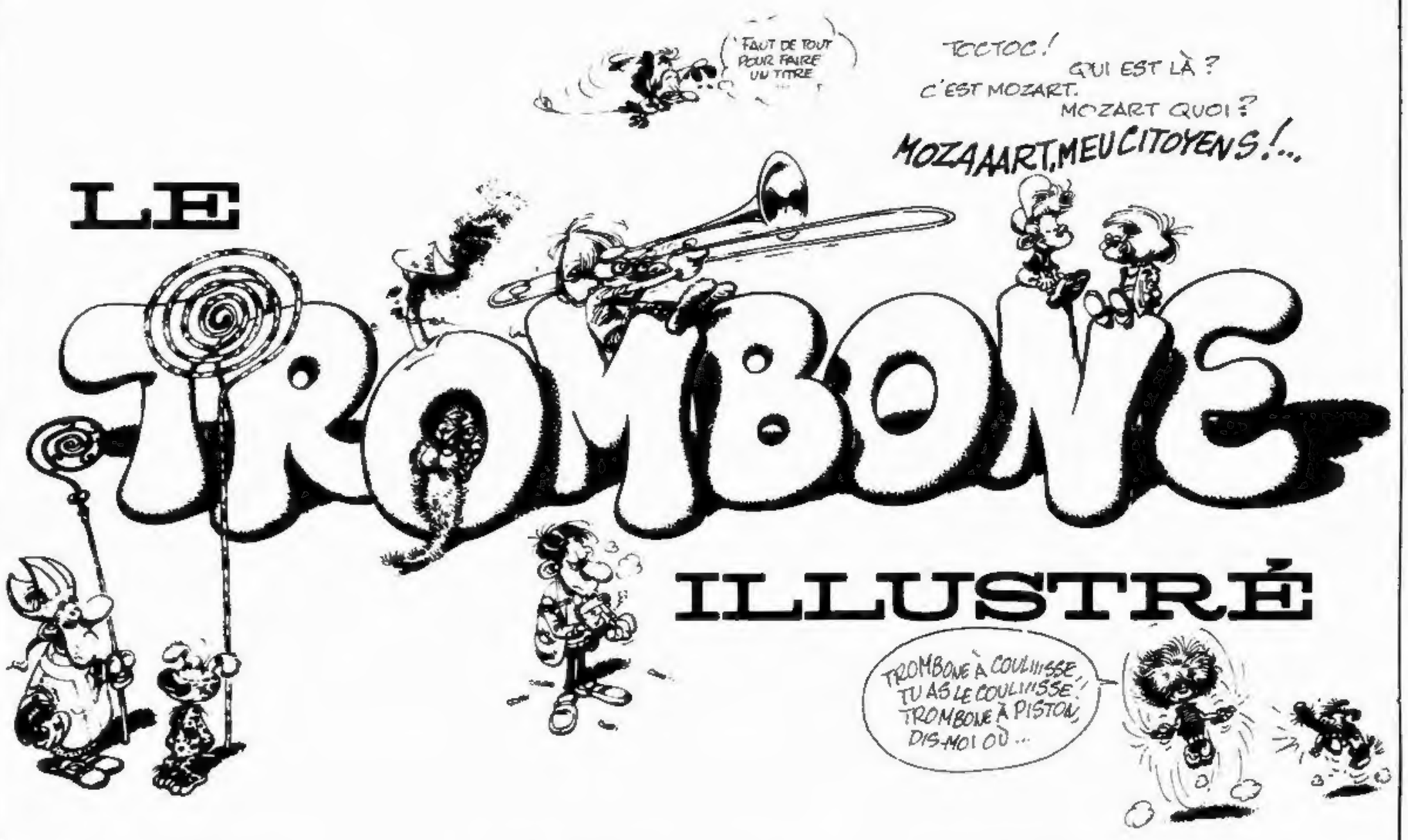

SPIROU vernieuwd

M.i.v. nummer 2031 (17 maart '77) verschijnt wekelijks in *Spirou* (dus *niet* in Robbedoes!) een speciale bijlage: *Le Trombone Illustré*, een projekt onder leiding van Franquin & Delporte.
In de eerste aflevering bijdragen van o.a. *Franquin, Gotlib, Alexis, Delporte, Hausman, Jannin, Modo, Loup, Sirius* en *Bilal.* Het lijkt er op dat speciaal voor Franquin, die geheel zijn gang kan gaan in zijn *Idées Noires* het blad werd opgericht. Hopelijk leidt dit initiatief tot het weer actief aan de slag gaan van de meester. Zijn eerste stappen in deze nieuwe produktie wijzen daar wel op: een strip met tekeningen in diapositief met zwartgallige humor, waarin de Mesmaeker tenslotte een gruwelijk einde vindt. De geplaatste Tarzanpersiflage van Franquin (naar Gotlib), vinden we wel in het Lentenummer van Robbedoes, maar de overige strips, w.o. een nieuw verhaal van Sirius, *La Natalie Patarouch*, niet. Nederlandse bijdragen in het blad zullen in de toekomst komen van o.a. *Peter Desmet* en *Martin Lodewijk* en verder o.a. Bretecher. In het redaktionele gedeelte wordt gesteld, dat de verantwoording voor het blad niet bij de Spirouredaktie ligt en dat ook de opvattingen van de tekenaars en scenaristen, niet noodzakelijk de weerspiegeling van de mening van de uitgever zijn. Een wat lange en verwarde omschrijving voor: de verantwoording ligt bij de auteurs.
Een uitstekend initiatief, al blijft het jammer dat de Nederlandse lezer ervan verstoken blijft, *tenzij* hij een abonnement op Spirou neemt.
Spirou-abonnement, 670 Bfr per half jaar, te storten op rek. CCP n.000-0362159-58 t.n.v. J.Dupuis, S.A.Marcinelle.
Le Trombone illustré, omvang 8 pag. waarvan 4 kleur, formaat ± 25 x 35 cm.

(M.v.d.H.)

DUPUIS

Programma voor juni 1977:
Robbedoesband nr. 141
Blauwbloezen 11: *Blauwen in zwart-wit*
Sammy 8: Lijfwachten en Koning Dollar
Khena 4: De Totem uit de ruimte
Jess Long 2:Schimmen uit de Brand
Geniale Olivier 4: *Gedwarsboomd gul Genie*

HELMOND

Verschenen: Chick Bill, de Miljoenen van Kid Ordinn (herdruk); Waterkoorts (herdruk); Bernard Prince, De Nevelburcht; Rik Ringers, Het Rode Spoor; Bruno Brazil, Quitte of Dubbel; Simon van de Rivier, De Slaven; *Jong Europa*: Avontuur zonder Helden; Dommel, Daar komt de Pedalosaurus; Dani Futuro, De Geërfde Planeet; Sectie R, Verboden Gebied; Taka Takata, De Kameleoscaaf.
Te verschijnen: (augustus) Bruno Brazil, Het Dossier; Toenga, Spelonk van de Dood; Herdrukken Chick Bill: Teken van de Graaf, Cowboys tegen Musketiers.
Te verschijnen: (september) Nieuwe albums van Chick Bill (Montana Kid), Roze Bottel en Rik Ringers.
In juni ook: Kuifje Verzamelband 129; 127 en 128 zijn eind maart verschenen.

VAN DITMAR

In het verspreidingspakket werden opgenomen:
History of Comics by Jerry Robinson, waarover in Stripschrift no. 100 meer, verder o.a. *Wizard of Id*, (Parker/Hart) 'Im off to see the Wizard'. *B.C.* (Hart) It's a Funny World; *Dennis the Menace* (Ketcham) Short Swinger. Inmiddels zijn van *Don Martin* zes delen verkrijgbaar waarvan 4 in speciale cassette: Don Martin Cooks up more Tales, D.M. Drops Thirteen Stories, D.M. steps Out, The Mad Adventures of Captain Klutz, Mad's D.M. steps further out, Mad's D.M. carries, en Mad's maddest Artist, D.M. bounces back.

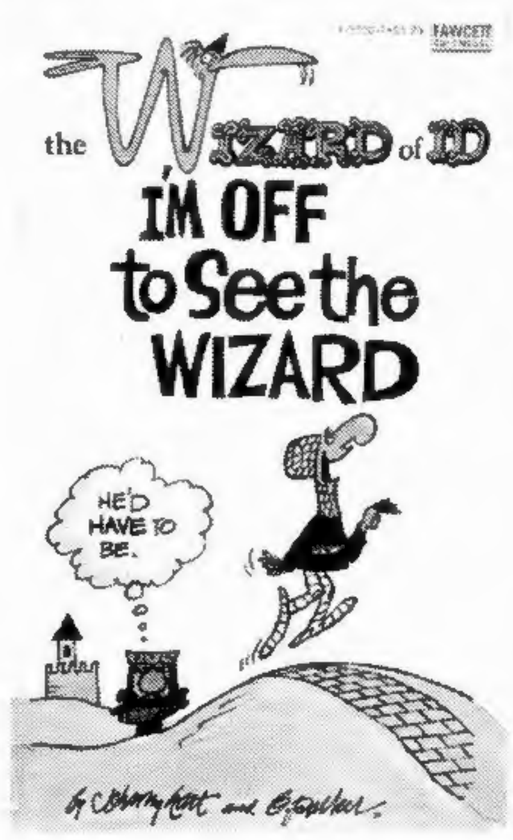

Van *Spy versus Spy* (Prohias) zijn inmiddels drie titels verkrijgbaar - The all new Mad Secret File on Spy vs. Spy, - The fourth Mad Papers on Spy vs. Spy en - Spy vs. Spy Follow up File. Verkrijgbaar bij de antikwariaten o.a. Lambiek, of bestellen via de boekhandel. Gesignaleerde prijs f 5,50.

STRIPFLITSEN

Bij *Van Gennep* verschenen: een nieuw boekje van Peter van Straaten, onder de titel *Bij ons in het Dorp*, een vrolijke geschiedenis voor jong en oud uitgegeven ter gelegenheid van de verkiezingen '77. Prijs f 12,50
Stripantikwariaat *Wammes Waggel*, Mariastraat Rotterdam heeft gedurende twee maanden speciale aanbiedingen van de Dupuisalbums Jess Long 1 en Rolf Karsten 1, prijs f 3,– per stuk, uitsluitend voor Stripschapleden!
Dick Matena werkt voor Mickey Maandblad aan een nieuwe semi-realistische strip, publikatie daarvan m.i.v. juli '77.
Ger van Wulften heeft de strips die hij destijds voor Stripschrift liet maken (1975), aan Denemarken verkocht. De nieuwe strip van Don Lawrence *Storm* zal in Amerika verschijnen, . . . wat *Matho Tonga* betreft zijn de voorbereidingen in volle gang voor Engelse, Franse en Portugese uitgaven. . . komt *Modesty Blaise* bij Oberon in een zwart-wit uitgave uit omdat de Stripschrift-redaktie dat zo graag wil? . . . De Banneling van Nimmorac (Bus), Opa (Ryssack), De Generaal (Desmet) en Steven Severijn (Follet) zijn evenals Storm (Lawrence) aan Frankrijk *verkocht*. . . Bij *Ciso* lijkt de uitgave van Arman en Ilva nu eindelijk op gang te komen. . . In Duitsland wordt *Das Reich Trigië* in een oplaag van 110.000 ex. verkocht, een teken aan de wand? . . . *Uitgeverij Helmond* komt tegen het eind van het jaar met een heruitgave van Pick en Poppedijn (Wijn), formaat gelijk aan de vroegere Spiegelpublikaties, met hard cover voor de prijs van f 9,50, beperkte oplaag: 5.000. De nieuwe omslagen worden eveneens door Piet Wijn gemaakt. Of de verhalen in chronologische volgorde verschijnen is i.v.m. omvang nog onzeker. . . *Casterman* komt dit jaar met een uitgave van Hugo Pratt's Woestijnschorpioenen en een voortzetting van Yakari van Derib die destijds bij de Vrijbuiter een roemloos einde vond. . . . *De Raaf*, na een eerste aflevering in stencil, nu al een keurige offset-uitvoering in klein formaat, inhoud: een stukje over het verzamelen van U.S. comics, een lijstje van in Nederland gepubliceerd werk van Amerikaanse tekenaars. . . *Krak deel 2* is al beter dan de eerste, maar rasterfreaks slaan weer toe. . . Er zijn nog enkele exemplaren van Nico Noordermeers *Katalogus* ter gelegenheid van de Leeuwarder tentoonstelling, waarin opgenomen een uniek 8 pag. Rik Ringers-verhaal. . . Bestellingen Nico Noordermeer, Tjalkstraat 4, Harlingen per briefkaart. . . Bij *Amsterdam Boek* komt weldra een tweede Peanutsalbum uit onder de titel 'Kop op Charlie Brown. . . Oberon zal de gehele *Dargaud Westernserie* uitbrengen w.o. Jonathan Gartland, Mac Coy etc. . . ook volgt een volledige heruitgave van *Blueberry* om de antikwariaten te jennen zeker. . . *De Duck-redactie* treft voorbereidingen tot het uitbrengen van een lange reeks albums in de serie de beste verhalen. . . van De Grote Boze Wolf, Haiwatha etc. . . ook verschijnt er een

professor pi

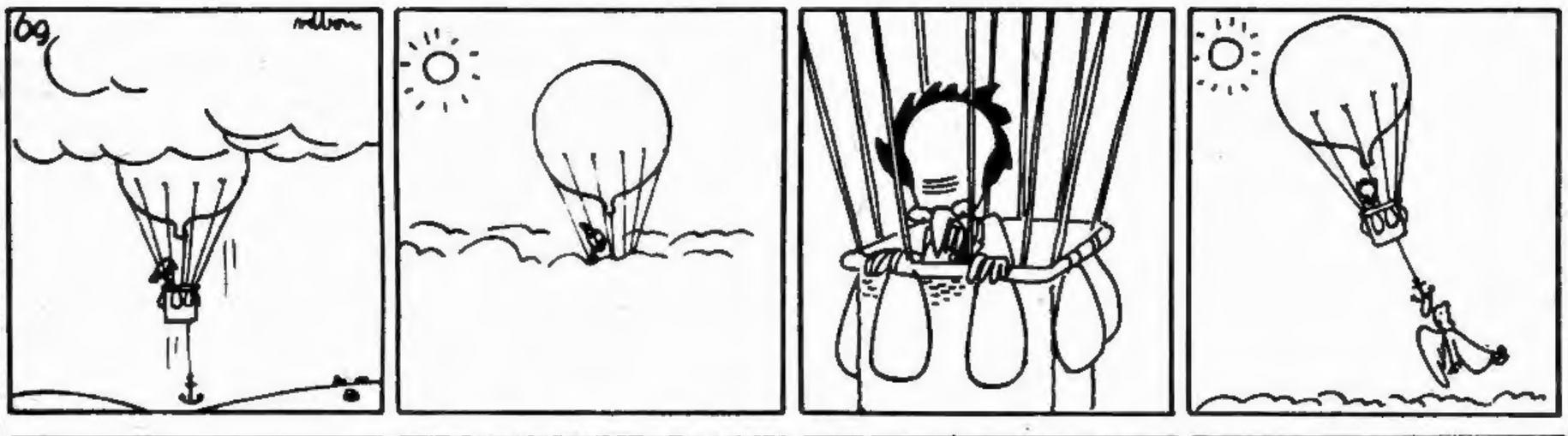

simpelman

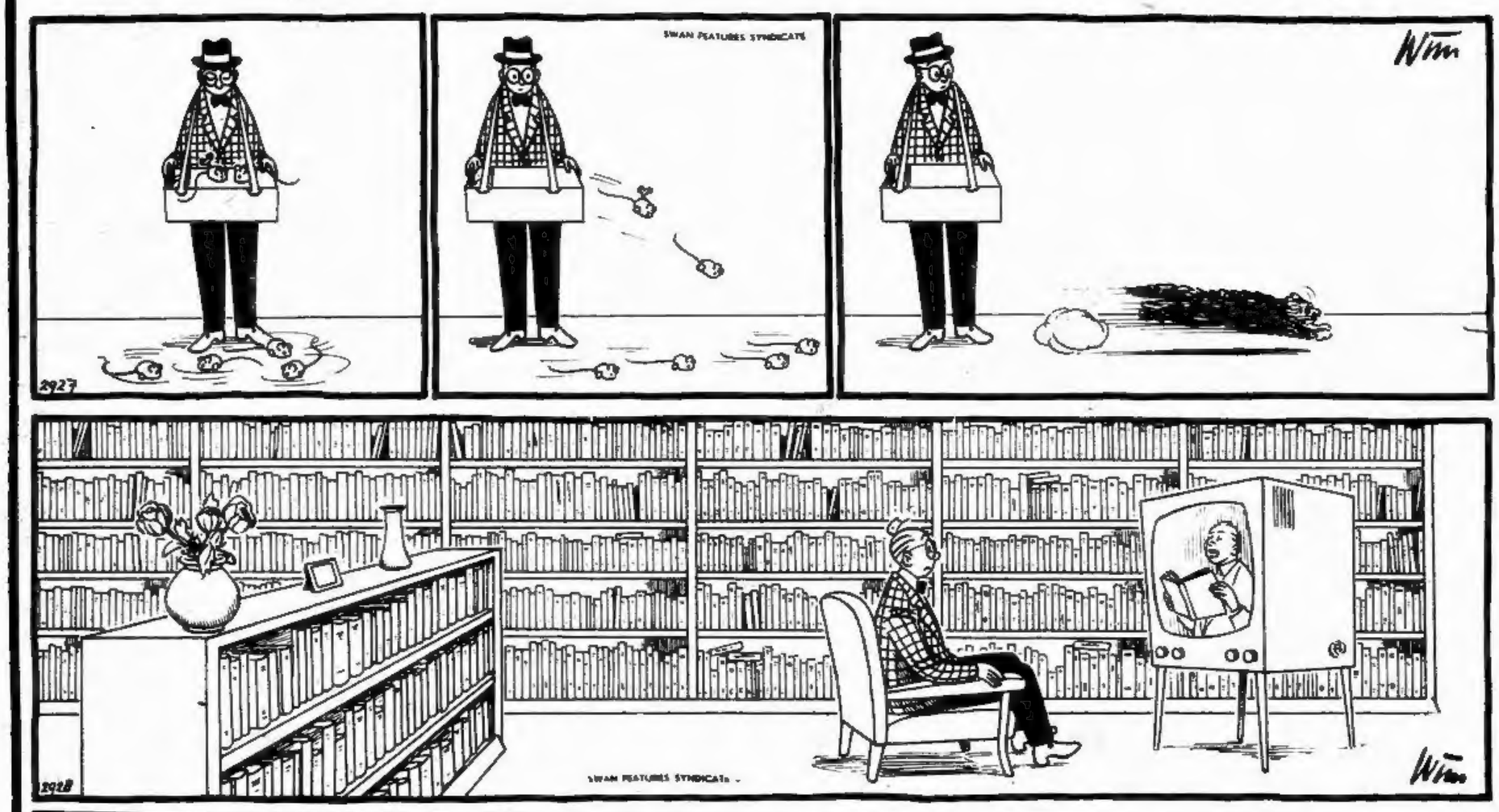

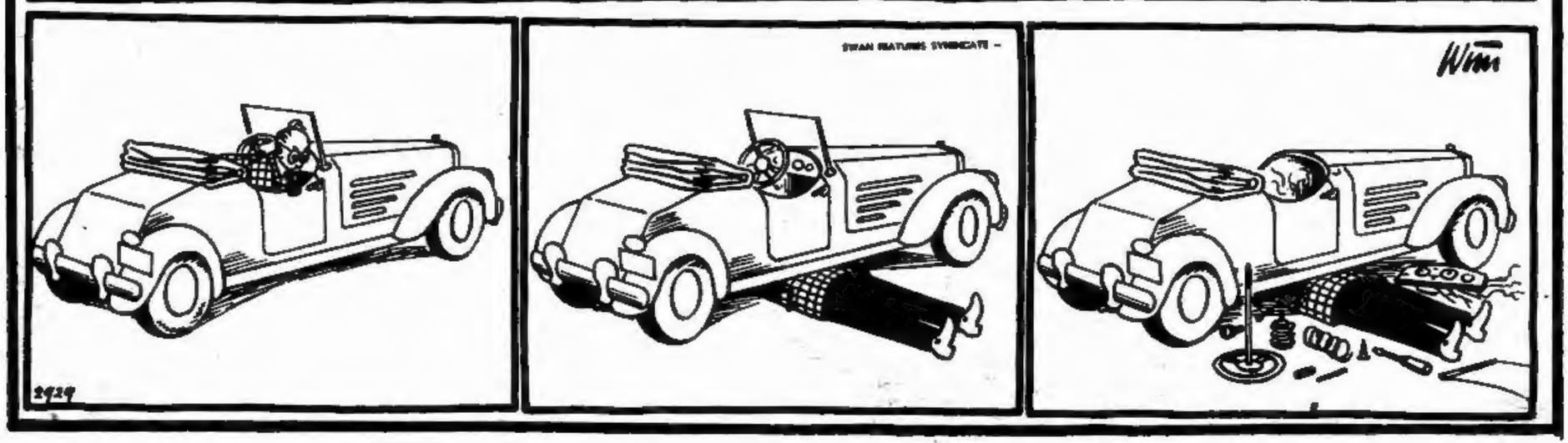

album met de beste Tekstverhalen van DD met o.m. Kresse-illustraties. . . De *Indianenreeks* van Hans Kresse zal in DD verschijnen eigenlijk niet zo'n goed idee hoor, dat terug brengen in formaat. . . *Classics Nederland* is over de kop, daardoor komt mede de distributie van een groot aantal strips in gevaar. . . Ook *Dupuis* heeft nu zijn motorduivelin: Candice. . . De *Galerij der Groten* (tek. Harry Balm) voorheen in Donald Duck gepubliceerd, komt als verjaardagskalender uit. . . Met kerst gaat de *nieuwe Disney-tekenfilm* 'The Rescuers' in première, in het Disneytheater (Flora) te Amsterdam, na honden en katten nu muizen in de hoofdrollen. . . Ook City-film blijft niet achter met de presentatie van *DD - Goes West* in het kader van Hiep, Hiep Hoera 25 jaar Donald Duck . . *Meltzer Verlag* (het woord zegt het al Dtsl!) komt met een index op alle Disney tekenaars, een uniek boek-werk. . . Is het waar dat bij Oberon heimelijke plannen met *Tom Poes* worden voorbereid (Fama Volat). . . Graton zal exclusief voor Oberon een *nieuw Michel Vaillant-verhaal* maken en laten maken. . . *Douwe Dabbert* zal spoedig ook in het Deens verschijnen . .,. ook voor Nederland verkrijgbaar met hard cover (f 7,95). . . In het nieuwe filmblad *Prime Cut* zijn strip satires opgenomen van de films Wan Pipel en Max Havelaar. . . geïnteresseerden kunnen schrijven naar Postbus 3155, Rotterdam. . . De Nederlandstalige uitgaven van *Philémon en Iznogoudh* zijn ter ziele, de oplage en afzet bij Oberon bleken te gering voor voortzetting, wellicht dat een kleinere uitgeverij de serie in beperkte oplage met succes kan voortzetten. . . Bij Kuifje Nederland verschenen *De Kuifje Pockets* 15 en 16. . . Semic is gekomen met een tweede deel van de prima serie Amargo, een alweer negende deel van Prins Valiant een Greg strip met de titel *Rob Robuust*. . . . . .
In België staat een geheel nieuw*Suske en Wiske*stripblad op stapel. . . . . Gaat het *weekblad Kuifje* verdwijnen (Fama Volat). . . . . .

MWMGW

STRIPSCHRIFT NO. 100

100 NUMMERS STRIPSCHRIFT

- **DE ANDERE KRESSE**
- **HERGé ZONDER KUIFJE**
- **TOONDERS 'KELTISTIEK'**
- **WAAR BLEEF DE PEPGENERATIE?**
- **TANTY LENY EXPIREERT?**
- **HERDRUKKEN POGO**
- **NIEUWS**
- **ETC. ETC. ETC.**